dr. AURELIA BĂLAN-MIHAILOVICI

ISTORIA CULTURII ŞI CIVILIZAŢIEI CREŞTINE

- COMPENDIUM -

Editura *OSCAR PRINT*
BUCUREŞTI, 2001

Cursul este predat la Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir" Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine

Lucrarea a fost executată la:

Editura „OSCAR PRINT"

Bucureşti, Şoseaua REGINA ELISABETA nr. 71, sector 5
Tel./Fax: 315.46.74, Mobile: 092.308.859 sau 092.725.139,
E-mail: oscarprint@hotmail.com

ISBN-973-8224-10-1

Copyright pentru prezenta ediţie
Editura OSCAR PRINT

„Două ape unite Sfânt le trage cu cumpătarea lui Dumnezeu, coapte ca sărutul şi dulci ca rugi cu adevărat, apă vorbeşte"
(Evagrie Ponticul, *Cuvânt despre rugăciune*)

Rândurile noastre nu fost inspirate şi generate de o constantă semantică bine definită, aceea a reţinerii din mulţimea înţelesurilor şi relaţiilor, a celor mai importante ce definesc, în cel mai înalt grad, spiritul creştinismului creştine în Bisericii tradiţionale. Nu am făcut-o în calitate de teolog, filosof, exeget, ci în calitate de creştin trăitor sau „practicant", după expresia folosită în Apus, şi de om de cultură, un modest cercetător care a locuit peste patru decenii la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan" al Academiei Române, ca simplu recoditor al tainelor manuscriselor şi al micului cărţilor vechi româneşti, pentru a descifra calitatea sensurilor pierdute ale termenilor vechi, sensuri care ne dezvăluie fascinanta istorie a culturii, mult timp orală, dar captată şi definită, în primul rând, printr-un reper sigur, acela al vechimii terminologiei instituţionale româneşti.

Lucrarea nu este altceva decât un *compendium*, un deschizător de drum, prin cultură, pentru toţi aceia care doresc să meargă spre viitor, un viitor luminos ce se deschide lumii, întru întâmpinarea reală a lui Iisus Hristos, singurul Salvator al omenirii şi Dătător al vieţii veşnice, ca Unul Născut din Tatăl, ce are viaţă în sine şi îşi face parte din Sfânta Taină: *„Şi Cuvântul S-a făcut trup şi S-a sălăşluit între noi şi am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr"* (Ioan. 1, 14).

Istoria culturii şi a civilizaţiei creştine, ce se întinde pe două milenii, este istoria omului călăuzit de Duhul Sfânt, duh ce a odihnit, la început de drum european, asupra Apostolilor, întemeietorii ai Bisericii, şi apoi asupra împăraţilor Constantin cel Mare şi Justinian, pe drept cuvânt, numiţi făuritori ai celui mai mare măreţ realizat în istorie, *Imperiul Bizantin*, moştenitorul *Imperiului Roman*. Civilizaţia creştină, în sensul ideal al termenului, s-a aflat şi se va afla întotdeauna în opoziţie cu barbaria, cu practicile *antecreştine*, *astăzi*, *anticreştine*, promovate de forţele întunericului, indiferent de numele sub care se ascund acestea.

dr. Aurelia Bălaşa-Mihailovici

Despre cult și cultură

MOTTO

„Grânar de nestemate amurgul s-a închis
Pământule, de-acum comorile îți vezi
Și-ai amintire de-o țară străbătută de vis
Spre care-mereu, oțelul luminii rămâne pleacă.

O, trup, copilă caldă, adînd cu dulci mirmeli
Tu printre ce-i greu și locum, păstrezi ceea ce îți place
Dar sufletul, prin ochiuri de veșnic și-ndoielnic,
Dar sufletul tot acapă și se-ntoarce-acapă."
(Vasile Voiculescu, Sufletul)

Iată în ce chip minunat rezumă Vasile Voiculescu, medicul, ceea ce colegii lui de breaslă - medicii - numesc caracterul psihosomatic al omului, structura binară a ființării sale, trup și suflet. Deși filosofii antici și-au pus, pe toate meridianele pământului, din cele mai vechi timpuri, problema vieții și a morții, a despărțirii trupului, a compunerii întregii, întrebându-se, fără să cheltuiască răspunsul la orice se întâmplă cu cea de-a doua, sufletul, compoziția ordinii *creștinismul* este acela care dă un răspuns și aduce un nou mod de viață, prin modelul întruchipării sale, Iisus Hristos, divinul ce se chipul omului spre a-l aduce pe cel din urmă să se ridice spre dumnezeire, prin Legea cea nouă, a iubirii și a dăruirii vieții pământești, în care se înscrie chiar nemurirea sufletului, asemenea bobului de grâu, ce moare spre a da rod bogat.

Prima întrebare pe care ne-o punem acum, la sfârșitul mileniului al II-lea, este aceasta: *Poate fi socotită istoria creștinismului o istorie a culturii?*

Examinată cu foarte mare atenție, întrebarea noastră deschide îndeosebi o altă întrebare capitală, și anume: *Este istoria o istorie a culturii?*

De cincizeci de ani asistăm la o alunecare a obiectului și a sensului istoriei, în funcție de accentul pus pe politic, pe economic și, mai rar, pe latura spiritual-religioasă. În funcție de ceea ce se urmărește într-o etapă istorică, se elaborează concepții - mai mult sau mai puțin științifice - prin care se redau unilateral aspectele vieții sociale, prin exagerarea organizării politice, strâns legată de structura economică, precară atunci când se eludează aspectele vieții spirituale, ca și când acestea nu ar face parte din viața societății, înțeleasă ca unitate complexă a vieții omului. Obiectul real al istoriei nu poate fi aflat decât viața societății, în complexitatea aspectelor ei, materiale și spirituale, adică întreaga creație pe linia progresului și a dezvoltării, note esențiale ce intră în definirea conceptului de *cultură*: *„Ansamblu al structurilor sociale și al manifestărilor religioase, artistice și intelectuale care definesc un grup, o societate în raport cu altă"* , definiție prin care putem identifica însuși obiectul istoriei.

Cultura, în sensul strict al termenului, formează obiectul istoriei, principiul său „fenomenul primar" al întregii istorii trecute și viitoare a unei națiuni. Din punct de vedere conceptual există o relație strânsă între *cult* și *cultură*, cel de-al doilea termen derivând din cuvântul latin *cultus, -a, -um*, o formă de participiu de la verbul *colo, colere „a cultiva pământul"*, (care avea în latină sensul de „ceea ce este lucrat, elaborat"), fiind legat de o altă formă, *cultu, -arum* „locuri cultivate", cu referire în special la pământ, de aici și termenul general de *culturi*, folosit în agricultură. Desigur că sensul care interesează subiectul nostru exista și în latină ca sens figurat, (despre oameni) „educat, format, cultivat". *Cultura* nu este altceva decât o *lucrare, elaborare, cultivare permanentă*. Termenul *cult* este folosit ca termen general în practica sau viața religioasă și de aici, cred unii, s-a extins și îl găsim în expresia *„a avea un cult pentru ceva sau cineva"*. Acest sens, foarte apropiat, are altă obârșie, tot latinească, dar de la alt termen, *cultus, -ûs*, cu referire la „fiica Latonei" Diana, cea care străpunește crângurile și pădurile și cinstește zeii ocrotitori ai munților și ai pădurilor. Deci *cult* în accepțiunea noastră nu este altceva decât cinstirea, adorarea, în cazul profund religios, a lui Dumnezeu.

Despre cultul divin, în afara serviciului divin, Nicolae Crainic scria în cartea sa, *Nostalgia Paradisului*, dedicată diferențierii celor două lumi, profană și religioasă. *„Cultul divin îmbracă formele cele mai sfărâmătoare ale culturii omenești. Geniul arhitectonic ridică în cinstea lui cele mai mărețe monumente din câte există pe pământ. Geniul pictural îi aduce ofrandă cele*

mai fermecătoare pânzuri de culori. Geniul statuar, cele mai desăvârșite modelări în marmură, în metal, în lemn și în teracotă. Geniul literar, cele mai sublime cuvinte. Geniul muzical, cele mai înalte melodii. Geniul înțelepciunii, gândurile cele mai adânci pentru a lămuri tainele credinței. Geniul științific, întreaga tehnică a spiritului omenesc pentru a construi și a explica rostul tuturor acestor ofrande. Cultul divin este sinteza superlativă a culturii. Din acest punct de vedere, el reprezintă prin excelență ființarea istorică a spiritului transcendent cu geniul omenesc și ne ajută să înțelegem mai bine poziția religiei față de cultură" (p. 64-65).

Istoria civilizației creștine este o sintagmă ce se cere și ea definită în rândul ei, pentru a ne fixa reperele sigure ale cadrului real istoric în care dominanta spiritualității creștine își va lăsa amprenta în toate manifestările vieții oamenilor, într-un anumit timp și spațiu. Cum este definită noțiunea de *civilizație* în lucrările lexicografice? *„Ansamblu de fenomene sociale (religioase, morale, estetice, științifice, tehnice) comune unei mari societăți sau unui grup de societăți"* (Petit Robert), ce aparțin unui spațiu caracterizat printr-o anumită tradiție (civilizația chineză, japoneză, egipteană etc.). Așa cum o arată și termenul derivat din latinescul *civitas-atis* cu semnificația „totalitate a cetățenilor ce locuiesc într-un spațiu organizat, numit *oraș, stat*" și, prin extensie, locul, orașul respectiv, numit în limba română veche „cetate", civilizația este legată de oraș. Este foarte importantă această notă specifică, deoarece organizarea vieții administrative și culturale, normă ce trebuia respectată, se impunea în cetate, în oraș. *Civilitas* desemna calitatea de cetățean, pe care o aveau mai ales oamenii liberi, oamenii locului, în opoziție cu sclavii, de obicei străini, vânduți sau prizonieri de război.

Raportul dintre *civilizație* și *cultură* este unul de circumscriere; civilizația este o creație supusă culturii și determinată de aceasta, o civilizație fără cultură este o civilizație nocivă care pe nesimțite va distruge omul în ceea ce are el esențial, spiritul.

Ultimul termen care trebuie bine înțeles este cel de *creștin*, cuvânt care provine din latina vulgară, *Christianus*, împrumutat din termenul grecesc Χριστιανός, (Christianos) cu sensul „care aparține lui *Hristos*", iar Hristos, în greacă Χριστος, înseamnă „*uns*", în latină cu forma *Christus*, adică Mesia, un termen ebraic, însemnând „Unsul lui Dumnezeu". *Uns*, adică investe, trimis de Dumnezeu, o formulă care a fost preluată de bizantini în titulatura împăraților. Aceștia deveneau aleși și consacrați numai după

mirungere, fiind supuși în acest fel la ascultarea poruncilor sau legii Bisericii creștine, lege numită - în terminologia veche - *nomocanon*. De altfel, din point de vedere juridic, norma morală, canoanele erau fixate în cadrul jurisdicției ecleziastice, în care dominantă era supunerea stăpânului, a «cerului și a poporului». Suzeranitatea tuturor, în Dumnezeu. Până în secolul al XI-lea, Bizanțul va caracteriza, în cele două arii ale sale, *rânduirea și așezarea*, prin dominanta sa teocratică. Acest lucru se va vedea în unitatea dintre stat și Biserică, stare de spirit oglindită în toată creația acestei perioade.

Strâns legat de primul termen, *christianus*, dar în opoziție cu acesta, se află termenul latinesc *paganus*, cu sensul de „locuitor al satului", „cel ce aparține vieții rurale", un derivat de la *pagus* „sat". De ce *paganus* a primit pentru perioada de „lăgăre" ? Țăranii, păstrători ai tradiției, vor rămâne multă vreme supuși religiei idolatre, aceasta cu atât mai mult cu cât nu aveau acces la informația nouă, în ceea ce se dobândea prin educație, prin știință de carte.

Cei care au răspândit creștinismul au fost militarii, ofițerii, de aceea în latină un sens al lui *paganus* era acela de opoziție, nu numai cu *creștinul*, ci și cu *militarul*, desemnându-l pe cel care este *nemiltar*, neofițer, țăranul, devenerce militarul se afla mereu în castru sau oras, în slujba împăratului. Să ne amintim de centurionul roman Cornelius, numit, în unele traduceri ale *Noului Testament*, *sutaș*, cel care l-a cunoscut pe Iisus, personal, în Galileea, în Capernaum, unde a dirijat lucrările construcției sinagogii, prilej cu care a aflat despre puterea lui Iisus și activitatea Lui salvatoare, mărturisind-o tuturor, devenind astfel unul din propovăduitorii noii credințe.

Relația cultură și civilizație

Valoarea reală a culturii se precizează în relația ei cu civilizația, care, în ceea ce privește referința terminologică, adesea se confundă, deși ele sunt separate în esență lor. Diferențierea poate fi stabilită pornindu-se de la simplul simțul primar al creației. În opera citată mai sus, Nachilov Crasnic precizează natura inspirației acestui creator: „*Inteligența creației omenești se naște din nostalgia paradisului*" (p. 346). *Civilizația* își are impulsul primar în memoria paradisului terestru, în timp ce *cultura* își are impulsul primar în aspirația către paradisul ceresc (p. 346-358). Nu este greu de remarcat faptul că *civilizația*, termenul-sub care se ascund toate realizările de ordin tehnic, ce au ca scop bunăstarea și comoditatea, traiul lipsit de griji și dus ce în ce mai con-

fortabil, răspunde unei dorințe de a înfăptui, inițiativ sau conștient, paradisul terestru. Din această alăturare a scopurilor, e ușor de remarcat diferența între cele două concepte, și anume: a) substanța *culturii* o furnizează spiritul, necesitățile lui, în timp ce în cazul b) substanța *civilizației* o formează materialul dominant, în cel de-al doilea concept, este biologicul cu satisfacerea cerințelor, dar și a plăcerilor. Viața înseamnă spirit, acesta este cel care întruchipează fermentul activ al creației, în timp ce materia este pasivul, sărăcia merită. De aceea, atunci când civilizația se desparte de cultura spiritului, apare decadența, stagnarea și chiar moartea culturii, ceea ce face ca societatea să se autodistrugă.

Cele două componente ale istoriei, *cultura și civilizația*, trebuie să se afle în permanentă într-o interacțiune. Într-o legătură organică, similară cu cea dintre suflet, spirit și trup, să se condiționeze reciproc. Civilizația are nevoie, mai ales la nivelul individului, de cultură. Omul civilizat, cu adevărat, este acela care este educat, omul cult, cu stăpânire de sine și comportament nobil, o nobleță dobândită prin cultură, nu numai prin simplă descendență de familie, cu sânge nobil.

Astăzi, mai mult ca oricând, observăm acest comportament la oamenii religioși, care au ajuns la această stare prin darul lui Dumnezeu, dar și prin eforturile proprii de curoaștere, de autodesăvârșire. Nu pot să te declari creștin, dacă nu ști ce înseamnă ere această calitate, dobândită nu prin imitație, ci prin efortul de cunoaștere și înțelegere a tainelor Bisericii creștine. Biserică ce are o tradiție de două milenii de întrebări și răspunsuri, de studiu și de succes. Calea cunoașterii nu este simplă, este chiar anevoioasă, dar fiind vorba de dobândirea nemuririi, adică de ceea ce a constituit și constituie obiectul filosofiei metafizice din toate timpurile, efortul creștinului de a fi lucrin în cursul vieții veșnice nu va fi niciodată prea mare, având în vedere relația efemerului terestru cu veșnicia cosmică, adică trecerea din temporal în atemporal. Poate că această mare taină i-a intrigat pe toți cei ce au pierit în luptă cu dușmanii și lagăre de exterminare, în Europa răsăriteană și în alte zone geografice, între perioadă încrisă în prima și cea de-a doua jumătate a secolului XX, perioade de istorie fărădelegilor. Cum *civilizația* este legată de *temporal*, adică de timpul istoric, de satisfacerea, adesea, a altor deziderate decât a celor creștine, nu credem că putem vorbi de o civilizație supusă în totalitate creștinismului, sintagma *civilizație creștină* este o componentă a *culturii creștine*, întotdeauna prezentă prin ceea ce ea are mai reprezentativ,

de la arta constructiilor paleo-creștine, la arta culorilor și a sunetelor, la simțul de etică, la comportamentul civilizat de respect al valorilor, manifestat până în zilele noastre.

Intâi de cel istoriu creștinismului poate fi privită ca o istorie a culturii, cultura erei creștine fiind o cultură cu o dominantă spirituală evidentă, în care se urmărește mântuirea și aspirația supremă a omenirii, a omului spre acest model unic, Iisus Hristos, singurul care unește cele două maluri, Dumnezeu adevărat și Om perfect. Cel care din marea sa iubire iartă și nu dorește ca infernul, tenebrele să cuprindă ființa sa, ci prin puterea sa, ca Fiu al lui Dumnezeu, și libertatea creației sau a creaturii, o libertate bine îndreptată, umanitatea să fie salvată.

Cum poate fi identificată și definită libertatea omului? Libertatea este darul ilc care prin cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om. Omul este singura ființă, în planul existenței biologice, care se mișcă, lucrează și creează liber, ceea ce îl diferențiază net de animale, supuse legii instinctului, în timp ce el, omul, este supus legii libertății. În această libertate stă toată puterea și măreția omului dar și căderea lui, deoarece ajungerea sa în deplină libertate se află la o distanță egală între perfecțiune și imperfecțiune. Unii teologi preiau simbolul libertății omului de la antropologi, simbol reprezentat grafic printr-un Y culcat. Horion V. Felea (în *Religia culturii*, 1944, p. 15), explicându-l grafic pe cele trei linii: linia dreaptă este linia libertății, drumul în care înțelesul răspântia, adică punctul în care ea se bifurcă și de unde intră în acțiune personalitatea, *eul*, cel care se angajează cu răspundere sau responsabilitate, căci va trebui să aleagă conștient între cele două răspântii, dreapta sau stânga, binele sau răul, virtutea sau viciul, ridicarea spre lumină sau coborârea spre tenebre. Fără libertate de gândire și acțiune, omul este un animal sau, în societatea contemporană, un robot, supus capriciilor tuturor dictatorilor, care prin manipulare au dispus de viața lor, suprimându-o din punct de vedere eronat.

Cum poate fi salvat omul? Prin cele două modalități deja exprimate: a) Dragostea lui Dumnezeu-Tatăl, prin Dumnezeu-Fiul, dragoste ce se revarsă asupra tuturor, dar mai cu seamă asupra acelora ce se află în permanentă legătură de comuniune cu Creatorul, prin subordonarea întregii lor vieți, vieții religioase autentice, nu formale. Această viață religioasă este cea care a înnobilat o parte dintre oameni prin de două milenii, acea parte care a creat cele mai semnificative opere ce dăinuiesc și înnobilează, la rândul lor, generații de

suflete ce pășesc în *ele* sclavia diviziștii. Creștinismul autentic, simțit și trăit la dimensiunea întregii societăți, poate fi numit *crezul ordinei, cultul ordinei și morala ordinei* în lume, armonia cosmosului, înțeles ca totalitate a elementelor vieții. Dezordinea și nerespunerea în normele civilizației și culturii aruncă înapoi haosul și prin aceasta distrugerea ființei și a universului (a inaugurării). b) Prin folosirea libertății, dată omului în chip natural, în scop creativ, nu distructiv, prin permanenta *conformizare* a voinței sale. Acestea împreună în același timp „*a transcende*", a trece dincolo de lucrul făță de care îți demonstrezi existența creatoare, adică propria-ți cultură (I. Petre Culianu, *Religia și arogarea puterii*, în *Religie și putere*, 1996, p. 197), un mod de a fi iluminat, aveau în vedere „teoria reflectării" în creație despre care am vorbit-în descrierea termenului *teorie* < gr. θεωρεω „a observa", „a contempla", de aici θεωρημα (theorema), „spectacol", θεώρος și θεάρος < θεωρέω (theoros) „a vedea zeul (Dumnezeul)", un punct de vedere lingvistic în teoria reflectării care ne duce cu gândul la fața lui Moise la „străluciren" ei de pe Muntele Sinai (a primirea Legii). *A contempla* este o formă verbală de la termenul *contemplație*, un termen ce provine din latinescul *contemplatio*, „cu atenție", și care prin sens este acela de „percepere, cunoaștere, mai mult sau mai puțin clară, pe care o poate avea fiecare despre existența sa și despre cea a lumii exterioare", o noțiune ce ne dezvăluie raportul dintre propria ființă și mediul în care ea se dezvoltă, interacțiunea ce se stabilește între cele două părți. Precizarea trebuie reținută ca esențială, relație ideală fiind realizată și trăită într-un mod de excepție în textul *Evangheliilor*, în Cuvântul lui Dumnezeu care este iubire, aceasta fiind una din cele mai mari virtuți pe care o predică creștinul: *„Eu sunt vița, voi mlădițele. Cel ce rămâne în mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără mine nu puteți face nimic. Dacă cineva nu rămâne în mine se usucă afară ca mlădița și se usucă, și le adună și le aruncă în foc și ard"* (Ioan, 15, 5, 6) și *„Dacă păziți poruncile mele, veți rămâne întru iubirea mea, cum și eu am păzit poruncile Tatălui meu și rămân întru iubirea Lui. Acestea vi le-am spus, ca bucuria mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină. Aceasta este porunca mea: să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să-și pună pentru prietenii săi"* (Ioan, 15, 10-13). Aceste învățături ale Mântuitorului prind viață când sunt ascultate sub forma parabolelor evanghelice în Biserică, după săvârșirea Sf. Liturghii, când credinții iau parte la Sf. Jertfă și primesc din harul Duhului Sfânt.

Ce înseamnă *liturghie* și care este semnificația ei în urul cuvant al termenului în greacă λειτουργία (leitourgia) este conoscut cu sensul „a funcționa", λειτουργία (leiturghia) „funcționare", λειτούργος (leitourgos) „funcționar", „slujitor" și „preot". Această *funcționare* înseamnă un schimb, o interacțiune ce se stabilește între cei prezenți la actul sacrificiului, în Biserică, și harul Duhului Sfânt, prin energiile Sale necreate care se propagă în ceea ce este sacramental, adică în sufletul omului. Fără să realizeze în mod conștient acest lucru, prinși-o participare continuă, omul se sfințește și toate actele lui, vorbele, faptele se schimbă, fiind Acela ce le coordonează acțiunile, dându-i putere să înțeleagă și să depășească multe din neajunsurile cu care se confruntă. Rolul Bisericii este din acest punct de vedere, al tării credinței și aplicării ei în viața practică, înemn, dându-i posibilitatea creștinului de a-și dobândi adevărata libertate care se va oglindi nemijlocit în faptele sale.

Acesta este modul de a se elibera de frică și de angoase omul milenului trei, trăind cu puterea credinței pe care i-o dă însuși Iisus Hristos, atunci când el, omul, recunoaște relația de supunere a creaturii față de Creatorul său, relație exprimată de Maica Domnului, prin formula smerenei: *„Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău ! Și îngerul a plecat de la ea"* (Luca, 1, 38). Această acceptare este conoscută în literatura de specialitate prin formula concisă din limba latină, *fiat*. O formulă a smereniei, ce a caracterizat Bizanțul, fiind folosită de împărați și, prin ei, de toți ceilalți funcționari care mai înăi erau *serbi* sau, cu termenul slav, *robi* ai lui Dumnezeu și apoi, prin mila Lui, domnitori. Această formulare s-a păstrat până târziu în toate actele domnești din toate provinciile românești, prin care se întăreau proprietățile, acte în care nu lipsește sintagma „prin mila lui Dumnezeu", „domn al țării Moldovei, el Țării Românești sau al Transilvaniei", sintagmă preluată și de alți demnitari sau dregători și atașată după nume, între acesta și funcția pe care o deținea. Prin regularea locului și rolului său în Univers, prin sfințire sau îndumnezeire „θεῶσις" (theosis), omul va deveni cu adevărat stăpânul creațiilor sale și bucuria va fi mare, când se vor pune în lumină, prin acestea, relațiile dintre esența divină și energiile prin care Dumnezeu „se comunică și se revelează". *„Esența este cauza energiilor; fiecare dintre energii înseamnă cu adevărat o proprietate divină diferită, pentru că toate sunt actele aceluiași (unic) Dumnezeu viu"* (Grigore Palama, în lucrarea lui Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, III, 1991, p. 216).

Această minunată *ordine* a firii a fost întocmită după revoluția franceză cu semnele și falsa autonomie a omului, când el a devenit „măsura tuturor lucrurilor", „l'homme est la mesure de toutes choses", o formă de definire și exprimare antecreștină, preluată de la Protagoras, unul din remuții sofiști greci, contemporan cu Socrate. Protagoras a trăit între anii 490 și 415 î.d.Hr. și a extins în filosofie doctrina lui Heraclit, potrivit căreia în *curgere și mișcare* omul este singura măsură a lucrurilor. Să te întorci în un stadiu de gândire precreștină, izvorâtă dintr-o cunoaștere nimănui a lucrurilor, după 18 secole de evoluție și creștinism, este mai mult decât edificator pentru spiritul Comunei din Paris și a burgheziei ignorante a cetății ce s-a autointitulat atunci și mai târziu, prin falsă receptare, „centrul luminilor". Astăzi, mai mult ca oricând, este necesară o decantare a istoriei civilizației și a culturii, o deventare de laboratori prin care să se elimine reziduurile, înfelesele în totalitatea lor ca o lavă ce a acoperit lumina adevărată și a generat dezordine și imoralitate, prin schimbarea funcțiilor între Creator și creatură, creatura luând locul Creatorului.

Sfârșitul civilizației greco-romane

Sfârșitul civilizației greco-romane este o construcție verbală ce vrea să însemne sfârșitul Imperiului Roman, care se anunță mai ales prin decadența ce se instalase la Roma, încă din timpul domniei *cezarilor* Romei imperiale.

Statul roman a cunoscut, în cadrul Imperiului, cea mai puternică organizare socială pe care a realizat-o omenirea în societatea arhaică. Ceea ce a determinat această forță a fost varietatea și importanța regiunilor stăpânite, provincii de culturi diferite și cu bogății materiale și spirituale imense, care - prin organizarea de tip roman - au ajuns mari puteri mondiale (Franța, Britania și Statele germanice) ce au dominat până astăzi. Forța acestui Imperiu a constat în știința organizării politice, a guvernării *(regere populos)* naturor provinciilor statului.

Interesant este faptul că din legenda întemeierii Romei istoria reține doar șapte regi, începând cu Romulus, întemeietorul orașului, continuând cu Numa Pompilius, organizatorul cultului religios, și terminând cu un legiuitor, Servius Tullius și cu fiunul Tarquinius Superbus (534–510, î.d.Hr.) cel care, printr-o mare asprime și cruzime, determină o revoltă, o rebeliune care are loc împotriva sa, rebeliune organizată de patricienii aliați cu plebeii. După răsturnarea sa se schimbă forma de guvernare și în locul regelui, ales pe viață, se aleg doi magistrați cu nume de consuli, numiți pe un singur an, la sfârșitul cărora erau datori să dea societății de felul în care au administrat ceea ce se numea *republica romană* (a. 510 î.d.Hr.), sub care s-a întemeiat statul universal roman. Dar întemeierea republicii și cucerirea Italiei s-a făcut în timp îndelungat, prin războaie și războaie, între anii 510 și 264 î.d.Hr., dată care atestă întemeierea dominiei universale a Romei până în anul 133 î.d.Hr.

Ceea ce a făcut posibilă victoria a fost introducerea soldei pentru soldați și tinerea lor permanentă în armată, înzestrarea acesteia cu arme și tactică militară. Cuceririle fantastice, una după alta, Sicilia (a. 241), Sardinia (a. 238), Cartagina (a. 202), după care urmează confruntarea cu Filip al V-lea, regele Macedoniei și supunerea lui (a. 197) și, prin Macedonia – aparent invio-

cibilă - cucerirea Greciei, a cetăților ei sub diferite denumiri, printre care cunoscutul Achaia (a. 146). Drumul continuă și, prin Grecia, ajung în Asia, regatul Pergamom (a. 133). Urmează Spania, luată de la cartaginezi, și care se află înfrântă într-o perioadă lungă de timp (206–140). Avântul cuceritor din exterior, aglomerarea bogățiilor prin prăzile de război fac din cetatea Romei, o Romă opulentă care își schimbă obiceiurile, adâncindu-se prefacerile sociale negative care vor duce la războaie civile, la răsturnarea consulilor și a tribunilor ce stăpâneau anumite provincii ale Imperiului, lupta între ei și lupta între diferitele categorii sociale, toate formând nucleul cauzal care duce la primii germeni ai slăbirii puterii imperiale. Este suficient să amintim situația Imperiului sub familia Iulia (31 î.d.Hr.–68 d.Hr.), când Octavian își impune voința ca un suveran erudit, deși administrația și instituțiile rămân, în principiu, republicane. Întinzând poarta războaie, numai în interesul siguranței imperiului, iar pentru siguranța se înființează o gardă de pretorieni, asigurând liniștea, deci aparența acalmie, este numit Augustus. Tiberius, fiul său adoptiv (14–37 d.Hr.), este reținut de istorie ca un conducător de mare cruzime, o nouă ce se va amplifica și mai mult în cazul lui Gaius Caligula (37–41 d.Hr.), cel care a înnebunit și a fost ucis cu accesrii cruzime. Destinul patologic al familiei continuă prin Tiberius Claudius (41–54 d.Hr.), un om slab, desfrânat, care se căsătorește cu Agrippina, mama lui Nero, o persoană cu ambiții patologice, printre care și obsesia de a-și vedea fiul scelerat, împărat, desigur, prin adoptiune, ceea ce nu o împiedică, după ce-și vede visul împlinit, să-l otrăvească pe Tiberius. Nero (54–68) văzându-se cu puteri nelimitate în tot ceea ce vrea să întreprindă, înnebunește și, în neștiința sa, ordonă cele mai odioase acțiuni, ca acea a incendierii cetății Romei, mai cu seamă părțile „cetății eterne" în care s-a serbmalat prezența unor mulțile mare de creștini. Răsună singur, trădat de toți, se sinucide.

Trebuie menționată înfrângerea imperiului sub Flavius Vespasianus (69–79), cu cei doi fii, Titus (79–81) și Domitianus (81–96), cel care reînvie modul de viață din timpul lui Caligula și Nero și sfârșește ca și aceștia, fiind înlăturat prin asasinare. Cel care ne reține atenția în mod deosebit, prin implicarea lui în istoria noastră, este generalul Ulpius Trajanius (52–117), socotit unul din cei mai mari împărați. Acesta cucerește Dacia (101-106) și o colonizează, apoi supune Armenia și Mesopotamia, fiind cel care adună sub puterea imperiului cea mai mare suprafață, numărând peste 150.000 de locuitori. Este apogeul civilizației romane, după care începe declinul, chiar

din timpul lui Hadrianus (117-138), unul din împărații interesați de cultură, mai ales de răspândirea culturii grecești, de misterele din Eleusis (Olimp); episodul acestei călătorii a fost redat admirabil de scriitoarea Marguerite Yourcenar, în *Memoriile lui Hadrian*, apărută și în versiune românească, în anul 1983, trei ani după primirea autoarei în Academia Franceză (martie 1980). Împăratul cuprins de această „patimă" ce îi absorbea toată energia, s-a dovedit unul neinvestrat în ceea ce privește apărarea cuceririlor făcute de înaintașul său.

Marcus Aurelius Antonius (161–180) - fiul adoptiv al lui Antonius Pius (138–161) - este cunoscut ca cel mai virtuos împărat, prin calitățile sale intelectuale, fiind un distins filosof și cărturar, care realizează și dezvăluie semnele decadenței, ce nu putea fi împiedicată, mai ales acum când germanii atacau Imperiul. Spre a fi un model, deși nu era un luptător, el se află în frunte-a oastei, unde își găsește și sfârșitul, într-un castru din cetatea Vienei. Fiul său, Commodus (180–192), este un al doilea Caligula și este ucis, la rândul lui, de cei din anturajul său. Toți cei care au urmat după el, până la Aurelius Valerius Diocletianus (284–305) nu ucid între ei unul după altul sau mor în luptele cu năvălitorii (franci, alamanni, goți, perși). Incapacitatea de apărare face ca Diocleianus să găsească o formulă de stăpânire într-o manieră nouă, luând ca asociați trei artizi, Maximianus (286), Constantius Chlorus (292) și Galerius, nume frecvent întâlnite în *Martirologii*, deoarece aceștia erau cei ce organizau, prin consilul lor, lupta împotriva noii religii, creștinismul. Însuși denumirea este de împrejurări, mai întâi fiul lui Constantius, Constantin, educat pentru a exersa militaria, încearcă să unifice imperiul sub o singură stăpânire și îine învingător, după o luptă ce are loc între cei trei asociați la domnie. Maximianus este ucis în anul 310 și apoi lupta continuă cu Licinius, cu care se înfruntă în mai multe războaie, ultimul în anul 323–324, anul morții lui Licinius.

Cu Constantin, numit cel *Mare* (306–337) începe o nouă epocă în istoria Imperiului, care va fi numit sub numa sa tinătură, Imperiul Romano-Bizantin. Primul lucru pe care îl face Constantinus este mutarea capitalei de la Roma la Bizanțium, cetate pe care o numește după numele său, Constantinopolis. Împarte Imperiul în patru mari prefecturi - împărțire, la rândul lor, în *diocese*, în număr diferent sau *dioceză* - și interzice prigonirea creștinilor, declarând religia creștină ca religie oficială, socotindu-se un adevărat episcop în afacerile externe ale Bisericii, calitate în care a prezidat primul Sinod de la Niceea (a. 325).

Am insistat asupra structurii politice a Imperiului Roman deoarece acesta și-a impus în provinciile cucerite sistemul instituțional, cu o excelentă organizare administrativă și juridică, preluată inteligent și de greci, ceea ce a dus la o perpetuare a instituțiilor, cu unele modificări aduse în Imperiul Romano-Bizantin și în Imperiul Bizantin. Vorbim însă de o civilizație și cultură greco-romană deoarece influențele au fost reciproce, mitologia ambelor popoare fiind prin definiție o mitologie a zeilor, a cultului închinat zeităților astrale, sperie imaginarie și antropomorfizate.

Grecia, prin Panteonul său, cunoscutul templu închinat celor douăsprezece zei din Olimp, a fost cea care a furnizat termenul pentru denumirea ansamblului de ființe mitologice, numite zeități, cinstite de poporarie păgâne. Este suficient să ne gândim la *Acropole*, „Cetatea din margine", dar și cea de pe insulele periferice ale Atenei, spre a avea o imagine despre sculptura și templele edificate în timpul vocalul de aur al antichității, dacă ar fi să-l numim numai pe Phidias.

Roma, prin excelență militară și expansionistă, a fost preocupată de reorganizarea administrativă a dominației teritoriilor ocupate. Cultul zeilor, deci viața religioasă, impunea și alte construcții templelor, înființe care se floreau, de obicei, sub domnia împăraților preocupați și de acest aspect, cum au fost Hadrianus și Marcus Aurelius. Dar interesul major a fost de natură militară și administrativă. Prin superioritatea filosofică și artistică, Grecia antică a impulsionat în cel mai înalt grad evoluția societății în cultura europeană și orientală, au referire în Orientul Mijlociu, la zonele geografice cu o mare tradiție culturală. Astfel s-a născut *elenismul*, termen și concept utilizat înainte de Hristos, când cultura antică a Greciei a cunoscut o maximă înflorire.

Semnificațiile termenului *elenism* sunt următoarele: a) particularitățile culturale ale poporului grec, cu referire mai ales la limbă, culturne sau obiceiuri și cultură; b) (prin restricție) ceea ce constituie particularitatea lingvistică a idiomului elenic; c) în arhitectură, stilul ce s-a dezvoltat în Germania și în alte țări ce au dorit o renemonare, o reducere a formelor antice grecești; d) în filosofie, dominanta spirituală impusă prin mari filosofi, ca Platon și Aristotel.

O mențiune specială trebuie făcută cu privire la termenul *elenist*, care are două accepțiuni distincte: a) *elenişti* se numeau în Orient toți savanții din timpul lui Alexandru cel *Mare* (356–323 î.d.Hr.), întemeietorul Alexandriei. Sub domnia lui Ptolemeon, supranumit Philadelful,

1200-246 î.d.Hr.), s-a tradus din ebraică în greacă *Septuaginta*. Vechiul Testament, traducerea a fost realizată de către 70 de bătrâni *elenizați*, fapt pentru care aceștia sunt numiți și *Septuaginta*. De numele acestui nume protector al *artelor* este legat celebrul far din Alexandria. Persista și-a prelungit până după era creștină, când toți cei atacați în afara *Greciei*, dar care vorbeau limba elină și trăiau în parte și modul de viață elin, mai ales oamenii de *cultură* din Siria, Iudeea și Egipt, printre care și evreii din Alexandria, se numeau *elenizați*. Sub sintagma *persoană elenizată* se înțelege starea de trăsătură înflorire culturală, rezultată din fuziunea între elementele elină și cele orientale; b) ostrici, termenul *elenist* este utilizat pentru a-i defini pe toți aceia, fie filologi, fie arheologi, care se ocupă cu studiul limbii sau al antichității elină.

Elenismul și filosofia precreștină

După cum rezultă și din definițiile pe care le-am dat termenului *elenism*, acesta presupunea și un mod de viață deosebit, pe care îl căutau numeroși ani o anumită educație spirituală. Nu întâmplător, printre aceștia se numărau numeroși iudei care trăiau în Alexandria și care căutau ceva mai mult decât le oferea monoteismul, o religie monoteistă care *cunoaște* un Dumnezeu *atotștiutor*, nevăzut și necunoscut, dar propovăduit de profeți și de primul lor *inițiator*, Moise, cel care îi va scoate din robia babiloniului, prin forța și ajutorul primit de la Dumnezeu cel adevărat pe care îl *simțeau*. Cum timpul trecea odată cu *pătrunderea* în veșmânt lui Moise nu îi mai era îndeajuns, Legea lui Moise nu mai era respectată, potrivit dubiului care a inspirat-o, ci începea să *dumnezeiască* „litera" (adică formalismul), și de aici generează și se înregistrează numeroasele *înțelepciuni* a căror voce este din ce în ce mai prezentă, stadiul din îndepărtarea *poporului* iudeu de vechea și adevărata *credință*. Această stare de spirit îi face pe cei mai mulți iudei care trăiau în Siria și Egipt, în special în cetatea luminată a Alexandriei, să-și îndrepte atenția spre *filosofia* greacă, prin care se făcea cunoscut un nou spirit ce căuta o altă motivație a ordinii lumii, a cosmosului. Această căutare a esenței divine, riguros *protectoare* a *tuturor* acțiunilor *ideale* ale omului, prinde viață prin cei doi mari filosofi ai *Greciei* antice, Platon și Aristotel, pe de-o parte, și neoplatonicianul, Plotin, pe de altă parte.

Întoarcerea dinspre lumea din afară spre cea din lăuntrul, spre lumea interioară a omului, se face cunoscută prin dictonul γνῶθι σεαυτόν (*gnothi*

seauton), „*cunoaște-te pe tine însuți*", inscripția de pe frontonul templului din Delfi, interpretată de Socrate, socotit întemeietorul a ceea ce unii numesc „*etnica morales*".

Cel care va atrage atenția asupra acestui tip de cunoaștere aplicată spiritului este filosoful grec Platon. Născut la Atena în anul 429 î.d.Hr., sub numele de Aristocles, va fi poreclit *Platu*, denumire avea o frunte foarte înaltă, plată și un piept lat. Din tinerețe este atras de muzică, poezie și pictură. La 20 de ani îl cunoaște pe Socrate (pe care îl numește „*leiblich academică*"), în preajma căruia stă opt ani. După moartea lui Socrate se retrage în Megara, cu intenția de a învăța ceva și de la alt filosof cunoscut, Euclid. Călătorește în diferite *ținuturi* ale Siciliei, Egipt, Persia și Siracusa, apoi se întoarce la Atena, unde începe să-și așterne pe hârtie ceea ce dobândise și să învețe tinerii în ceea ce se numea atunci *academie*. Dintre lucrările cele mai *importante* de filosofi, în general și de filosofii români, în special, sunt: *Parmenide*, *Theaetetus*, *Sofistul*, *Omul politic*, *Dialogurile logice* și *Republica*, scrisă aceasta cărora vom vorbi, schițând în prim plan ideile așa cum au fost ele descrise de Constantin Noica în vol. *Opere*, V, colecția *Clasicii filosofiei universale*, vizhm apărut în 1986, un an înainte de moartea filosofului de la Păltiniș. Să reținem din *Cuvântul prevenitor*, adresat de C. Noica cititorului, câteva idei esențiale referitoare la lucrarea lui Platon, *Republica*: a) Platon nu-și propune în acest volum să ofere un tip ideal de stat, ci un tip *ideal de om*, atât motivul pentru care C. Noica propune o altă traducere a titlului, Πολιτεία (Politeia), prin „*Republica interioară*", lucrarea punând să fie citită dintr-o lucrare politică, deoarece chiar Platon folosește sintagma propusă, în forma de *republică lăuntrească a omului*, cu referire la modul de organizare al ideilor în sufletul individual; b) dialogul a fost scris nu pentru omul politic, ci pentru om în general, spre a-l defini prin cele cinci tipuri posibile: omul suveranității morale, pe care îl numește *regal* sau *aristocratic*, omul *timocratic*, omul *oligarhic*, omul *democratic* și cel *tiranic*; c) dezumflarea cronică a societății fine de dezumflarea interioară a individului, datorită educației prea relaxate care se dă tinerilor, idee pe margineă căreia Noica adaugă: „*Toate roadele pământului se pârguie de bunăvoie, numai omul e lăsat să intre în viața matură pe jumătate pârlit*" (p. 12).

Ceea ce trebuie reținut din toată opera lui Platon este *ideea*, rolul ei în formarea omului, prin cunoaștere. Ceea ce ne interesează în cazul nostru sunt *Argumentațiile în jurul lui Unu și a celorlalte decât Unu*, dialog care se

[illegible] o idee [illegible] idee supremă, [illegible] [illegible] [illegible]

Religiile monoteiste înainte și după Hristos

[illegible] *Sfânta Scriptură* [illegible] *Sfânta Scriptură* [illegible] *Sfânta Scriptură* [

Profeții Vechiului Testament și viziunea lor despre Mesia

Relația dintre Vechiul și Noul Testament

fost scrisă spre povățuirea noastră a celor care am ajuns sfârșitul

Terminologia greacească, argument exegetic, în dezbaterea enafiei histologice

Aritle geografice ale primelor biserici creștine

Pentru a putea vorbe de întemeierea bisericilor primare trebuie avut în vedere faptul că Mântuitorul Iisus Hristos a ales pentru această misiune pe cei unsprezece apostoli care au fost martori ai Învierii și înălțării Sale. Prima acțiune de mare importanță pe care o întreprinde Biserica creștină nu în sensul strict al cuvântului, ci în sensul său adânc prezentat amănunțit în capitolele care vor urma, este cea de-a doua venire a Mângâietorului, Duhul Sfânt, în ziua de Cincizecime, ziua în care are loc o adevărată transformare a ființelor în bine care le-a supranumit pe bună dreptate ziua de naștere a Bisericii creștine. Această zi de la Înviere a Domnului este una din cele mai importante sărbători ale creștinismului, căci Duhul Sfânt, Mângâietorul trimis de Iisus Hristos, pogoară peste ființe așa cum au venit profeții Vechiului Testament.

Dar după acest vârtej, vor Duhul Meu peste toți oamenii; fiii și fiicele lor vor profeți, bătrânii vostri vor avea vise, iar tinerii vostri vedenii. Chiar și peste robi și peste roabe voi vărsa Duhul Meu.

Pogorârea cu aripi este expresia alegerii modului în care va acționa Duhul Sfânt în lumea creștină. Pogorârea cu Duhul Sfânt în lumea Tatălui și a Fiului, în care se manifestă cele trei forme în acțiune ale unui singur Dumnezeu, este de altfel constituirea Bisericii lui Hristos este amintită de El în mai multe rânduri, în cea după mărturisirea Apostolului Luca. *Să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile începând de la Ierusalim. Voi sunteți martorii acestor lucruri. Și iată, Eu voi trimite peste voi făgăduința Tatălui Meu. Voi rămâneți deci în cetatea până când veți fi îmbrăcați cu o putere de sus.* (Luca 24, 47-48-49), această putere de sus este cea de la mărețul Duhului Sfânt pe care-au primit-o mai întâi cei care erau împreună cu dânșii în cetatea Ierusalimului.

Această societate ierusalimului aceiași timp era foarte puternică, cu o influență în Ierusalim multă prezență adică semnificativă, în mulțimea care acolo din toate colțurile lumii civilizate ca și principiu la momentul venirii sale sărbătorea Legământului. Această prezență a Spiritului de Apostolul Luca în *Faptele Apostolilor*. *Și când a venit ziua cincizecimii, erau toți împreună în același loc. Și din cer s-a făcut deodată un vuiet ca de suflare de vânt cu vehemență și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și le-au apărut împărțite limbi, ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, așa cum le dădea lor Duhul să grăiască. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, oameni cu bună-cuviință care sunt sub cer. Și făcându-se vuietul acesta, mulțimea s-a adunat și s-a tulburat, căci fiecare o auzea pe ei vorbind în limba lui. Și erau uimiți toți și se minunau zicând: Iată, nu oare*

Să revenim la Pogorârea Duhului Sfânt în această zi a Cincizecimii de mare-de rele de la Înviere sărbătorile cunoscută sub numele grecesc *Pentekoste*, numită mai târziu latinește *Pentekoste*, în franceză *Pentekote* [illegible] în românește cincizecime sau (pentekost). Numele [illegible] sărbătorii a rămas la [illegible] care avea loc [illegible] sărbătoarea mandatorului a zilelor în luna mai, [illegible] care a [illegible] Învierea. A cincizecea zi de la Înviere a Domnului este una din [illegible] ale creștinismului, când Duhul Sfânt Mângâietorul [illegible] de Iisus Hristos, pogoară peste ființe așa cum au venit profeții [illegible]

Dar după acest vârtej, vor Duhul Meu peste toți oamenii; fiii și fiicele lor vor profeți, bătrânii vostri vor avea vise, iar tinerii vostri vedenii. Chiar și peste robi și peste roabe voi vărsa Duhul Meu.

Pogorârea cu aripi este expresia alegerii modului în care va acționa [illegible] pogorârea cu Duhul Sfânt în lumea Tatălui și a Fiului, în care se [illegible] cele trei forme în acțiune ale unui singur [illegible] de altfel constituirea Bisericii lui Hristos este amintită de El în [illegible] cea după mărturisirea Apostolului Luca. *Să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile începând de la Ierusalim. Voi sunteți martorii acestor lucruri. Și iată, Eu voi trimite peste voi făgăduința Tatălui Meu. Voi rămâneți deci în cetatea până când veți fi îmbrăcați cu o putere de sus.* (Luca 24, 47-48-49), această putere de sus este cea de la mărețul Duhului Sfânt pe care-au primit-o mai întâi cei care erau împreună cu dânșii în cetatea Ierusalimului.

Această societate ierusalimului aceiași timp era foarte puternică, cu o influență în Ierusalim multă prezență adică semnificativă, în mulțimea care acolo din toate colțurile lumii civilizate ca și principiu la momentul venirii sale sărbătorea Legământului. Această prezență a Spiritului de Apostolul Luca în *Faptele Apostolilor*. *Și când a venit ziua cincizecimii, erau toți împreună în același loc. Și din cer s-a făcut deodată un vuiet ca de suflare de vânt cu vehemență și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și le-au apărut împărțite limbi, ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, așa cum le dădea lor Duhul să grăiască. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, oameni cu bună-cuviință care sunt sub cer. Și făcându-se vuietul acesta, mulțimea s-a adunat și s-a tulburat, căci fiecare o auzea pe ei vorbind în limba lui. Și erau uimiți toți și se minunau zicând: Iată, nu oare*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pentru ei, [illegible] a Fiului lui Dumnezeu, sacrificat pentru mântuirea lumii, a [illegible] a mântuirii, a [illegible] a [illegible] a [illegible]

Spiritul reformelor spirituale în organizarea Bisericilor primare din Orientul Mijlociu și Asia Mică

Itinerarul Sf. Ap. Pavel supranumit „Apostolul neamurilor", cele trei călătorii misionare

Sf. Ap. Pavel a luat parte la toate cele trei călătorii misionare ale lui Iisus. Pe toate drumurile pe care le-a străbătut, el a fost însoțit de Sfântul Duh, care l-a călăuzit și l-a ocrotit în toate primejdiile. Cele trei călătorii misionare ale Sf. Ap. Pavel sunt descrise în cartea Faptele Sfinților Apostoli, scrisă de Sf. Ap. Luca. Aceasta este un fel de jurnal de călătorie, în care sunt descrise toate aspectele vieții Sf. Ap. Pavel, de la convertirea sa până la moartea sa. Cartea este scrisă în limba greacă și este împărțită în 28 de capitole. Fiecare capitol este împărțit în mai multe versete. Cartea este scrisă în stilul narativ, adică este scrisă sub forma unei povești. Cartea este scrisă în persoana a treia, adică autorul nu este implicat în poveste. Cartea este scrisă în timpul trecut, adică toate evenimentele descrise în carte au avut loc în trecut. Cartea este scrisă în ordine cronologică, adică evenimentele descrise în carte sunt prezentate în ordinea în care au avut loc. Cartea este scrisă în stilul narativ, adică este scrisă sub forma unei povești. Cartea este scrisă în persoana a treia, adică autorul nu este implicat în poveste. Cartea este scrisă în timpul trecut, adică toate evenimentele descrise în carte au avut loc în trecut. Cartea este scrisă în ordine cronologică, adică evenimentele descrise în carte sunt prezentate în ordinea în care au avut loc.

Capitolul 26 1 Iar Agripa a zis către Pavel: Îți este îngăduit să vorbești în favoarea ta. Atunci Pavel, întinzând mâna, a început să se apere astfel:

2 Mă socotesc fericit, rege Agripa, că astăzi mă pot apăra înaintea ta de toate acuzațiile aduse împotriva mea de iudei,

3 mai ales că tu cunoști bine toate obiceiurile și neînțelegerile iudeilor. De aceea te rog să mă asculți cu răbdare.

4 Viața mea, încă din tinerețe, petrecută de la început printre neamul meu și în Ierusalim, o cunosc toți iudeii.

5 Ei știu de mult, dacă vor să mărturisească, că am trăit ca fariseu, după cea mai strictă învățătură a religiei noastre.

6 Și acum stau în judecată pentru nădejdea în făgăduința pe care Dumnezeu a făcut-o părinților noștri,

7 nădejde pe care cele douăsprezece seminții ale noastre, slujind neîncetat zi și noapte lui Dumnezeu, speră să o atingă. Pentru această nădejde, rege Agripa, sunt acuzat de iudei.

8 De ce este socotit de voi ceva de necrezut că Dumnezeu învie morții?

9 Eu, într-adevăr, credeam că trebuie să fac multe împotriva numelui lui Isus din Nazaret.

10 Și am făcut aceasta în Ierusalim. Am închis în temnițe pe mulți dintre sfinți, luând puterea de la arhierei, și când erau omorâți, dădeam și eu votul meu.

11 Adesea, pedepsindu-i în toate sinagogile, îi sileam să hulească; și, fiind foarte furios pe ei, îi prigoneam până și în cetățile străine.

12 În timp ce mergeam astfel la Damasc, cu puterea și cu porunca arhiereilor,

13 pe drum, la miezul zilei, rege, am văzut o lumină din cer, mai strălucitoare decât soarele, care strălucea împrejurul meu și al celor ce călătoreau cu mine.

14 Când am căzut cu toții la pământ, am auzit o voce care îmi vorbea în limba ebraică: Saule, Saule, de ce Mă prigonești? Este greu pentru tine să dai cu piciorul în ghimpi.

15 Și am zis: Cine ești, Doamne? Și Domnul a răspuns:

...distanțe mai mari a lui Saul, devenit Sf. Ap. Pavel

...

...

*...

Sergius Paulus se convertește

Sergius Paulus se convertește

Sergius Paulus se convertește

Ceo de-a doua călătorie misionară a Sf. Ap. Pavel

[illegible] de a doua călătorie a Apostolului neamurilor are loc [illegible] după ce [illegible] împreună echipe formate din [illegible] Barnaba [illegible] Pavel [illegible] despărțit [illegible] Barnaba [illegible] Marcu [illegible] Pavel [illegible] pornind [illegible] Barnaba [illegible] Marcu [illegible] Fapte 15,39-40). Barnaba [illegible] Ioan Marcu [illegible] Pavel [illegible] Sila [illegible] Ioan Marcu [illegible] Barnaba [illegible] Pavel [illegible] Sila

celui de-al treilea. Pavel în Sala auditoriului acestora, cuprinzând cu totul pe cei Apostolii, o [illegible] de fapt pentru care nu pot trece. „Luați, pun în Sfânt piatră [illegible] de poporului și [illegible] se va [illegible] [illegible] [illegible]

Sfaturi Duhul mi se [illegible] cea mai veche parte a cetății o formează

[illegible] cultul zeiței «de aici, misterioasa și tainica

[illegible] dovezi de Atena primește cale. Zeița veche,

[illegible] introducerea cultului zeiței Demetra și în Atena.

Spațiul pe care Sf. Ap. Pavel îl va folosi aici pentru discuții,

[illegible] cu dialogul, nu va mai fi sinagoga, ci piața, agora, centrul

[illegible]

„Deci zicea în sinagogă cu iudeii și cu cei evlavioși închinătorii și în piață, în fiecare zi, cu cei care erau de față” (Fapte 17, 17). Agora era locul în care petrecii își petreceau majoritatea timpului, filosofii, oameni de toate felurile, care încercau să-și facă cunoscute concepțiile lor pragmatice sau ideale despre societatea și mediul înconjurător. Agora pretindea pentru atâția de deosebiți era cea mai mare

[illegible]

Și care se află în Atena din apropierea pieții[i] ei. Epimenide contemporan cu Solon, înființat după Areopagitu[l] atenian, anul 94 d.H. Adunarea din are loc în aer liber, pentru că credeau că [...] mânia [...] ale [...] și [...] ale [...] [...] [...]

mult sporit în viziunea de ansamblu. Faptele 17, 22-31 ne-o arată pe Sfântul Apostol Pavel în Areopagul din Atena, locul de predică preferat al Sfinților Apostoli, unde el a ținut o cuvântare în care a arătat că Dumnezeu este Unul, Atotputernic, Atotprezent, Atotștiutor, Atotbun, Atotdrept, Atotmilostiv, Atotiubitor, Atotsfânt, Atotcreator, Atotpronietor, Atotbiruitor, Atotveșnic, Atotfericit, Atotdesăvârșit, Atotslăvit, Atotînțelept, Atotsuficient, Atotdumnezeiesc, Atotnemuritor, Atotnevăzut, Atotnemărginit, Atotnepătruns, Atotnecuprins, Atotnemăsurat, Atotnedespărțit, Atotnedespărțibil, Atotnedespărțitor, Atotnedespărțitoare, Atotnedespărțitoarea, Atotnedespărțitoarele, Atotnedespărțitoarelor, Atotnedespărțitoarelorului, Atotnedespărțitoarelorului, Atotnedespărțitoarelorului

Cea de-a treia călătorie misionară a Sf. Ap. Pavel în Asia Mică, Milet și Malta

Scopul celei de a treia călătorii misionare, amintită pe scurt în Ierusalim, a fost cucerirea Efesului, cea mai importantă [illegible] Asia Mică, capitala Asiei proconsulare devenită provincie romană în imperiu, prin faptul că era un centru, pentru aceasta, pentru [illegible] legăturii comerciale interne între Orient și Occident. Prin poziția sa [illegible] oferea Sf. Pavel posibilitatea de a face legătura cu Bisericile interesate [illegible] Macedonia, Ahaia, calatia și le permitea în același timp misionarului [illegible] în centrele urbane aflate în apropiere: Miletul, Laodiceea, Smirna, Sardele, Pergam, Colose.

În drum spre Efes „Apostolul neamurilor" va trece prin Derbe și Listra. Ioanna, îndreptându-se spre Antiohia Pisidiei și de aici spre Galatia și Frigia. În Efes „a găsit câțiva ucenici" dar aceștia nu erau botezați cu adevărat în Sf. Duh Botezătorul, însă vor întreprinde repede datoriile [illegible] pentru aceștia le organizează Biserica în Efes atunci, pe lângă acești [illegible] mitori ai învățăturii noi, o mulțime de păgânești, definiți ca „închinători [illegible] credincioși lucrînd celor Domnului Dumnezeu mulțimi" (Fapte [illegible] mijlocul pentru care Sf. Pavel își va dovedi de minunată stăpânire [illegible] culturalele aflate. *Mare mi-e ușa și lucrătoare mi s-a arătat, dar potrivnici sunt mulți* (1 Cor. 16, 9). *A dorit să fie cu fiecare anatema pentru fraţii mei – el de un neam cu mine după trup* (Romani 9, 2-3). În Efes, ca și în alte centre în care activează [illegible] puternic Sf. Pavel a avut de întâmpinat mai multe necazuri, mai ales din partea [illegible] *Am luptat Domnului (în Efes) cu toată smerenia și cu multe [illegible] încercări care mi s-au întâmplat prin uneltirile iudeilor* (Fapte [illegible] Efesul era cunoscut prin tehnici speciale de magie și îndeletnicirea [illegible] magilor, adică aceea de a scrie, pentru care exista o piață a cărții de [illegible] care veneau aceste din Egipt, adusă cu mari cheltuieli de către [illegible] foarte greu să-i determine pe efeseni creștini să distrugă toate papirusurile [illegible] conținea formulele magice. Tot aici intră în conflict cu meșteșugarii [illegible] creștere de statuete ale zeiței adorată. Este amintită declanșarea revoltei [illegible] creștine și antipaulinе a argintarului Dimitrie care își vedea brusc [illegible] rilor angajați de administrația templului sau de persuasivele care [illegible] cuceririle statutelor, amenințată cu falimentul. *Dar acestuia nu-i [illegible] aceeași nădejde fie argintarilor e în primejdie să ajungă Râs tuturor* [illegible]

[illegible] *Apostolul* [illegible] *și în primejdie să nu mai aibă nici un preț, ar fi [illegible] [illegible] [illegible]

Unitatea comunității, prin puterea spirituluí, se poate realiza prin ...
religiei sale. În sfera ei de cercetare a intrat în acest timp ...
numai aprofundarea ... a credinței ... spirituale prin care se cucereau adevărurile ...
bertate ... a ... religioase ... din interiorul ...

Istoria ... Pavel ... mult mai ... pagini ...
fiindu-i comun ... cu ... Învățătorul ... El ... pășea ... Mântuitor ... apare în ... ca ... Ap ... cu ... în ... Mântuitor ... era ... situată ... de ... Antiohia ... a ... de Iisus ... a ... ce ... de bord ... timp ... tanța ... ... Iisus ... Mântuitor ... în ... Samaria ... Mântuitor ... Pavel ... Mântuitor ... cetate ... Samaria ... Filip ... Samaria ... Ap ... Ioan ... Samaria ... Filip ... Samaria ... Ap ... Ioan ... Samaria ... Filip ... Samaria ... Ap ... Ioan

lanțuri (Ib 23. 23.29). Procesul este reluat cu pretexte aceleași și apoi în fața procuratorului Felix, care va opta pentru menținerea Sf. Pavel în stare de arestare, și amânarea unei sentințe ferme până când, prin sosirea lui Porcius Festus. *Dar Felix, temeinic cunoscând mult mai îndeaproape despre Calea* (= *credința creștină*) *cele se referea cu exactitate la Isus, [...] hotărî, amânând pricina, zicând că se va cerceta cu mai mare atenție* (Fapte 24. 22). *Și a poruncit sutașului să păzească pe Pavel, dar să aibă voie și pe unii dintre ai lui să nu fie opriți de a-i sluji* (Fapte 24. 22-23). Festus se informează și dorește să-i trimită din nou în Ierusalim, la Sinedriul evreiesc, dar renunță la această hotărâre la cererea lui Pavel, care își face apel la Roma, de către Înalta Augustus lui Cezarul, împăratul Nero. Festus convoacă adunarea specială a înalților funcționari în Cezareea, în prezența regelui Agripa și a surorii lui Berenice, a unor înalți oficiali romani, Marcus Iunius, la Roma, [illegible] a venit cu el acolo, a cerut să fie judecat de Augustul am hotărât să-l trimit. *Dar cum lipsește ceva scris Domnului despre el, nu am De aceea l-am înaintea voastră, și mai ales în fața ta, rege Agripa, ca după cercetare să am ceva ce să scriu. Că socotesc că nu e potrivit să trimit un rob fără să arăt învinuirile ce mi se aduc împotrivă* (Ib 25. 25-27). Sf. Pavel a fost ascultat de magistrați în fața lui Festus și a regelui Agripa, dar Festus, nu înțelegea nimic din explicații, deși recunoștea evidența celor relatate din intervenția lui și a regelui Agripa. *Festus a zis cu glas: Paule, ești nebun. Cartea cea multă te face să nebunești. Iar Pavel a zis: Nu sunt nebun, preaputernicule Festus ci grăiesc cuvintele adevărului și înțelepciunii, căci regele știe despre aceste lucruri și îi voi vorbi cu îndrăzneală că nimic din ele nu-i este ascuns, pentru că nu s-a făcut într-un ungher. Crezi tu, rege Agripa, în proroci? Știu că crezi. Agripa a zis lui Pavel: Cu puțin de nu mă înduplecești să mă fac creștin* (Fapte 26. 24-28), o reacție a regelui, rădată pentru o glumă, cu care se încheie interogatoriul nevinovatului celui aflat în lanțuri în drum spre Roma, care va ajunge în urma unei furtuni în insula Malta, unde rămâne trei zile în care va face multe bolnavi. La Roma, ca și în Cezareea Sf. Pavel își va petrece încă doi ani de detenție preventivă, cu durata maximă de doi ani, în condiții speciale, care este eliberat, timp în care va propovădui nestingherit mai ales creștinilor din Roma. Și *le vorbea de dimineață până seara, dând mărturie despre împărăția*

[illegible] cu și prin Legea lui Moise și din proorocii să-i convingă pe ei despre Isus (Ib. 28. 23). Sentința „să-i încredințeze despre [illegible] a fost să creadă în Isus, prin folosirea cuvântului profeților. Prin mărturia sa asupra răspândirii creștinismului, el a [illegible] mărturie. *Deci cunoască să vă fie vouă că această mântuire a lui Dumnezeu [illegible] și ei vor asculta* (Ib 28. 28) – [illegible] Sfântul și va cunoaște o a doua captivitate în cetatea [illegible] alături de alți creștini și va muri ca martir, prin [illegible] în timpul marilor persecuții împotriva creștinilor, [illegible]

[illegible] faptul că înainte de această dormită se de-a ajunge [illegible] între anii 61 și 64, așa după cum aceste cronicile [illegible] [illegible] [illegible] Romanul unul din foștii colaboratori ai [illegible] [illegible] Augustus trimite la Roma, la [illegible] [illegible] [illegible]

Călătoria misionară a Sf Ap. Andrei în Scitia Minor

dacă îl vor și îl vor numai dacă îl servește de acest dar, el fiind pecetea mă-
ales atunci când vrea să rămână în prezența lui Hristos, în prezența mântuitor.
Lui să o aplice în viața ei și să o celor din jurul ei. Credința este lumina care
cuprinde întreaga ființă când tu ești pregătit să o primești, atunci harul dum-
nezeiesc, după o lungă perfecțiune după modelul Lucrării ce a primit un dar
spre suferință, ca prin suferință să îl putem primi și noi cuminte cu
veșnice a celei ce poporul român a moștenit în *Noaptea Sfintei Învieri*
vului fără de moarte – o sărbătoare în care este renumită întreaga
manifestată a poporului transmisă prin tradiție și grefe de legende asemănă-
de origine atât moderne culturale, toate străine de spiritul și tradiția locului.

Sărbătoarea Învierii are un general de Biserică apostolică care se află în
vechi, în special Carmeo-dunăreană precum este cea grecească sau latină
tre diferențe între sărbătorirea ale Bisericii apostolice cu precizarea
primele două Grecia și România, dintre în *Istoria românilor* sau mai
dată) până în acești timp mărturisirile trăiesc simbolic ale poporului
cel de-al doilea termen de origine slavonă, tradiție înțeleasă ca abandonul
de Biserica Răsăr și prin ea de întreaga Biserică ecumenică

...ului area dogmei creștine:
...area ei în filosofia și literatura creștină

...ului, al curentelor filosofice în Grecia antică

...ului vom o indică și numele, *filosofia* se definește prin raportarea
...ului precum. Prin sau prietenie, filos „a iubi" a devenit pro-
...ului „înțelepciune" a creat termenul ***filosofia***. La început
...ului înțelepciune de sine stătătoare, ci fiecare parte din vechi, din
...ului care se afla deasupra tuturor disciplinelor, având un
...ului judecă înțelepciunea era definită astfel: *Știință*
...ului *de toate cele ce sunt, știința ce le stăpânește și le*
...ului *și le rânduiește pentru scopul lucrurile sale. Să se știe la*
...ului dăruiască Lui, și a dat-o celor ce-L iubesc pe El
Cartea înțelepciunii lui Iisus, fiul lui Sirah, 1, 1, 8-9, în
...ului grecească înțelegă este pusă filosofici necunoscute, în care se
...ului ființă, pornindu-se de la toate elementele aleatoriului ale
...ului esențe, sorbi de anterne filosofice propriu-zise. Și mai degrabă
...ului școli între care două au fost exerciții de importanță, cu
...ului asupra întregii filosofii, din străluciri până astăzi
...ului ale ei doi tată, Platon și Aristotel, cei care au influențat
...ului specifice anumite fiind punct de plecare și de exa-
...ului idei teologice

...ului care s-a încercat să se răspundă cât mai acestei acestor ori-
...ului lumii materiale, unii în formele cele mai diferite
...ului cele mai curiozități curente care au influențat în mare
...ului școli ce au rămas tributare acestor concepții nerve.
...ului, care are în centrul atenției natura, în elementele ei
...ului explică întreaga creație prin apă. Anaximandros prin
...ului apeiron, adică nelimitat, nedefinit, Anaximenes prin

pretinsul, se află mai ales cu sensul de *spirit*). Pitagora preia [illegible] aparență ale numerelor **arithmos**, numite Empedocles prin cele patru [illegible] **apă**, **aer**, **foc** și **pământ**.

b *panteismul* monist, a cărui reprezentant este Heraclit, [illegible] care focul este principiul creator iar lumea din ceea ce vedem cu [illegible] de unire cu ele. Antagonul acestuia este Xenofan, adică [illegible] Xenophanes alege pământul, unul dintre elemente, [illegible] unul din filosofii, care se apropie de creștinism prin ceea ce numește [illegible] lucrurile, ființa și substanța unică și [illegible] Dumnezeu e substanța unică și [illegible] lume. Dumnezeu e substanță unică și [illegible] lume.

dualismul, susținut de Anaxagoras care explică cosmosul [illegible] două componente: materia fără viață și ființa [illegible] inteligență ordonatoare.

d *materialismul*, care explică totul prin atomi, reprezentanți [illegible] Democrit și Leucip.

e) *sofistica*, o ramură *aparte* în care autorii nu cred în [illegible] prin argumente pro și contra, așa încât Protagora a putut afirma că [illegible] măsura tuturor lucrurilor.

f *hedonismul*, de la termenul grecesc ηδονη (hedone) [illegible] reprezentantul cel mai cunoscut, trăit sub numele Aristipp [illegible] viețuiește după *stilul intermediului scăpă hedoniste*.

g) *cinismul* de la forma grecă κυνικός (kunikós) de [illegible] câinelui, caracterizează curentul opus celui precedent. [illegible] tuturor filosofiilor timpului, cinismul reprezentat de Antisthene [illegible] discipol al lui Socrate și maestru al lui Diogene. Antisthene este [illegible] celorlalți cinici, cel de la care a rămas sintagma *răspândește* [illegible] gul curent sub influența căruia s-a aflat, din nefericire, până în [illegible] excepție nici Dumnezeu.

h *rationalismul*, reprezentat de Socrates părintele [illegible] artei minții și al dialecticii. Socrate a fost cel mai înțelept dintre [illegible] timpului său. El descoperă pe Dumnezeu ca pe o ființă rațională [illegible] ordonată după care este cu adevărat creatorul universului și se [illegible] efectele sale. Datorită individuiui către Dumnezeu se cuprind în [illegible] pietate și în practicarea virtuților. În anul 406 d.Hr. este acuzat [illegible] între guvernământare că schimbă religia statului și corupe tineretul, de [illegible] este condamnat la moarte și obligat să bea cucută.

pretinsul, promovat de Hegesias propovăduitorul sinuciderii [illegible] pesimismului, datorită [illegible]

idealismul sau *platonismul*, după numele părintelui său, Platon, [illegible] care avantajul lucrurilor fizice senzibile față de copia [illegible] ideală, care dăinuiește este ideea de ființă, ideea supremă sau [illegible] de bine, realitatea lumii. Platonismul va intra pe fundul [illegible] evului fiind în mare parte rezultat de maniheism. Reținem [illegible]

realismul a cărui părinte este Aristotel supranumit Stagiritul. [illegible] care principiile nemișcătorului logic și al gândirii rațio[illegible] lucrurile, ne a intrat în scena secolelor din primele [illegible]

[illegible] dualism a pretins rațiunea și materia ființe cu [illegible] opuse. Ființei bune care este [illegible] este [illegible] ființei [illegible] acestei [illegible] pentru [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

Plutarh sau și neoplatonismul Porfir, cu numerosi alți Părinți ai Bisericii, Sfântul Apostol Pavel și Părinții apologeți, în special Iustin Filosoful, Clement Alexandrinul, Origen, Sfântul Atanasie cel Mare, Sfântul Grigorie de Nyssa, Sfântul Grigorie Teologul, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Ioan Damaschin, Sfântul Maxim Mărturisitorul, cel care definește cu o deosebită „plasticitate" firea umană, ca fiind „ființa ființelor", „sinteza al treilea rațional", iată ce rang are omul și cât de [illegible]

[illegible] excepție această de mare relevanță în [illegible] fie tratate pentru a-i reproduce [illegible] ultimul hotar omenesc, ca un fel de [illegible] „legat împreună" natural al extremităților [illegible] și cu acest cuvânt ajută în sine la unirea celor [illegible] după fire prin mare distanță, ca mijlocitor [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase* [illegible] [illegible] Nu pot să ignorăm grecești scrise au fost [illegible] [illegible] reprezintă punctul de [illegible] [illegible] [illegible]

Augustin, o mulțime a scriptorilor **Sfinților Augustinus** (354–430), unul din cei mai importanți scriitori latini, profesor de retorică dar și un teolog [illegible] Părinte incontestat și polemist a scris contra tuturor schismaticilor din [illegible] semnată și Arie [illegible] contra tuturor ereticilor, în special împotriva [illegible] dezlegării lor și neiertării păcatelor pentru cele de la Dundee aceștia [illegible] Cu această intenție, Din lucrările importante scrise în timpul [illegible] *Confessiones*, *Retractationes* și *De civitate Dei*. Despre viața de [illegible]

În literatura patristică prezentă din punct de vedere [illegible] primul scriitor creștin este **Clement Alexandrinul** (150-216), [illegible] scriitor născut la Atena, după unii exegeți, după alții în Alexandria. [illegible] supranumele *Alexandrinul* datorită faptului că a trăit în Alexandria. Clement Alexandrinul a scris mai multe lucrări cu titlul *Stromate* sau *Stromata*, cu sensul de pânză, suprapunere de ordin cultural după [illegible] deplin situațiile geologice. **Sf. Chiril al Alexandriei**, originar din Alexandria, [illegible] cunoscute în care va sta cu arhiepiscop începând cu anul 412 păstorește [illegible] creștin până în anul 444 când se mută la cele veșnice. Cea mai reprezentativă [illegible] lucrare scrisă în formă de dialog este cărții *Despre închinarea și slujirea [illegible] Duh* și operele în care sunt expuse și polemicile purtate cu reprezentanții [illegible] unui școli eretice. De acest se poate afirma că în sec. al IV-lea creștinismul [illegible] triumfat definitiv asupra vechilor religii păgâne și asupra unor erezii mai [illegible] puțin activitatea și scrierile deosebite ale Sf. Părinți și glosatori ai Răsăritului [illegible] cinstiți neîncetat până astăzi. **Sf. Vasile cel Mare** (c. 370) întemeietorul [illegible] așezămintelor de sănătate de pe lângă mănăstiri, numite *Basiliade*, [illegible] al cărui [illegible] este autor a numeroase lucrări teologice proprii-zise și [illegible] *Liturghia* care se oficiază și astăzi în Biserica răsăriteană, în anumite zile [illegible] peste an. **Sf. Chiril al Ierusalimului** (c. 315–386), **Sf. Grigorie de Nyssa**, [illegible] **Sf. Grigorie de Nyssa** (c. 335–394), **Sf. Ioan Hrisostom** sau **Gură de Aur** (c. 345–407), [illegible] **Teodoret** (c. 393–457), autor al *Sf. Liturghii* care se săvârșește în mod [illegible] în Biserica răsăriteană, să nu se confunde cu **Sf. Ioan evanghelistul** [illegible] unul dintre ucenicii lui Hristos, prezent la răstignirea lui Iisus [illegible] Mântuitorul se adresează astfel: *Femeie, iată fiul tău!* apoi ucenicului [illegible] *Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27). Este vorba de Maica Domnului, prezentă alături de Ioan, în momentele tragediei de pe [illegible] Astăzi, biserica de pe Golgota, cu altarul ridicat în locul pământ a [illegible] crucea se află. Ioan, cel care redă această frădelege și care acest [illegible] Maica Domnului și Ioan evanghelistul. Regina la Efes, Sf. Ioan, evanghelistul

[illegible] în timpul stăpânirii împăratului Domițian, este exilat în anul 94 [illegible] [illegible] prin tăgăduire și post, scrie cele cinci cărți ale [illegible] [illegible] [illegible]

prin dezvăluirii activitatea misionară în Dacia, în zona Banatului.

Sf. Nicetas a vestit acolo pe meleagurile noastre din Capadocia o [illegible] cunoscută cu o activitate religioasă deosebită în toată zona Dunării de Jos. Fiind un adevărat ierarh, el l-a întărit pe Athanasie cel Mare în credința lui, [illegible] multe alte supărări, suferințe de sfânt din partea regelui got Athanaric. A [illegible] trăit în anii Bucureștilor în anul 372. Moaștele Sf. Sava au fost strămutate [illegible] la Tarnovo în Capadocia, la cererea Sf. Vasile cel Mare, apoi a fi păstrate în [illegible] mănăstirea universală și apoi răsărită.

Datorăm scriitorului Scythian Minor, ale cărui lucrări a-ou păstrat [illegible] atenția pe Ioan Cassian, născut în anul 360 a cărui instrucție și educație [illegible] începerea în mod deosebit prin studii de literatură clasică, latină și greacă. Acolo în locul natal, intr-o mănăstire Părintele începerea cu un [illegible] Gherman, părăsește [illegible] răsăritului se spre Țara Sfântă la Betleem, unde rămâne [illegible] și mănăstiri în una din principalele mănăstiri de acolo [illegible] scrise în limba latină sunt o *Despre așezămintele mănăstirești* [illegible] *Despre cele opt păcate principale* în [illegible] *Convorbiri* [illegible] *Părinții* (un dialog după modelul [illegible] *Despre întrupare* [illegible] *Despre Dumnezeu Întrupat* [illegible] *Despre Sfânta Fecioară Maria*. Scythian Minor a murit anume 420 și după cum reese dintr-o mărturisire făcută [illegible] din scrierile sale cu caracter autobiografic, a fost creștin [illegible] cel mai mare [illegible] acolo. Se distinge printr-o activitate asiduă [illegible] ducătoare din greacă în latină, pe care se numără și cartea Sf. [illegible] Nyssa [illegible] *Despre creațiunea omului*. Pe lângă aceste traduceri [illegible] noi cu Mir, este cunoscută și ca o impresionantă literatura hagiografică [illegible] dreptmăritorilor e [illegible] acela care a tradus în limba latină Canoanele Sinodelor Ecumenice de la Niceea, Constantinopol, Efes și [illegible] literare inițiată de Carol cel Mare căruia în tradiția carolingiană [illegible] *Dumnezeu să-l răsplătească. Viața lui Remigiu*, după numele [illegible] care se păstrează și astăzi în forma Bela Paunka), situată aproape de [illegible] Nov din Serbia s-a născut în jurul anului 340 iar în anul 370 este [illegible] episcop al eparhiei Remesiana, desfășurând o bogată activitate în toată [illegible] Dunăre, locul neîngrădindu-l contactele menționate din stânga și din dreapta bazinului, în cadrul unei mari provincii romanizate și bine organizată [illegible] de vedere administrativ. Activitatea de la Dunărea de Jos este [illegible]

[illegible] ale episcopului Paulin de Nola, contemporanul și bunul [illegible] cărui ce face o descriere impresionantă a lui Nicetas. La [illegible] se întâlnește și ambasada dată în Constantinopol [illegible] Menandru din anul pe-a Dunării [illegible] Paulinus Nolanus Carmen XXI în Corpus Scriptorum [illegible] *Latinorum*, vol. XXX, pars II, 1894). În unele lucrări [illegible] din care citează Paulin al Nolei, aș cum îi găsim la voluminul [illegible] Pagini din literatura primelor veacuri creștine [illegible] Caransebeș, Timișoara, 1987, p. 277), o carte care ne [illegible] fragmentele operelor citate, cu viața și educația morală a [illegible] descrierea autentică făcută de sfinții [illegible] cel [illegible] Nicetas.

[illegible] Nicetas de Remesiana autorul a scrierea *Bello* [illegible] [illegible] [illegible]

...eșturile culturii bizantine

...ntin cel Mare și religia creștină

...Mare, împărat roman, născut în anul 274, în orașul ...superioară (azi Niș, în Serbia) sub numele Flavius ... Constantinus Chlorus și ... Elena, a fost proclamat ... A dus numeroase războaie împotriva tribului ... pentru scurte răstimpuri au fost cele dobândite împotriva ... Anul ... 2 după Hristos, când este înfrântă, în mai ... în bătălia de la Saxa Rubra, de lângă Roma, ... Roman, ceea ce urmărise sublimat este un acord ... în lupta sa contra lui Licinius, cu care era asociat la ... Acesta, însă, era numeros și inatacabile, aceste ... cu natura sentimente necreștine, dorind ... de bătălia finală pe care a aprins crucea ... prima în urmărirea cuviile stabilească ... în 312. Sub această culcemărătoare ... Constantin a intrat pe eliminat. Deși în 313 se ... a tolerează confesiunea creștinilor persecutați, ... în anul 324 Constantin cel Mare a declarat ... a hotărât ca viitorul imperiului ales perioade ... creștină să se reconstruiască pe noile temelii ale ... în 325 are loc primul Sinod ecumenic în ... Niceea, la care a luat parte și împăratul. ... are loc condamnarea lui Arie și a crezului lui prin ... Mare. Arie și neam se stabilește prima ... credință sau erezie, desăvârșită la Calcedon în ... Pentru integrarea elementului este făcut de împăratu, ... aplicate împăratului de la Roma și Bizanțium, ... își primește numele împăratului, numindu-se ... în limba latină Constantinopolis și în limba greacă orașul lui

...ctatea ... ...ntinopol. Moneda bătută în timpul domniei lui are chipul lui Justin, dreptul său însoțitor, acelui nume în limba latină. Este posibil ca acest moment să marcheze prezența în vintargul ... a ... ...ui drept. ... ...ului de secret de frecvență în relații ierarhice ... ...ului Imperator Iustinianus Constantinus cel Mare, pomenește ... ...ul de suferință pus înainte de sărbătoarea ... are ... ... Niceea. Biserica romano-catolică a numit Maximus ... ... trecut pe el și pe mama sa, Elena, devenită cauză creștinei ... ...ldemântoare și apropiatoare a fiului ei Constantin, în ierarhia ... ...ilor în relațiile statului. Elena stă mult timp în Ierusalim, ...clatine ... ...ale importante de pe Golgota și din Betleem, ...ii ... ...ești din Țara Sfântă, consolidează ... ...ului ... ...ului. Mănăstirea de la Betleem, ridicată cu ... ...ului găsirea ... Mântuitorului și sărbătorită cu ... ...ești ... ...ul cărții ... ... au dat un mare exemplu în ... ...ii ... ...

cu Împăratul Carolus. Ajungem cea de-a treia lucrare, *Codicele*, o culegere de decrete imperiale în 12 cărți, publicate în anul 534, iar partea a noua-a cărții a noua, *Novele* în care erau cuprinse legile mai noi ale lui Iustinian prin care se urmărea o reformă a instituțiilor învechite și împuținarea privilegiilor. Această ultimă carte a format baza care a asigurat influența romanului în toate provinciile imperiului. Unul adaptată la necesitățile tuturor provinciilor în care este aplicată și o legislație romanească adaptări și traduceri succesive într-o colecție de legi numită *Basilica* deoarece în bizanti pe lângă legile cu caracter exclusiv cuprindea civile emise de împărați în interesul stricț. Este o compilație *Cum ordo canonum* o colecție ce aparține lui Ioan Scolastic, patriarhul Antiohiei, apoi patriarh al Constantinopolului (a. 564) colecție la care adăugate cele zece *Novele* ale lui Iustinian. Acest *Nomocanon* a fost cât și anumite adaptări în diversele versiuni ale traducerilor limba țării, în toate provinciile Imperiului. Referindu-se la acest aspect a dreptului românesc V. Al Georgescu în volumul *Bizanț și românești până în mijlocul sec. al XVIII-lea* (Editura Academiei, 1984 *Biserica ortodoxă strâns legată de Imperiul Bizantin de stat a rămas în și după 453 prin coroană placa turnantă de împământare tuturor bizantină pe plan canonic și civico-canonic"* (p. 92).

După cum s-a văzut și din scrisoarea Sf. Vasile cel Mare către copul Tomisului, sec. al IV-lea, scrisoare trimisă cu scopul de a pr în legătură cu martiriul Sf. Sava și moaștele acestuia, teritoriile stepa nordul și sudul Dunării au rămas din punct de vedere administrativ sub directa jurisdicție a Patriarhiei din Constantinopol. Că hotărâri releve, din rândul cărora episcopi locului sunt convocați la Sinoadele ec prezența lor fiind atestată în documentele vremii o evidență a pentru nordul Dunării. În anul 787 în cadrul Sinodului de la Nicea amintită participarea lui *Teotim episcop al Tomisului*, a unor mărturii cu referire la locul sălășluit de avari care ocupau la acea vreme Basarabia, Crișana așa cum s-a verbalizat și de Dobrogea sec. al X-lea. Dobrogei. Se știe că cetatea de reședință, deci episcopul lui, se afla în Mesembria (azi Cenad, jud. Timiș) pe malul stâng al Mureșului (V. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, I, p. 46). Cei ce sunt În nordul Dunării organizarea Bisericii a început oarecum după sec. al X-lea

literatura de specialitate, referitoare la instituțiile bizantine în [illegible] greco-romanic, macedo-romanic, ortodox-romanic, [illegible] este până în secolul al XIII-lea relativă unitate, formată [illegible] din rândul unor populații creștinate din această zonă [illegible] limbă spirituală și cea de limbă a unor proceseri [illegible] latine vulgare în limba *română comună*, numită și [illegible] sfârșitul sec. al VI-lea.

[illegible] dezvoltarea Bisericii, nu numai ca instituție, ci și ca [illegible] bizantin are un mers aparte, deoarece de numele lui sunt [illegible] biserici cu o arhitectură deosebită, biserici care au [illegible] de-a-lungul secolelor cele mai multe au fost edificate [illegible] numai în Constantinopol, printre care se numără și ca[illegible] rebuie adăugat faptul că în Constantinopol au funcționat [illegible] biserici atribuite lui Iustinian, multe altele - 450 de [illegible] zidite mai târziu, în epoca de glorie a Imperiului. [illegible] este legată basilica Sf. Vitalie din Ravena, în care pre[illegible] astă monumentală ce a rezistat până astăzi, dar și alte [illegible] lucrate pe fond de aur, ca cele de la Catedrala Sf. Sofia din [illegible] ca și reprezentant centrul Imperiului Roman occidental. [illegible] devenit apoi capitala a regelui ostrogoților Theodoric [illegible] după de bizantini, în 540. Unul din mozaicurile păstrate [illegible] pe Împăratul Iustinian și curtea sa, în culorile dominante de verde și maron, iar altul, situat într-o absidă [illegible] scris Vitalis, patronul Bisericii, aflat sub directa [illegible] pe Vitalis, vestimentație în care se îmbină simplitatea [illegible] cu motive decorative, cusute într-un punct specific. [illegible] sub umerii cusături „în cruci" Motivele sunt apli[illegible] cămășii lungi până la genunchi și sunt cusute cu [illegible] În dominanta geometrică a romburilor circumscrise și [illegible] de brad. Motivele sunt comune cu cele pe care le găsim [illegible] românești. Peste acest costum de țăran simplu încălțat [illegible] astfel mișcările bizantine, prin care se reflectă rangul [illegible] ierarhică, cucerită prin sfințenie. Cea ce l-a caracterizat pe [illegible] puterea în Dumnezeu, cea mai mare virtute din care [illegible] calități, evidențiate în timpul domniei lui. Se zice că

Biserica imperială Sf. Sofia din Constantinopol, simbol al artei bizantine

...mată sfinție de arcade și adăpostul unui mausoleum. Anthemius din Tralles, arhitectul lui Iustinian din Milet, au dat fiecărei cheruți să găsească un loc special în ceea ce privește cupola circulară, care trebuia susținută de patru pandantive. Aceasta a fost o problemă de substanță și a necesitat o soluție care să susțină elementele dovedite de spațiu, soliditate și asigurare. Lucrările au început în anul 532 și au fost terminate în anul 537. Această biserică, construită astăzi cupola gigantică de 31 de metri în diametru, măsurată 43 m și este susținută numai de patru arcade. Imbinate ingenios de bolți arcuite în așa fel încât nu se observă liberul unde de rezistență așa încât spațiul interior dă senzația de infinit, cu cupola pare că este suspendată în aer. În cutremurul din anul 558 a depășit cupola împreună cu semicupola de răsărit. Reconsolidarea a fost făcută de Isidor cel Tânăr pe baza întregului edificiu și a reconstruirii cupolei cu materiale ușoare. Cu toate acestea, în anul 989, în cazul altui cutremur, porțiunea de răsărit a cedat. Ce care s-a ocupat de restaurare a fost împăratul Isidor, dar din al cutremur în 1346 a lovit serios acestea pe. Foarte mulți împărați au făcut mari și substanțiale donații care apoi, chiar în anul 1204, când au pătruns cruciații, au fost de multe valoroase artistice în acest interior. Apoi a catastrofală, cu incendiu, jafuri și distrugeri. Patrimoniul acumulat în timpul împăraților bizantini a fost în mare parte distrus și jefuit. Ceea ce a rămas a fost transportat în Italia, în Rusia și în Occident. Patrimoniul bisericii Sfânta Sofia reprezintă și astăzi o mare parte din ceea ce a fost odată. Cupola centrală a fost înlocuită cu una mai mică, în 1847, de către arhitectul Fossati. Mozaicurile, pictate în timpul lui Iustinian, au fost acoperite cu tencuială în timpul lui Leon al III-lea Isaurianul. Ele au fost descoperite în 1847 și restaurate de către Fossati. Mozaicurile din galeria superioară datează din timpul lui Alexandru, Constantin Porfirogenetul și Ioan Comnenul. Mozaicul de deasupra ușii imperiale, care duce în pronaos, îl înfățișează pe Hristos pe tron, flancat de Fecioara Maria și de împărații Constantin și Iustinian. Mozaicul din absidă, deasupra amvonului, îl înfățișează pe Fecioara Maria cu Pruncul pe tron, flancată de îngeri. Mozaicul din absida de sud-est îl înfățișează pe arhanghelul Mihail. Mozaicul din absida de nord-est îl înfățișează pe arhanghelul Gavriil. Mozaicul din absida de sud-vest îl înfățișează pe Hristos pe tron, flancat de împărații Constantin și Iustinian. Mozaicul din absida de nord-vest îl înfățișează pe Fecioara Maria cu Pruncul pe tron, flancată de îngeri. Mozaicul din absida de sud-est îl înfățișează pe arhanghelul Mihail. Mozaicul din absida de nord-est îl înfățișează pe arhanghelul Gavriil.

...a fost absidele din partea dreaptă se află un mozaic ...ne impodobite cu pietre prețioase. Numeroși ...ri cu levitați, multe candele cu ulei de măslin ...ă multe și multe bogate. Aici se află un număr ...ri de argint de candelabre cu forma de arbuști și de ...ri în altare numeroase relicve, dată de mul... dar reflectarea lumânărilor creează o mulțime ... vede, în multe locuri ca și în Occidentală, ... bogăția acestei catedrale, pe integritatea ge... Biserica Sfânta Sofia reprezintă, el mai ... ansamblu, o arc cu rezultatul ceea ce niciodată nu ... a primului. Privite cu cel o Dumnezeu ...

...monumentul dedicat de către ... supraviețuiește doar două ... ar fost prețioase rugăciuni și mulțumirile ... ...ului. De soarta și importanța acestei grandioase biserici ...ăm o mică ce permitului anginal ce număra 600 de ... 5 de diaconi, 40 de diaconese, 70 de subdiaconi, 60 ... antori și 75 de portari. Biserica era încorporată de ... de patriarhatul Constantinopolului, ceea ce trebuie ... Fântâna numită *phiale*, aflată în centrul *atrium*-ului ... o întreită, mărginită de portari. Fântâna sau bazinul ... pentru a se purifica sau curăți, pe care aceștia ... în procesiuni și care putea fi găsită de un drept sau de ... ...ecându-și același lucru. „*Nipsai anomemata mou* ... ...sesul este clar. *Spală-ți păcatele nu numai fața*" ... caracterul lumii se pierde valoarea magnetul. După ... către Mehmet II Fatih, acesta a transformat catedrala ... ...colii musulmane, făcând prima rugăciune chiar în acest ... ...Apoi au mai adăugate cele patru minarete în ... ...ne care în anul 1453, când europenii au ... ...ă prețuiți prin valoare de artă și ... ...Bizanțului rămași în mintea și realizările arhitec... ...a bisericii cupolă centrală, ...ă cupolă cen... ...ă numai pentru bisericile creștine ci și pentru ...

...ricole sublimat ca un miracol și supraviețuiește în condițiile

același spațiu, a celor ce aparțin diferitelor forme de cult
... dintre cei aflați sub ascultarea lui Mahomed nu le
creștinu au respectul și nu respectă *Cuvântul lui*
universală a istoriei, cu tragediile și suferințele ce
...ntre

dată, ...ce ...ese ...ăței ...ului, ...ânul de mozaic ce reprezintă una din ...ele
frumoase ...magini ...e pot fi ...ntâlnite oriunde ale lui Iisus Hristos ...i a ...
Deținut ...e ...ame din care ...mănare mărea dragoste a lor ce nu poate
de ...ate ...din ...eea ce ...ele omenești. Este ...osibil ...ă privirea mâi...
...umilința ...ioale ...enți...enice nobile de ...ătură divină adunate ...
chipuri ...ă ...u mai ...u ...entru care ele nu au fost îndepărtate ...ă ...
figuri ...are ...ă ...oane ...biserica în ...întregime. ...ipetenile ...upra ...
...ărei ...e ...ecolul ...ea ...ecund lui Justinian nu pot ...i ...răsc din ...eea ce a ...
Constantinopol ...i ...i din ...eea ce s-a ...onservat la Ravena, la ...
Biserica ...f. Apolinare ...i ...f. Vitale. Aici ...unt ...reprezentați în ...
...unătăți ...i ...mpărătease ...heodora, înt...un ...ortegiu ...ăltări de ...
...ărți ...urtând ...unte ...duse ...serici ...i. Biserica ...întreg ...
Dumnezeu ...tăpânul ...erului ...i al ...ământului. Din ...mijlocul ...igurilor ...
...use ...i ...ii, ...ivite ...ărți ...eminte ...unt o ...plendoare de ...ulori ...e ...
...i ...ijuturi. ...oate ...e ...ie ...e ...e ...inarile de ...ur...o ...i ...rgint, în ...are ...
...onă ...ă ...ăsească ...emuitatea ...ui ...xprimată ...ie în ...ărețul ...ov...
...n ...ostoiul ...ea ...rele ...au în ...implicitatea ...emnitarilor ...ie în ...
...ermentele ...e ...a ...urți. În ...oată ...ărețul ...rezențelor ...rebuie ...elimat ...
...nsemnătatea ...ersoa...elor. Prin ...ozaicurile ...ăstrate, ...esc...ă ...
...îmbinare ...a ...elor ...oua ...lemente ...sențiale ale ...rtei ...izantine. ...ncolo
...e ...uzicul ...lin ...ie, ...Occidentul ...e ...vățăcit ...omanic. ...n ...ta ...u ...
...nouă ...imensiune, ...ceea ...are ...i-a ...ăcut ...os ...ună ...ame ...arte ...ncână ...a
...ezvăța ...ume ...ă ...e ...tinită ...uternică, întreprinsă ...ai ...les de ...ași...
...ului ...i ...Orie...

...ceea ...e ...rivește ...ofuseria ...rhitecturală ...i ...decorarea ...xte...
...alorilor ...e ...ult. ...pecifice ...ltora, ...otuși, ...e ...oate ...firma ...
...Sofia ...i ...ecial ...ul ...xpresă ...ntru ...ultanul ...uleiman ...Magnificul, ...a ...
...ălui ...ultan ...oatin ...ui ...ioniei ...entru ...ioscheea ...uleymaniye. ...l
...Ambasad...r ...e ...ntru ...ltele ...lte ...ea ...e ...oate ...pune ...ă ...a ...
...Catedrale ...Sfântul ...ie ...are ...omân ...a ...semnat ...augurată ...
...Renaștere ...ărhitectu...ă ...ui ...ilan ...a ...elor ...ăre ...ui ...i ...elor ...ice. ...ele
...ște ...ma ...Biserica ...Sfânta ...ofia ...a ...xista ...a ...oate ...oscheile ...ai ...pre ...
...ateu ...mărește.

...Apărut ...i ...ezvăluit în ...lin ...entru ...creștin, ...ahomedanismul ...a ...
...ultat ...u ...umai ...rhitectura ...i ...onstrucția ...oscheilor ...i ...ai ...
...morale ...creștine care au ...ătruns în ...iezul ...ărenilor ...i care ...au ...

Statutul juridic al Bisericii în statul bizantin

Legislația, factor important al civilizației creștine

În linii mari se pot contura trăsăturile specifice ale [illegible] une chiar numa[illegible] prim-o subliniere în ceea ce privește [illegible] constituirii statului creștin. Se afirmă că nu există nici o [illegible] secolelor în ceea ce privește instituția de bază a dreptului [illegible] derivând direct din Roma antică, pentru-o dezvoltare continuă progresivă a noilor circumstanțe rămânând însă, până astăzi, [illegible] tului roman. Așa se explică faptul că dreptul privat al romanilor [illegible] structurii sociale în Bizanț, iar legile vechilor împărați stau la baza [illegible] public ca și faptul că legile edictate de Antoninus figurează în *Justinian* și chiar în *Basilicale*. Antoninus reprezintă contribuția [illegible] împărați romani Nerva, Traian, Hadrian, Antoninus, Marc Aureliu[illegible] Commodus, pri care au domnit între anii 96-192 d.Hr.

În prefețele acestor culegeri de legi, apărute sub auspiciile constantinopolitane, împăratul roman subliniază de fiecare dată gloria și poporului roman, mai ales patriotismul vițeaz lui, în pă[illegible] cută începând din sec. al IV-lea cu termenul general de *Romani*.

Mai trebuie evidențiat faptul că statul bizantin este o [illegible] supraviețuitor al [illegible] or barbare din sec. al V-lea și precizăm, că [illegible] pere de la sfârșitul antichității romane până în timpurile moderne [illegible] vătare a [illegible] destinate să protejeze interesul comun. Noi [illegible] ințările creștinismului se creează instituții noi de asemenea [illegible] instituțiile statului bizantin vor servi ca model tuturor state[illegible] Orient. Caracterul noilor legi va verifica în timp fundamentul [illegible] așa cum o reflectă lucrările secolului de aur domnit de [illegible] Caracterizările făcute de specialiști acestor lucrări cuprind epitete [illegible] cu amănuntul *Corpus Juris Civilis* (= Catholic Encyclopedia), *Institutiones* și *Digesta seu Pandectae*.

[illegible] mai multe cărți, capitole sau paragrafe extrase din [illegible] jurisconsulții romani, cei doi termeni [illegible] stituțiile *Institutiones* și *Codex* și *Novellae* [illegible]. Este un corpus ce a format baza *legii canonice* [illegible] dar în același timp a constituit și o bază solidă a [illegible] oricărei *jurisprudențe civilizate*, termenul *civilizat* fiind acor[illegible] creștine.

[illegible] dreptului roman este moștenit de la Roma antică, prin [illegible] determinată *organizarea* pe părți ale juridice unde a [illegible] statului este autorul și judecătorul suprem, cu titlul [illegible] [illegible] anonim doctrinei romane aminintă de imperiu, acest [illegible] [illegible] funcție judecătorească în cadrul unei curți teritoriale [illegible] toate problemele ridicate de la litigii de ordin [illegible] cele de ordin penal. Termenul ultimei pentru a-l de[illegible] [illegible] acestuia poartă în sine altul decât *iudex*, păstrat în [illegible] [illegible] în forma *judex*, *judicare*, termeni prezenți în toate [illegible] [illegible] dedo românesc, dovadă a continuității noastre în [illegible] [illegible] acționarea neîntreruptă a instituțiilor în spațiul civilizat al [illegible] devenit Bizanțiu.

[illegible] [illegible] [illegible] [

Poziția Bisericii în stat

După cum se știe în lumea medievală, indiferent de natura practică, instituțiile civile s[unt] [î]ntemeiate sunt îngemănate în aceeași

[se] poate admite funcționarea unora fără prezența celorlalte [ale] două instituții centrale, vor cuveni[a] în limite stricte pentru o[ri]ce putere exercită autoritatea lor asupra [ce]lor de a doua (civilă). Așa, de ex. Sfântul, împăratul nu datorează ori scrierii slavul lu[i] pe Arhiereul Bisericii și nu supune Legii divine, deoarece [în] același timp responsabil înaintea lui Dumnezeu de [ce] poate exercita misiunea încredințată el de Arhiereul [...] Legată cu amândouă, informată cu mărturii patristică, [...] Arhiereul unui a Bisericii de pe pământ cu [...] [...] Hristos Dumnezeu a Fiului [...] Nașterea Sa în cetatea Betleemului [...] [...] [...]

...aulții noștri, sfinții de fost, alături de cruzele politice și ec...
...ternale, cauza dominării unității, religioase între Roma și Ortodoxie.

Cruzimea nu se vede astăzi și nu a existat în mare parte ca a ...
...pământului Bizanțului a fost răspunsul negativ a fără nici o ...
...clerului și al credincioșilor ce umpleau bisericile sfânta Sofia. ...
...urmat și de părăsirea bisericii în duminicile în care oficiul bis...
...mai, în cadrul solemn al sfintei liturghii, și unirea cea...
...vus care au dorit să mențină turbanul musulman pentru papa ...
...aruare dreptul de alte interese decât cele ale Bisericii proprii ...
...Roma să se asigureasă ...ma din prea ...atele împărați...
Comunicarea, în mărturisirea ce ...face cu privire la necesitatea ...
...materiale a fortei sfinților, dacă sau eclaziastice publicată în ...
...din anul ...? *Le pensée de Rome se touche mon coeur ...*
...ames des orthodoxes ...vit en danger. La vraie ecclésiastique doit ...
pour ...et la volonté de Christ ...ps inspirée ...pericolul care amenința ...
...ma a atins inima, căci știa că sufletele ortodocșilor sunt și ele ...
Corpul ecleziastic decade în fiecare zi și mâna Domnului e prea ...

Am văzut cu insemnă tulelă imperială și cum s-a instaurat ...
...le un simplu creștinism fidel, care respectă normele impuse de ...
împăratul devine protectorul ei chiar din momentul ...ma ...dotării ...
...pra-atribuții le ce le promeție, trebuie să vegheze și după ...
abuzu...să sporjne morală și financiar bisericile și mănăstirile ...
cu toate cele necesare și se vedea și în Țările Române documentele ...
...le domnii și puneri în pisesie inchiale de donațiuni în fav...
...nilor să fie un judecă și drept ce a decis conflicte. Ei este ...
...pune care prin grija personală și prin donațiile făcute sporește pat...
...eclezială și câmpul misionar al creștinătății. Să ne amintim de ...
...biserici de pretul nicm și de donațiile făcute de voi domnitori ...
...mânătorilor lui ...Muntele Athos, fie în Țara Sfântă în Betleem ...
...Nașterii. Mănăstirilor deasupra pietrei care marchează locul în care ...
...o stea intensă în aur și argint donate a domnitorului Serbiei ...
...cultorul tradiției *Bibliei* ce a purtă numele cunoscută și sub numele ...
...de la Bucureșți ...ată ...S. Mormântul în Biserica ce străjuiește ...
...bine dreaptă numită *Constantin* după numele *Constantin* a ...nalt ...
...ure voie să slujească se află două candelabre imense dăruite de regele ...
...le este poate ...

...ul se poate spune că din punct de vedere juridic. Biserica ...
...ființă supremație ceea ce s-a numit teocratie în care ...
...președinte, dar nu exclusiv de unde intervențiile sale ...
...Ingerințele sau absențele au fost inevitabile ...
...ficea și respectul persoanei ai împăratului față de legea ...
...dreptul de intolerea pe care o avea în patriarh și în ...
...deciziile erau luate în cadrul sinoadelor sau consiliilor ...

...ate le

...ă mai ele și de ce au fost necesare? Deoarece *patriarhat* este ...
...mai celebrate superioare după numele celui mai înalt ...
...ereză πατριάρχης patriarhes) primul părinte ...
...ă. În *Faptele apostolilor „Și Isaac l-a dat naștere lui ...*
...Iacov e patriarh" (7, 8-9)

...Bizantin Biserica Ortodoxă s-a considerat întotdeau...
...deș a avut mai mulți patriarhi numiți patriarhi descen...
...ție în cea de a-a număr, fie scaunul de Roma, ...
...patriarhate de origine apostolică, mult mai importantă ...
creștă o dată cu Noua Romă, și Patriarhatul de
...ă o dată neîncetare de luptă și neîntrerupte dispute între ...
...între Vechea și Noua Romă în care viața creștină este ...
...bernat și apostolic Sf Apostol Andrei. Cele mai impor...
...a dogma Bisericii răsăritene au fost cele ale Orient, din ...
...ă și din terminată. Cele teritoriu ocupat de în sinul în ...
...ducerea Palestina și Cezareea Dalorită acestui Patriarhat ...
...și IX-lea prin eforturile intelectuale și materiale ale ...
...ei Mare și ale mamei sale Elena să se stabilească cu ...
...de sfintele creștinătății. Adevărata Cruce. Drumul ...
Mormânt Betleemul, și toate celelalte locuri sfinte.
...ată a lui Iisus și a Maicii Sale, locuri în care chiar ...
...ege încă la pătrunderea sec. al IV-lea numele aces...
...Țara Sfântă, în care se făceau pelerinaje și se întemeiau ...
...ăminul Palestinei. Relațiile dintre patriarhate erau ...
...fie din cauza crizelor dogmatice, fie din cauza supremației

patriarhat, cel oriental, dar mai ales între Roma și Constantinopol, s-a dorit să aveți în vedere unitatea, în spiritul mai larg al unității credinței. Sfere deosebite de 2 despre patriarhatele din Orient se pot prezenta mult mai bogată viață creștină, organizată și la periferia acestuia, chiar în mediul rural.

Situația se schimbă dramatic după cucerirea arabă. Unul dintre rezultatele acestui fapt a constat în faptul că cu el începe persecuția creștinilor care erau obligați să se convertească la islamism. Este cazul celor mai mari persecuții petrecute în timpul califului Omar (634-644). Astfel, multe patriarhate din Orient, cum ar fi cel de Ierusalim, funcționau în forma de până astăzi, cu puține excepții, deoarece cea mai mare parte dintre cei care au refuzat islamul au trecut în zone compacte creștine sau în mănăstiri. Activitatea misionară bisericească din Imperiul Bizantin a creat mai multe diecezii în jurul celor două patriarhate: Constantinopol avea stabilite și Adrianopol, astfel încât în tema de la Tracia Biserica a continuat chiar în zona de ocupare din Balcanică bisericile fiind coordonate în activitatea lor canonică de cele două patriarhate: cel de la Roma și cel de Constantinopol.

Cristalizarea centrelor de cultură

În prima jumătate a sec. al V-lea se pot trasa centrele de cultură și civilizație din partea occidentală a Imperiului care s-au creat. Două centre mari în Orientul Mijlociu sunt acum ocupate de arabi. Din Europa, în Roma și occidentală sunt ocupate de către cei cu burgunzi, ostrogoți, vandali. Toate aceste popoare aveau condiții al inventarul cegare [illegible] centrele cele mai stră[illegible]e a[illegible] influență [illegible]. Astfel, prin recucerirea lui de sub dominația [illegible] Ravenna, este [illegible] care a domnit regele ostrogot Theodoric, avându-l [illegible] pe cei doi mari reprezentanți ai culturii senatori romani păstrați: Boethius și Cassiodor.

Pentru [illegible] parții zona Romaniei orientale, zona de origine a [illegible] doi [illegible] senatori, ei [illegible] activitatea episcopului got Wulfila, [illegible] grecească a [illegible] Prin [illegible] traducerea *Bibliei* în limba got, cu [illegible] mediul celor două tradiții, cea latină, fragmentar, și forma greacă

[illegible] dar și traducerile *Noului Testament* fie în [illegible] limba [illegible] de [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

...ituțiile pe care le-a ...ă ...manele și civilizația și literatura greco-...ideile celor două ...lumi ...greacă, Platon și Aristotel, ...vastă cu studii de ...ie și teologie de mănăstirea și școala ...acest ...ținut care nu ...ființa ...prin ...pentru ...filosofiei antice grecești ...în totalitate ...ansamblului ...școlii ...și ...școlii ...pentru care a ...antichității ...prin operele ...de teologie ...la ...a ...punctul de ...în ...moștenirea ...este *...*, ...manual ...în ...de ...de ...și ...cât și ...Lucrarea ...bucăți ...de ...importanță ...fiind ...egală ...a ...de ...în ...*Thomas* ...

Opera lui Boethius este continuată de *Magnus Cassiodorus* ...Cassiodor ...pentru ...cultura ...în ...nucleului ...împiedici ...cunoștințelor ...cele ...texte ...teologice ...cărții ...Ravenna ...în ...școlii ...unde ...se ...a fost ...inițiată ...vasta lui ...bibliotecă, ...devenind ...centru ...cultural ...din ...Ravenna ...în ...școlii ...papei ...Ioan ...*...astronomia* și *muzica*. Ce semnificație avea sintagma *...artes liberales*? ...sens, ...cercul ...de ...care ...este ...necesare ...pentru ...înțeleasă ca ...mijloc de ...dezvoltare ...intelectuală.

Opera ...lui Cassiodor este ...cunoscută ...sub ...numele ...și ...este ...alcătuită ...din ...două ...părți: ...*...* ...și ...*...*. ...dintre ...cele ...mai ...importante ...ale ...Evului ...Mediu, ...prin ...care ...Cassiodor ...a ...dorit ...să ...ofere ...călugărilor ...un ...îndreptar ...în ...studierea ...textelor ...biblice ...și ...profane. ...Cassiodor ...a ...format ...astfel ...din ...primul ...curriculum ...școlar ...creștin, ...în ...care ...se ...moștenește ...scrierile ...și ...concepțiile ...clasice. ...Despre ...acestea ...se ...spune ...că ...a ...introdus ...clasic ...spiritul ...antic ...în ...cultura ...creștină.

Altă ...personalitate ...marcantă ...a ...Occidentului ...este *Grigore* ...(535-604) ...născut ...în ...o ...familie ...de ...senatori ...cu ...preocupări ...care ...l-a ...determinat ...să ...intre ...în ...monahism. ...Este ...cunoscut ...ca ...un ...simplu ...studiu ...teologic. ...fiind ...preocupat ...de ...educația ...religioasă ...a ...

...a ...fost ...abandonat ...în ...Sicilia. ...Este ...trimis ...pentru ...pace ...la ...papă ...în ...anul 590. ...A ...acordat ...o ...mare ...atenție ...instruirii ...și ...vederii ...teologice ...a ...interior ...clericilor, ...precum ...și ...a ...în ...Transilvania ...*cantori*, ...după ...terminul ...latin ...Grigoriu ...cel ...Mare ...va ...înființa ...o ...școală ...de ...cu ...numele ...*Schola cantorum*. ...De ...rețineți ...lucrarea ...sa ...*Cartea ...lui ...Iov*, ...intitulat ...*Libri moralium*, ...cu ...o ...mare ...influență ...fiind ...copiat ...de ...foarte ...mulți ...copiști ...din ...spațiul ...

...de ...Tours ...este ...cunoscut ...cu ...numele ...său ...complet, ...Georgius ...(538-594), ...adăugându-i-se ...supranumele ...„de ...Tours". ...fost ...ales ...episcop ...al ...acestui ...capitale ...a ...provinciei, ...calitate ...a ...Bisericii ...împotriva ...abuzurilor ...regalității. ...Ca ...episcop ...de ...studiul ...culturii ...antichității ...greco-romane, ...integrată ...

...

...

...materiale ...hagiografice, ca *...Miracolele ...lui ...Andrei*. ...Nu ...poate ...o ...operă ...fundamentală, ...cu ...informații ...documentare ...

...cel ...mai ...cunoscut ...autor, ...citat ...în ...tot ...cursul ...evului ...mediu, ...din ...Sevilla, ...fratele ...cartaginez ...de ...origine ...episcop ...de ...prin ...lucrările ...sale, *Historia Gothorum* ...și *De natura ...*, ...regilor ...vizigoți ...care ...domnesc ...și ...mențiuni ...înstrăinate ...Cine ...are ...curiozitatea ...să ...privească ...o ...hartă ...a ...Spaniei, ...va ...fi ...impresionat ...de ...numărul ...mare ...de ...toponime ...care ...amintesc ...de ...prezența ...îndelungată ...a ...vizigoților ...în ...Peninsula ...Iberică. ...De ...asemenea, ...supranumele ...de ...care ...se ...bucură ...unii ...dintre ...regii ...vizigoți ...sunt ...foarte ...sugestive. ...Pe ...lângă ...numeroasele ...lucrări ...cu ...caracter ...teologic, ...Isidor ...a ...scris ...și ...numeroase ...lucrări ...de ...filosofie ...și ...eseuri ...literare, ...lexicografice ...și ...etimologice. ...*Etimologiile* ...sau ...*Originile* ...sunt ...cea ...mai ...importantă ...lucrare ...a ...lui ...Isidor, ...*Cronica ...majoră*, ...*Cronica ...minoră* ...și ...*Istoria ...regilor*

...a creștină occidentală în secolele VI-VIII

...continentului în insule. Irlanda și Marea Britanie, ...și Țara Galilor, constatăm o schimbare în ceea ce ...culturii romane, a interesului pentru cultura clasică ...orientală. Astfel aici, în un specific al Bisericii ...veșmântului în cadrul mănăstirilor celți ocupîndu-se ...

...mai multe lucrările cu caracter religios, deși este destul de ...nefii între activitatea culturală cu caracter laic și cea ...se manifestă ...mândrul de a se ...meditație bazată pe ...reflectare ...valoric ei, cunoașterea veracă întreținută în spiritul ...sfera lui și a vieții ...lăute de Dumnezeu. Să ne amintim ...a acestui deținerea al omului creștin, ca o trăsătură ...cu rău întruchipat în omul haosului, cu care poate ...în mitul lui Faust, pus la valoare de Wolfgang ...în poemul „Doctor Faust".

...ocupați de cultura și civilizația acestei perioade au ...că pentru cultura celtă mediul nu se poate face o ...culturală ...și aceea ...caracter laic. ...prima ...pre care spre a elimina conflictele care ...dintre cultura celtă cu clasică păgână și cea în care ...întrucât cu datele convertirii la creștinism au fost oameni

Marea și cultura Renașterii carolingiene

și [illegible] a [illegible] locuiește în mi[illegible]manum, guise, gre[illegible] și vetrici[illegible] a[illegible]
intrigilor de [illegible]ți cu [illegible]mele [illegible]ere [illegible]au [illegible]dus după [illegible]ție [illegible]ului [illegible]ca [illegible]
Limbajul [illegible]poate [illegible]o [illegible]rtului roman, unificare [illegible]ească de [illegible]mpărat [illegible]
[illegible]ucerea [illegible]ului, [illegible]obligațiunilor și [illegible]contextului [illegible]gregiorian, dar [illegible]și [illegible]
[illegible]fel [illegible]ar [illegible]și *Rubricae* [illegible]un punctul de vedere [illegible]e rigoare [illegible]lingvistică [illegible]
[illegible]culturii și [illegible]științele teologice [illegible]mai [illegible]ales că [illegible]o [illegible]lec. al VI-[illegible]lea [illegible]
[illegible]ntrepte [illegible]Galia și [illegible]Germaniei nu [illegible]au [illegible]avut [illegible]loc [illegible]contacte [illegible]în [illegible]vederea [illegible]unei [illegible]
[illegible]mediu. [illegible]Un [illegible]alt [illegible]aspect [illegible]al [illegible]Renașterii [illegible]îl [illegible]constituie [illegible]Legislația [illegible]Imperiului [illegible]
[illegible]ma[illegible]direcțiile [illegible]activității [illegible]inițiate [illegible]de [illegible]împărați [illegible]în [illegible]urma [illegible]cucerilor [illegible]au [illegible]
[illegible]ordonanțe [illegible]durabile [illegible]pentru [illegible]toți. [illegible]De [illegible]remarcat [illegible]faptul [illegible]că [illegible]se [illegible]concepea [illegible]
[illegible]canoane [illegible]autentice. [illegible]Iluștrare [illegible]traduși [illegible]din [illegible]greacă [illegible]în [illegible]latină, [illegible]de [illegible]către [illegible]
Dionisie [illegible]cel [illegible]Mic, [illegible]numită [illegible]și [illegible]Exiguu, [illegible]în [illegible]prima [illegible]jumătate [illegible]a [illegible]sec. al [illegible]VI-lea [illegible]numită [illegible]*Dionysio-Hadriana* [illegible]
[illegible]împăratul [illegible]a [illegible]impus [illegible]ca [illegible]text [illegible]fundamental [illegible]și [illegible]care [illegible]din [illegible]anul [illegible]802, [illegible]a [illegible]servit [illegible]
[illegible]pentru [illegible]părțile [illegible]drept [illegible]canonic. [illegible]Interesant [illegible]este [illegible]faptul [illegible]că [illegible]încercarea [illegible]a [illegible]fost [illegible]
[illegible]și [illegible]sub [illegible]numele [illegible]de [illegible]un [illegible]bretonul [illegible]sar [illegible]despre [illegible]Dionisie [illegible]cel [illegible]Mic. [illegible]Cassiodor [illegible]
[illegible]să [illegible]stimuleze [illegible]și [illegible]mai [illegible]erudiți, [illegible]pentru [illegible]*imperium* [illegible]și [illegible]*sacerdotium* [illegible]
ambelor [illegible]*Ecclesiam in tribus libris*. [illegible]Noul [illegible]drept [illegible]civil [illegible]nu [illegible]a [illegible]fost [illegible]
[illegible]reforma [illegible]carolingiană, [illegible]așa [illegible]încât [illegible]dreptul [illegible]roman [illegible]continua [illegible]să [illegible]fie [illegible]studiat [illegible]
[illegible]la [illegible]Bologna. [illegible]Ravena [illegible]și [illegible]Pavia, [illegible]unde [illegible]se [illegible]ținuseră, [illegible]ca [illegible]și [illegible]pentru [illegible]dreptul [illegible]
[illegible]culegeri [illegible]omiliarie [illegible]metodice, [illegible]apre [illegible]a [illegible]putea [illegible]fi [illegible]ușor [illegible]consultate [illegible]astfel [illegible]
[illegible]alcătuită [illegible]în [illegible]anul [illegible]827 [illegible]ajunsese [illegible]să [illegible]aibă [illegible]putere [illegible]de [illegible]lege [illegible]obligatoare [illegible]în [illegible][illegible]
[illegible]de [illegible]Apus.

Cultura Renașterii carolingiene a fost în principal latină [illegible]
Importanța este apoi că în această perioadă s-a impus în părțile [illegible]
[illegible]unitară [illegible]ortografia [illegible]și [illegible]pronunția [illegible]corectă, [illegible]datorită [illegible]studiului [illegible]gramatic. [illegible]
[illegible]a [illegible]folosit [illegible]în [illegible]scrierea [illegible]și [illegible]în [illegible]administrația [illegible]imperiului. [illegible]Vocabularul [illegible]
[illegible]fondat [illegible]pe [illegible]etimologie [illegible]nu [illegible]mai [illegible]servește [illegible]la [illegible]aparul [illegible]gramatical, [illegible]limba [illegible]
[illegible]acum [illegible]în [illegible]locul [illegible]de [illegible]comunicare [illegible]nu [illegible]numai [illegible]între [illegible]oameni, [illegible]ci [illegible]
[illegible]cu [illegible]Dumnezeu [illegible]și [illegible]Părinții [illegible]din [illegible]Apuseni. [illegible]Cu [illegible]atât [illegible]mai [illegible]mult [illegible]este [illegible]de [illegible]subliniat [illegible]
[illegible]rolul [illegible]reformei [illegible]carolingiene [illegible]în [illegible]limbile [illegible]naționale.

Dacă [illegible]ne [illegible]întrebăm [illegible]care [illegible]a [illegible]fost [illegible]caracteristica [illegible]culturii [illegible]acestei [illegible]epoci, [illegible]o [illegible]vom [illegible]găsi [illegible]
[illegible]interesul [illegible]pentru [illegible]narațiunea [illegible]istorică [illegible]sau [illegible]hagiografică, [illegible]în [illegible]mică [illegible]măsură [illegible]
[illegible]istoria [illegible]este [illegible]edată [illegible]prin [illegible]interesul [illegible]ei [illegible]față [illegible]de [illegible]cărți, [illegible]în [illegible]mod [illegible]special [illegible]acelea [illegible]
[illegible]în [illegible]cinstea [illegible]cui [illegible]Mare [illegible]ar [illegible]literatura [illegible]hagiografică [illegible]are [illegible]în [illegible]vedere [illegible]pe [illegible][illegible]
[illegible]religioasă [illegible]a [illegible]cititorului [illegible]prin [illegible]punerea [illegible]în [illegible]lumină [illegible]a [illegible]faptelor [illegible]unui [illegible]
[illegible]abatu, [illegible]mărturisite [illegible]cu [illegible]moaște [illegible]ale [illegible]Sfinților [illegible]și [illegible]Martirilor, [illegible]sau [illegible]către [illegible]cărora [illegible][illegible]

[illegible]a [illegible]dat [illegible]în [illegible]acest [illegible]timp [illegible]și [illegible]date [illegible][illegible]despre [illegible]autorii [illegible]antici
[illegible]ale [illegible]adevărate [illegible]creațiuni [illegible]a [illegible]unui [illegible]Lupus, [illegible]Poezia
[illegible]are [illegible]să [illegible]vrăjească [illegible]aici [illegible]cele [illegible]din [illegible]facultățile
[illegible]care [illegible]până [illegible]astăzi [illegible]în [illegible]știința [illegible]contemporanilor
[illegible]au [illegible]este [illegible]acea [illegible]a [illegible]lui [illegible]Rabanus [illegible]Maurus [illegible]și [illegible]Sedulius
[illegible]Scotus. [illegible]Și [illegible]Virtus [illegible]nu [illegible]a [illegible]rămas [illegible]în [illegible]manuscris [illegible]al
[illegible]Notkerului [illegible]din [illegible]Sankt [illegible]Gallen [illegible]reprezentată [illegible]pe [illegible]el [illegible]în
[illegible][illegible]această [illegible]pagină [illegible]a [illegible]ajuns [illegible]și [illegible]în [illegible]Italia [illegible]manuscrise
[illegible]din [illegible]Sevilla.

[illegible]ale [illegible]cu [illegible]caracter [illegible]didactic [illegible]din [illegible]fenomenul [illegible]Florilegiu
[illegible][illegible]mai [illegible]mult [illegible]decât [illegible]culegeri [illegible]de [illegible]exegeți [illegible]și [illegible]comentatori
[illegible]Maurus [illegible]a [illegible]dat [illegible]Sedulius [illegible]Scotus [illegible]marele [illegible][illegible]epocii
[illegible][illegible]de [illegible]enciclopedie [illegible][illegible]enciclopedia [illegible]specifice [illegible]timpului
[illegible][illegible]care [illegible]și [illegible]sunt [illegible]secretele [illegible]conținutele [illegible]ale [illegible][illegible]enciclopediilor

[illegible]bibliotecile

[illegible]pentru [illegible]a [illegible]caracteriza *Renașterea carolingiană* [illegible]
[illegible]este [illegible]separarea [illegible]de [illegible][illegible]activității [illegible]intelectuale
[illegible]de [illegible][illegible]care [illegible]sunt [illegible]departe [illegible]de [illegible]a [illegible]ne [illegible]da [illegible]o [illegible]imagine [illegible]de
[illegible]ansamblu. [illegible]Printre [illegible]bibliotecile [illegible]renumite [illegible]ale
[illegible]ale [illegible]mănăstirilor [illegible]Corbie, [illegible]Saint [illegible]Riquier [illegible]și [illegible]Fleury, [illegible]în
[illegible]Franco. [illegible]în [illegible]Italia, [illegible]Lorsch, [illegible]Fulda [illegible]și [illegible]Reichenau, [illegible]în
[illegible][illegible]final [illegible]cea [illegible]din [illegible]Fulda, [illegible]în [illegible]care [illegible]se [illegible]află [illegible]cea
[illegible]că [illegible]absolvise [illegible]sau [illegible]slujise [illegible]mănăstirii [illegible]Fulda [illegible]era
Maurus (784-856), [illegible]un [illegible]ilustru [illegible]discipol [illegible]al [illegible]lui [illegible]Alcuin,
[illegible]să [illegible]fondeze [illegible]biblioteca, [illegible]fiind [illegible]în [illegible]același [illegible]timp [illegible]și [illegible]arhiepiscop
[illegible][illegible]acestor [illegible]reprezentanți [illegible]ai [illegible]culturii [illegible]creștine [illegible]a [illegible]sec.
Liber XII. sive Etymologiarum, [illegible]o [illegible]enciclopedie [illegible]care [illegible]a
[illegible]scrierile [illegible]alcătuite [illegible]de [illegible]Isidor [illegible]din [illegible]Sevilla, *De rerum*
și De institutione clericorum, [illegible]o [illegible]lucrare [illegible]ce [illegible]are [illegible]în [illegible]vedere
Augustin [illegible]și [illegible]programa [illegible]alcătuită [illegible]de [illegible]Cassiodor [illegible]și [illegible]Isidor,
[illegible]în [illegible]mediu.
[illegible][illegible]alături [illegible]de [illegible]excelența [illegible]operei [illegible]destinate [illegible]pregătirii [illegible]monahale
[illegible]de [illegible][illegible]patristică [illegible](Sf. [illegible]Augustin, [illegible]Ambroziu, [illegible]Origene, [illegible]Ieronim,

...ți prin această absență comunicării reale într-o lume
...și comunicării

...de la mijlocul sec. al VIII-lea și la *scriptorium* trebuie să
...adus din Egipt era din ce în ce mai greu de procurat și de
...prin introducerea pergamentului adus din Pergam. Apa
...ensității, din mănăstirea Saint-Martin din Tours, ce
...copiști, forme o adevărată odinară, în care se copiau,
...cărți liturgice sau dogmatice, unele texte laice.
...de învățați laici sau eclezistici, fie de școlile epis-
...Cele mai multe manuscrise din această perioadă
...au fost executate pe foi de pergament vopsit cu purpură,
...scrise auriu sau argintiu. Imposibil ...minium,
...legate cu piele de culoare bună cu ...legături ce
...adesea cu miniaturi. Efortul copiștilor a fost uriaș, dacă
...un „canonul" benedictin, cel mai răspândit în viața
...vedea pentru fiecare călugăr minimum 1500 ore de
...15 000 de pagini, deci cincizeci de volume de cca
...cca 300 subliniază bogăția bibliotecilor ...mpuse
...spune cele aceea a ...elemente de ...pretențiile ...ortului,
...igiene ...care au îmbogățit cultura europeană prin
...dalaje ...literatura ...pe de-o parte ...și a ...
...de altă parte. Fără ...aceste ...a ...fi
...fie prin distrugere în urma ...calamităților naturale

...lului ...ermenul. Originea cel Mare. Cassiodor și Isidor din ...ecolul ...de ...ființă ...operele de căpătâi ale antichității latine (Cicero, Virgiliu, Ovidiu, Horațiu, Plinius cel b., precum și numeroase scrieri ale ...sec. de după Hristos. Ordinea și importanța cărților era dată ...de ...pe primul loc, fiind cele teologice, apoi cele istorice, juridice, matematică și de metodică, manualele de retorică și de dialectică, operele ...latini și ...operele de geografie, aritmetică și medicină.

Ce era *scriptorium*? Așa după cum o indică chiar termenul ...era ...de scris, copiatul, iar adjectivul *scriptorius* este ...de determinarea tot ceea ce servește la scris, *scriptoria* plurale) ...indică ...locul/perele în care se făcea această operație.

Cercetarea manuscriselor nu făcea excepție, imprimatul ...ceștine nemaifiind la atîta eră dificil, având în vedere lipsa de ... călătorii precum și numărul limitat manuscriselor ce se făcea ... De altfel, cu majuscule, adică așa-zisa *scriptura uncialis*, dar ... majuscule romane cu forme rotunjite, uneori fiind ...rate ... cultivate așa încât era greu să se deosebească un manuscris ce a ... scrierile specifice unui anumit *scriptorium*. Așa se explică faptul ... tocmai cele din mănăstirea Saint-Martin din Tours, în care ... apoi ...ului care reformă această scriere, numită *minuscula ...* care se răspândește în tot Imperiul ... Este ... Remarcăm faptul că ...pentru modelele de literă ... Ele ... s-a ...la această ... Numele ... *antiqua* (vechi) ... dintre ... pentru ... multe ... *rotunda* ... *Textualis* ... Fenomenul ... firesc, ... evenimente prin ... secretul demolării „Turnului Babel" care domină din ...

Latina și greaca, limbi de cult și de comunicare scrisă – cancelariile administrative ale evului mediu timpuriu – începuturile grecizării Imperiului de răsărit

perioada pe care urmărim este lesnicher de s
spațiul pe care îl avem în vedere prin noi cuceriri
teritorii ce le-au adăugat pe cele deținute de
Bizantine pentru a le face din ce în ce mai
[illegible]
[illegible]
[illegible]

...unitate între secolele VII și XI în România

...cestora, cu cele...

...

...

...ἐπίσκοπος (cópos) «din, peste», «un mediator», de ...ă ...ționată ce reprezintă chipul Mântuitorului ș...
...ul este prevăzut cu un toiag lung, spre o ...ă purtat ...
...de doarnăși veșmânt, ca semn distinctiv în arhiere...
...*euaygelul* și *Panaghia* sau *Panaghia*, după numele ...
...Maicii Domnului, termeni care se traduc prin *Arătătorul* ...
...ul de menționat este faptul că acest *arcolpion* este ...
...în *Noul Testament*. Acolo era uscat din aur, fiind ...
...ce scumpe, ce străbăteau cele 12 rumuri sau semințiile ...

...ment este faptul că între anii 1457 și 1504, în timpul ...
...Maxe veșmintele purtate de domnitori sau de ierarhi ...
...ie cu fir de aur în modei bizantin, înfrumusețate în ...
...tura Putna, veșmintele ce sunt păstrate și astăzi în muzeul ...
...ipale în limba greacă, și nu în slavoneă, deși ele au fost ...
...ile marcă chiar a ctitorului mănăstirii. Această dovedește ...
...ul-tot tradiția veche a psaltodierii grecești și a ...
...ce cu simbolurile grecești păstrată în mănăstiri și ...
...alte dintre aceste mănăstiri aveau o legătură directă ...
...declarate *stavropighii*, biserici ce depindeau direct ...
...ale voievozi ca cei din Maramureș, Dragoș și ...
...*Sf. Mihail* din Peri, 1391 sau cea ctitorită de Mihai ...
...din București. De altfel, cele două mitropolii ...
...Ungrovlahiei datând din 1359 și cea din Moldova din ...
...ate, ale sfintei de Constantinopol. În această ordine de ...
...ile principale ale *Sf. Liturghii*, cântecele și tot ce se ...
...ă sunt scrise rodate fie prin termeni latini, fie prin ...
...grecești. Iată în timpul de față introducerea ...
...ă în rândul ei, a numeroși termeni ai terminologia și ...
...ași cum am remarcat în ...
...și Metodiu. Procesul este foarte asemănător și pentru ...
...termenilor liturgice, așa cum se va vedea și în ...
...creștine europene în special în titlurile cărților ...
...*Evangheliarul* (carte cu pericope evanghe...
...ere la *perdanie* sau *molitfe* ori termen din greceștul ...
...*Apostolul* sau Ἀπόστολος, cartea ce cuprinde

...ură ...ă ...ă ...ă

[illegible] Forma [illegible] a acceptă de [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] imaginea ne arată [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

duhul care înnoiește această relație a lui cu Dumnezeu, prin intermediul Duhului Sfânt primit la taina Sf. Botez prin rugăciune post...

Dintre oamenii de cultură ai timpului trebuie menționat pentru ei... Mihail Psellos († 0.8.1078), primul la curtea lui Constantin Al... apoi ca cea a lui Constantin Ducas. Filosoful se impune prin ... literar: talent care l-a făcut cunoscut mai cu seamă prin tratatele ... și morală, filosofie și literatură. Educat și cu o personalitate ... obținută în epocă, Mihail Psellos ajunge un mare demnitar ... importanți în viața publică. Este primul care are grijă de limba ... - koinè) prin accentul pus pe vocabular și ortografie. Pe ... cum de litere și om cu funcții deosebite în stat, se înscrie și Theodor ... Cu totul altă soartă are filosoful Ioan Tzetzes, omul din străzile ... totalitate dătun lucrului, cu o bibliotecă impresionantă, care ... îl străcește într-atât încât trăiește numai din vânzarea cărților ... bibliotecă, oprindu-și una singură, pe Platarch, celebrul biograf ... grec, prețuit în toate timpurile pentru tratatele de morală. Tzetzes ... în memoria vremii prin un comentariu despre Homer și despre ... multor poeți greci, observațiile sale fiind în primul rând despre limba ... el, numai fiind o rândul lui un versificator și evenimentele.

În ceea ce privește tradiția cărții, a prefacerilor pricinuite ... antichitate în Egipt și în special în orașul lui Alexandru Macedon... ceste veșnică prin biblioteca sa, tradiție pe care o vom regăsi ... înființare a celebrului și marelui prime din care erau confecționate ... putut *Papirusul* devenise în sec. al IV-lea specialiștii dau ... diplomelor imperiale și, în virtutea tradiție de document ... acum, prima față a unui act trebuia să fie din *papirus* și se numea ... adică prima coală, care avea de regulă și o stampilă, ce a conferit ... oficial. Materialul folosit mai mult la copierea textelor era ... originar din Asia, mai ales din *Pergam* de unde și numele de ... (pergamenos. Constantin cel Mare a dat spre copiere pe pergament ... de *Biblii* destinate celor cincizeci de biserici ctitorite de el ... împrejurică, anumite numele peilor de viței, numite *velin*, folosite ... scrierile de mare fast, iar prin extensie semantică, astăzi înseamnă ... bună calitate. De regulă cel mai vechi manuscris al *Bibliei* pe ... celebrul *Codex Sinaiticus* descoperit în mănăstirea *Sf. ...* ... împăratului Justinian din anul 527, codex descoperit în munții Sinai...

... de mare fast, scrise cu litere de aur sau argint pe ... anum, amintim celebra *Biblie* a lui Ulfilas (Wulfila). ... păstrată astăzi la muzeul de carte veche al ... *Codex Argenteus* din Uppsala, exemplarul provine ... din anul 520, după exemplarul grecesc, scris de ... în limba gotilor în prima jumătate a secolului ... este ales apoi episcop în jurul anului 381 ... populațiile romanizate din nordul Dunării și nu ... cele care cu bucuria de Remesiana, episcop al populației ... a fi fi avut în vedere și Bisericile creștine locale, ... Dunării. Ulfilas trece la Domnul în anul 383 ... activitatea de copiere a textelor, trebuie menționat ... Occident, acestea erau făcute nu numai în sticherele ... ci și în scriptoriile lui, copiștii fiind de ... publice, notari sau profesioniști universitare ... celebru împăratul Theodosie al II-lea, mort în anul ... în literatura sacră cu scrierea ce-a purtat numele *Codex* ... creștine copiștilor. Mulți mai definitoriu pentru spațiul pe ... care, arhiepiscopul de la Cezareea Capadociei ... cheltuieli proprii manuscrisele lui Euclid, ale Sf ... lui și ale lui Platon. Au ... deosebire de ... pe salvarea operelor antichității grecești. O altă ... celor două limbi. În Occident, latina reușește să ... limba internațională a teologiei, filosofiei și ... comandă numită koinè, este folosită până în epoca ... numită latinitas aproape al patrulea omniprezent, al ... ca o vast a unității populară imperiului demonizez, ... regnului ale imperiului, limbă născută în dialectele sau ... curentă pe care o găsim în aceste scrise pe papirus, ... Dispecializă de numeroase ... limbă numită ... aparținând imperiului Roman de ... numelui roman ... latină în occidentală, romeică). După ... păstrează trăsătura puterii ... ca ... împăratului Alexios I, căsătorită cu nobilul ... Este cunoscută ca autoare, a operei *Alexiada* sau ... *Alexiados libri XV*. Pentru a înțelege starea imperiului

[illegible] de [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

Serbia, Rusia, Ucraina, Bielorusia, Polonia. Din acelaș raționament slavonă este folosită uneori și în cancelariile din Transilvania sau mitarii de limbă greacă, așa cum de altfel se obișnuia atât în Țara Românească. Slavonă folosită în Țările Române poate fi în două ipostaze: limbă, una numită *slavona românească* și a limbi slave, ambele fiind bine reprezentate în textele ce aparțin XIV–XVI: a) acte cu conținut cele două tipuri de texte: a) texte ale sau tipărite în Țările Române, după manuscrise și tipărituri și ruso-ucrainene. b) texte originale în *slavona românească* a ... Țările românești. Din prima categorie cele mai cunoscute ... *Psaltirea Apostolul, Liturghia* și *Evangheliarul* de la Putna ... ucrainean sec. XIII și XIV (*Octoihul* de la *Curtea de Argeș* mediu ... XII–XIV. *Psaltirea cu tâlc* a lui Branko Mladenovič ... texte slave: *Sbornicul* din Oheriam mediobulgar 1259, *Tetraevanghelul* ... nahui de origină sârbă, egumen la mănăstirea Vodița și Tismana 1406–1407. Secolul al XV-lea și al XVI-lea sunt foarte bogate în reprezintă literatura religioasă bizantino-slavă datorită traducerilor care preiau în Țările Române activitatea parcursă de precursorii ... sudul Dunării și în Grecia. Se știe că cele mai vechi și mai importante ... literatură bulgară și sârbă medievale, uneori unicele ... manuscrisele slavo-române depozitate la Biblioteca Academiei Române ... din sec. al XIV-lea și al XVI-lea sunt foarte bogate în ... reprezintă literatura religioasă bizantino-slavă datorită traducerilor ...

influențe străine în care limba română a fost nevoită să se dezvolte. Limba română a preluat de-a lungul timpului documente referitoare la domnia lui Ștefan cel Mare cu negustorii din Brașov, documente referitoare la domnia lui Dimitrie Cantemir în limba latină, documentele [illegible] *Țara Românească în anii 1821-1822* în 1961 Editura Academiei. Pentru noi, cei de astăzi, este important să cunoaștem cât mai multe din documentele în limbile în care au funcționat până acum instituțiile statului, pentru că ele constituie o punte de legătură între trecut și prezent, pentru că ne ajută să înțelegem mai bine cum s-a dezvoltat limba noastră de-a lungul timpului, cum s-au format cuvintele, cum s-au îmbogățit sensurile cuvintelor, cum s-au format expresiile, cum s-au format proverbele și zicătorile. Toate acestea sunt elemente care ne ajută să înțelegem mai bine limba noastră de astăzi, să o folosim corect și să o îmbogățim în continuare. Dar singura prezență în documentele unei epoci dramatice ca cea de astăzi, și de multe ori evitată de cercetători, este aceea a cuvintelor care exprimă sentimentele de dragoste, de prietenie, de solidaritate, de respect, de admirație, de recunoștință, de mândrie, de bucurie, de tristețe, de durere, de suferință, de moarte, de viață, de libertate, de independență, de unitate, de pace, de război, de victorie, de înfrângere, de speranță, de credință, de iubire, de ură, de invidie, de gelozie, de răzbunare, de iertare, de milă, de compătimire, de ajutor, de sprijin, de colaborare, de cooperare, de înțelegere, de armonie, de frumusețe, de bunătate, de generozitate, de curaj, de hotărâre, de perseverență, de răbdare, de înțelelepciune, de inteligență, de cultură, de civilizație, de progres, de democrație

...mului creștin: tormenți ce definesc principiile ...luală

...evat ...itate o cronologie a mănăstirilor creștine din ... ...ființat numai după ce a avut inițiativa mai multe ... ...ne, dar are strălucirea ființei ierusalimului ... ...spre a se împărtăși cu Sfânta Taină. Trupul ... ...ntem mari și redutabil strălucitoare spre a ajunge la ... ...au determinat pe monahi să hotărască altă ... ...ne permanentă. Fie ca hotărâri ca principiile la con... ...u ...ului, ...ului în care ne hrănim. La prima ... ...ță de necesară luptelor necesităților pentru a ... ...ansare. Primele de mănăstiri cunoscute sunt ... ...ra de sâmbătă în care se realizează unirea în ... ...au ...area, sinteza de a fi noi, intr-un gând la ... ...ne ...ersem ce definește ...ăcătoriceasca ... ...a ...ă ...ă ...trapeze ...sau de mese" ... ...ă ...ă astăzi în **chinovie mare**. Formată ... ...au ...ecă monahi numiți în apropierea unei ... ...ei vieți spirituale deosebită. Sunt ... ...pe ...ului ...ă **sihăstrie** în care găsim ... ...ă de la hrană ...ă simplă ... ...ă ...ă, subsuntă și **sihăstrie** sunt chiar din ... ...ă ...ă ...ă

superior. Prin exemplu său, s-au format și alte grupuri de monahi
cel de la Scete lângă Alexandria. Sf. **Pahomie** (290-
începătorul monahismului cenobit, este menționat ca întemeie
mului de la Tabenese în deșertul Nitriei superior, unde staretul era
tul a numai mănăstirilor. Tabenese a ajuns un ce
ale vieții monahale. Din operele acestui părinte s-au păstrat
Jerom [illegible] Pe mijlocul sec. Ieronim este și un
Sf. Benedict de Nursia (480-543), care a redactat o carte
la baza [illegible] Benedict a fost [illegible]
Cassino [illegible] benedictină. Scopul acestei ordine
era [illegible] [illegible] [illegible]
avea [illegible] [illegible] [illegible]
manual [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

rare de [illegible] al [illegible]. Cartea care cuprinde toate [illegible] numește *Mediterraneum sau Mediterane*.

Mișcarea culturală monahală în întreg perimetrul bizantin în secolele IX-XIII

Atît tematica [illegible] cît și [illegible] [illegible] [illegible]

hale aveau în dotare mai ales cărțile liturgice, texte vechi cu numeroase comentarii ale *Scripturii* atât ale *Vechiului* cât și ale *Noului Testament*. Pentru *Sfintele* scrieri manuscrise ale Sfinților Părinți, în latină și greacă, precum și manuale de gramatică, medicină și de retorică, lexicoane și, nu în ultimul rând, manuscrise ale lui Platon sau Aristotel, dar și romanul, de mare circulație în Imperiu, *Varlaam* și *Ioasaf*. Activitatea de copiere a manuscriselor de mână muscălare a secerat cu numărul, domnii în frumusețe și varietate răspândindu-se în tot imperiul. Începând cu sec. al XII lea. Miniaturile caracterizate prin armonia compozitiei și a culorii vor fi dezvoltate mai târziu, în meșteșugul iconografiei și arta decorativă bizantine moștenită încă din primele secole prin școlile create, mai ales prin impulsul succesiv de sus al împăraților Iustinian

Școli monahale de cultură în limba greacă, în Țările Române

Se poate vorbi de o organizare monahală, după tipicul bizantin propriu-zis, mai târziu, al XV-lea când Basarab este cultural a două mănăstiri ce respectau nu numai arhitectura bizantină, ci întregul sistem de instruire prima este *Biserica Sf. Nicolae* din Curtea de Argeș, iar cea de a doua *Biserica Domnească* din Târgoviște. Este perioada în care se unesc episcopatele în mitropolia și primul mitropolit de Argeș este monahul grec Iachint, care va înființa școli le mănăstirii cu cărți necesare cultului în limba greacă, cu atât mai pentru curtea voievodală unde corespondența cu Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol, dar și cu Sf. Munte Athos și cu unele personalități din vremuri Dumă se făcea în limba greacă. Cele mai importante mănăstiri în care exista un *scriptorium* înființat cu toi cele ce era necesar pentru copierea caligrafiere și miniaturi erau Tismana, Prislop, Bistrița, Vâlcea, Cozia, Neamț, Putna, Dragomirna și altele. La Biserica domnească din Curtea de Argeș pictura interioară, rugăvină în anul 1564-1566 continea inscripții în limba greacă, de aceea Nicolae Iorga precizează *grecește s-a scris la mitropolia din Argeș, pentru că o dată dezvoltată în toate cărțile epocii în țări nu puteau documente slavone* (N. Iorga, *Manuele Athos în legătură cu Țările Române*. Trebuie să precizăm în legătură cu mitropolia Țării Românești, numită de Patriarhia de Constantinopol ai *Ungrovlahiei* ființată dată de această Vlahiei celei mari, situată în vecinătatea Ungariei demarcate sub care se avea în vedere casa regală ungară ce stăpânea și Transilvania. Pe

...vechile care aparținea, în anul 1381 mitropolitului Antim Ivireanul, ...e secole în sec. al XVI-lea, pe pergament scrie *a smeritului și ...* Antim Ivireanul, un sfânt episcop care va avea repetinția ... Argeș Sf. *Nicodim de la Tismana* a fost unul din cei care au pro... scrierile teologice grecești în mănăstirile Tismana și Vodița, fiind unul ... mai cu avânt și cult monahic, un bun traducător și copist de la care ... (astrul elevul) *Evanghelia* cu minuțuri scrisă în slavonă cu specific ... Pentru Transilvania amintim mănăstirea Peri din Maramureș, ...onghie de Constantinopol, cu un rol cultural hotărâtor în menținerea cul... ...dox alături de mănăstirea din Iveul atestată în sec. al XI-lea, ambele ... cultul în limba latină și greacă din Transilvania de nord Astăzi ... biserica veche Peri aflată în patrimoniul Ucrainei biserică la care ... Românii, prin grupurile de cercetători nu a găsit înțelegerea nece... cercetări unele arte de documentare. De rețiut faptul că în zona ... terminologia legată direct de cult demonstrează și antăzi ... tradiție Bisericii termeni având o preponderență latină și greacă, cel ... nu pot reprezentativi în textele maramureșene

... Moldova ... Neamț și Putna Vinconet și Dragomirna tradiția ... școlilor a și o ritualului monahal este bine cunoscută, datorită și ... de către Patriarhia Ecumenică a Constantinopolului a mitropolitilor ... pe scaunul mitropolitan al Moldovei După căderea Constantinopolului ... cultul Moldovan influența grecească în Țările Române este și mai puter... ...ierilor mănăstiri înființați și monahi greci din zona ocupată În Țările ... ...ului Bizanțul continua să trăiască în ceea ce a avut el ... după splendida mărturisire a lui N. Iorga. *Bizanțul* cu tot ceea ce ... ...ului nu o *întreaga* a unei dinastii sau o superioritate a unei clase ... ...ului o *întreaga* a unei civilizații, care a cunoscut, în decursul veacurilor să se fi restrâns ... ci ca un complex ... ...ului, o *întreaga* a unei politici, ca formație religioasă, ca tip de civilizație ... ...ului și mostenirea intelectuală elenică dreptul roman religia ortodoxă și ... ...ului, o *întreaga* a unei întreprinderi în materie de artă, nu a dispărut nu știu ... ...ului, ci a rămas a fi *întreaga* ... Constantinopolul *Mistra* și *Trapezuntul* (N. Iorga, *Bizanț după Bizanț* pretată p. 5). Fenomenul extrem de adânc în esența lui, este definit ... ...ului de Nicolae Iorga *forma* cea mai adâncă, însăși esența lui. *Ia Bizanțului nu mi-a dat să-a păstrat până la o epocă ... ci și-a continuat*

...activitate a ierarhiei ... atât pe această treaptă politică ... atât și pe cea spirituală de la mitropolit în cercurile de la Curte ... vedem și noi.

Biblioteca Universitară din Iași, Biblioteca Academiei R... București prezintă pe ... din fondul său unii în poezia unui ... vechi rare și manuscrise grecești lezate în care unele titluri ... deosebit cu valoare în epocă, se află numai aici, în edițiile princeps ... piese de artă în cultura europeană. Spre exemplificare, dăm câteva ... numele care pot fi întâlnite. Ne oprim la erudiții epocii greci... Vlahos (Gherasim Vlahul) cretanul, supranume ce indică locul ... insula Creta. Vlah devine după cum ne arată și numele o ... prin ... cu ... ca secolul. Limba și teologia până în ... ...

Educația și învățământul

În domeniul educației și al învățământului, indiferent de treapta în care acest deceniu era înfăptuit, mănăstirea sau ... trebuie să subliniem două diferențe specifice față de ... Imperiu. Această notă specifică este impusă de condițiile ... învățământ ... sociale și mai ales de obligațiile de cucerire ... pe care ... Statul entitrey Imperiul din cu rezultate negative ... de dezrădăcinare ... Occidentală ... vea din Orientul Mijlociu. Am amintit aceste ... pagnile anterioare ele sunt permanente și evidente. Adăugăm ... o altă ... diferență de zonă vârstă de școlarizare era ... Imediat ... vârste ... se ... ani când noțiunile era predate în ... pregătirea monahală elementară, adică scrisul, cititul și cântul ... vechi ... o mănăstire ... disciplina era foarte severă, se avea în vedere ... care se ... pentru care se formau, studiind în mănăstire ... rent de ... atea desfășurată trebuia să asculte și să fie de ... învățătură ... parte componentă a devenirii ... față de Dumnezeu.

S ... asupra caracteristicilor principale din ... mănăstirească ... în capitolele referitoare monahismului. În care ... subliniat ... de aspecte ... care le scapă în pregătirea ... școli de ... ar ... creșterea vârstei ... din punct de vedere spiritual ... tului ... major pe care ... are creștinul în această trecere de la ... la ...

Programa sau curriculum în școlile episcopale

Termenul de *programă analitică sau curriculum* ... exista. A început să circule o dată cu noțiunile moderne de ... instructiv ... înțelegându-se prin aceste noțiuni totalitatea ... învățământ ... modul de desfășurare sau de alternare a fiecărei ... pentru ... se asigura o bună însușire a cunoștințelor ... un ... vitare ... înainte de înființarea școlilor episcopale, în mănăstiri ...

... de rolul care ... se pregătească pentru viața ... și ... ...

Dezvoltarea programei analitice și organizarea învățământului public

[illegible] cu atât de evoluat [illegible] dezvoltarea sistemului de instruire și în cadrul [illegible] [illegible] se [illegible] în mediul [illegible] [illegible] [illegible] *Acestea este vechiul monument cel mai vechi actual de noutate al școlii moderne, al școlii rurale sistematic regulamentată care nu există în învățământul greco-romană și mai în etapa timpurie a Imperiului Bizantin.* Teoriei [illegible] [illegible] [illegible]

cei ani se devenit o regia dulce" (P. Evdokimov, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*, 993, p. 17). Iisus în interiorul cunoașterii, dumnezeiește, chemă la desăvârșire numită în limba greacă *teleiotes*, catarsisul, cu sensul de curățire, cunoaștere fără smintească. *Desăvârșește-te cu fiul vostru din cerul desăvârșit este*. Virtuțile creștine capitale actul de binefacere, acțiunea caritativă, depărtarea egoismului, înțelegerea și compasiunea pentru cei aflați în suferință, abnegația și cavalerismul, toate se află în centrul atenției educaționale. Nota originală fundamentală a pedagogiei și instituției creștine constă în caracterul voluntariat, intenționat al acțiunilor. Tipi prin care se pune pentru prima dată problema unei educații cu adevărat universale, fără deosebire de categorie socială, de sex, de vârstă sau de aptitudini intelectuale, ideea educației creștine are în vedere toate categoriile care până atunci categorii pe care vechiul sistem educațional le ignora, accesul la educație fiind asigurat în primul rând celor ce aveau mijloacele materiale necesare sau aceștia intelectuale de excepție. Aceste valori excepționale, cel puțin în anticitatea, unele sistemul de burse a fost introdus de împăratul Iulian, beneficiau de burse mai mari, din învățământul monahal văzut ca cel din care organizează pedagogia cu mai multă funcționare a Curții bazilicale a făcut posibilă apariția unui stil bizantin care prin farul ei a atras domnia de cucerire a multora în Orientul îndepărtat și din Occident.

O trăsătură a pedagogiei creștine este concepția despre copilărie, o stare ideală, prin inocență, prin simplitate, prin înfiorătoarea sinceră pentru oferirea ideii nemijlocită de valoare evanghelică. Iisus a spus: de nu veți fi ca unii dintre acești mici. Această stare a copilăriei este aceeași a celui principiu a curățirii al neperverțirii, prezenți în sintagma atașată celor mici „pentru cu inima". Păstrarea copilăriei ca stare de neperverțire ascunsă în sine un model a unei umanități, care prin credință și respectarea dogmelor creștine să poată să depășească răul, să-l învingă. Și mișcarea bisericii prin acestă educație ce devenea atât trăită. Deosebirea între ideea și realitate, între Dumnezeu ca principiu suprem al bisericii revelat prin modelul lui Iisus Hristos și oamenii investiți cu calitatea de pedagogi, oameni care nu au avut credința și țăria Apostolilor și a Sfinților s-a străduit eroarea, manifestată fie prin exclusivism, fie printr-un autoritarism excesiv, ceea ce a dus la reacția universală de negare și nesupunere de respingere a acestor valori.

Trebuie menționat faptul că învățământul din timpul Renașterii cu rolul unificator a fost construit după modelul constantinopolitan, cu *Școala*

Palatina în care erau instruiți mai mulți fii de nobili în vederea ocupării de poziții în administrație, scribi, notari, copiști, secretari sau cei ce beneficiau de o instrucție dedicată arte militare. Este prima formă de instruire clasică, diferită de cea religioasă, cu un vădit caracter laic o dominantă ce are ca scop asigurarea unei bune conduceri a funcțiilor statului teocratic. Ideea de *teocrație* va stărui în tot evul mediu, fiindcă toate erau privite prin perspectiva creștină, dar rhul, înhamerea, stă în părțile spre a găsi slugi, trădători ca și fiului care merseu sunt gata pentru a-și pune în aplicare planul de zădărnicire a lucrării lui Dumnezeu. Victoria unei bune educații care are ca scop mai ales viețuirea în Dumnezeu, adică cu conținutul Ochiului lui Dumnezeu' care toate le vede și le cântărește, este acela de a mușcora numărul trădătorilor prin alegerea în mod deosebit a bunilor.

Dacă urmărim paralel evoluția învățământului în cele două arii, observăm că în Occident avem de-a face cu o constantă în ceea ce privește programa de învățământ așa cum fusese ea în timpul filosofiei Evului dominante fiind curentele de natură enciclopedică, ca *retorica*, *gramatica*, *geometria* și *aritmetica* ce includeau *logica formală*, *cosmologia*, *muzica* și *astronomia* ca o muzică teoretică. Ea cuprindea esența numerelor și a numerilor muzicale sau armonice în relație cu viața sufletească, dar a rămas constantă și *pasionderea Dialectica* a constituit să fie disciplina de bază, alături de *polhenique* sau studiul cuvântului, studiu ce deschidea problema substanței și a nemuririi lui cu precădere problema interacțiuni psihosomatice. Acest program era un program universitar, ilustrat mai ales de Universitatea constantinopolitană a lui Constantin Monomachul, împărat care a făcut parte din dinastia macedoneană fee mai cunoscut dintre acești fiind Constantin VII supranumit *Porphyrogenetus Porfirogenetul*, născut în porfiră [illegible] anul 905 și murit *Constantin X Monomachul* ani în 1042 murit în 1055 supranumit de rezidențială *imperiul* în *Nou Rome*. E bine să facem o remarcă foarte importantă prin care se pune în valoare e unii revanșate o celor două părți ale Imperiului. Din corespondența noilor împărați sau sacerdoți ai Occidentului în care se folosea o adevărată tipologie a titulaturi bazileust bizantin aflăm date mai puțin cunoscute despre negarea tradiției romane a imperiului rămas acum sub dominanta cultur grecești. Începutul conflictului s-a produs este deschis după căderea regatului persan 637-651, ani terminal. *Basileus* redat în știință prin *imperator* în limba română *împărat*) era atribuit numai suveranului din Constantinopol și implica o do-

mitatje universală a întregului Imperiu. Acesta este motivul pentru care bizantinii au refuzat să accepte această titulatură ca titlu de egalitate, care s-au străduit în toate cazurile să nu fie exclusivă și să fie recunoscută totalitatea celor trei Mari. Această recunoaștere a determinat o prevedere constituțională de care în general, ca semn distinctiv pe monede și diplome a fost ținută limba *imperator Romanorum* sau *Βασιλεύς Ῥωμαίων* (bazileus romeon – rom. sec. X). Această titulatură este generalizată în toate provinciile și oficialele imperiale de atunci, cu excepția celor din nordul și nord-vestul Peninsulei Balcanice, de unde se răspândește în Occident, cu care au relații mai strânse. Acestea sunt: *împărat ortodox* (inter-o scrisoare adresată lui Vasile al II-lea, 988 – *împărat al lui Roma* (inter-o scrisoare adresată lui Vasile I în 871) și altă scrisoare adresată de către Ioan Mavropous, în 1047 – *împărat al Constantinopol* (inter-o scrisoare adresată lui Alexie I Comnen lui Alexie I, în 1089 – pe cea mai dură, secolul trecut, *împărat al grecilor* acesta în situația când pretenția occidentală se autointitulează *împărați ai romanilor* (într-o scrisoare adresată lui Iuliu de Brunswick, în 1198 sau Friedrich cu Ioan Vatatzes în 1240, Grigorie X lui Mihail Paleologul în 1274. Rivalitatea a fost permanentă și pe toate planurile și a izbucnit în conflict armat, prin neașteptata agresiune a Occidentului asupra Constantinopolului în anul 1204, cunoscută sub numele de „cruciada latină".

Crearea universităților medievale, principalele centre universitare europene

Universitatea înființată de Constantin Monomachul a avut un anumit caracter public. Cadrul de întreținere subvenționată de stat și a fost pus la dispoziția lui Constantin încă din timpul domniei. Nu se știe dacă acesta a fost recunoscut de către Biserică, dar se știe că în timpul domniei lui Alexie I Comnen (1081–1118) a fost recunoscută și a primit o anumită autonomie. Acesta a fost un moment de cotitură în istoria învățământului în Bizanț, atunci când a fost recunoscută și a primit o anumită autonomie. Acesta a fost un moment de cotitură în istoria învățământului în Bizanț, atunci când a fost recunoscută și a primit o anumită autonomie.

bozitul raportând progresele pe care le făceau ortodoxia și numărul enoriași, elementele esențiale. Interesant este faptul că pentru prima oară în cancelarie este folosită o altă terminologie, termenul *Romei* (Roma) este folosit pentru a desemna Imperiul Bizantin. Acest lucru este confirmat și de Manuel I Comnen (1143–1180), care în cadrul unei ambasade la papa Alexandru al III-lea a folosit în mod deliberat termenul *Romei* (Roma) pentru a desemna Imperiul Bizantin. Acest lucru este confirmat și de Manuel I Comnen (1143–1180), care în cadrul unei ambasade la papa Alexandru al III-lea a folosit în mod deliberat termenul *Romei* (Roma) pentru a desemna Imperiul Bizantin.

...ți inițiatorilor în are cu-niile erau grupate după asemănările lor, pe domenii ...ste prima formă de dicționar a vocabularelor care vor sta la baza primelor lucrări lexicografice

Învățământul public după 1204 în Niceea și în timpul dinastiei Paleologilor

Trebuie subliniat și evidențiat în Bizanțiul public după ...ții de la Niceea, căci în ...după ...ța veche în timpu...Palei...ți ...ție, ...ție, ...ție,

Quadrivium, care interzice accesul studiilor la formele superioare de învățământ teologic, este o confuzie a tradiției de care nu se poate vorbi în Occident. Aceasta pentru că nu există o astfel de tradiție. Ea este o invenție a unor episcopi de la sfârșitul secolului al XIX-lea, care au vrut să-și pregătească clerul pentru misiunile lor pastorale. Acestea erau mult mai mici și au depins de formarea ale școlilor bisericești locale cu diferențe personale, dar și de alte influențe educative și umanistice. *Învățământul particular* era condiția de un diferențiere a unui alt nivel superior, care a fost considerat ca o parte a unui proces de formare a unui număr de studenți, o structură demnă de care ar putea fi pregătiți în cadrul unor școli pentru a pregăti pe cei mai buni dintre ei. Acest lucru a fost posibil

Crearea universităților în Occident

Universitățile ca formă de învățământ superior s-au constituit în Occidentul după sec. al XII-lea în urma influenței pe care a avut-o asupra acestei părți a continentului legătura de filiație, Italia și Sicilia dar și prin cultura arabă cu Spania care valorifica întreaga cultură veche greacă. Între [illegible] Europa occidentală un număr de mănăstiri care [illegible]. Vechiul ideal de pace monahală [illegible] a fost [illegible] de [illegible] Evul Mediu [illegible] [illegible] [illegible]

Tradiția creștină medievală în învățământul public european până la 1789

Pentru a descifra excelențele și caracteristicile învățământului [illegible] în cele două secole de [illegible] trebuie să [illegible] cu [illegible] valoare a [illegible] specifice [illegible] medievale spre a înțelege [illegible]

797, în prima fază, culminând cu cea din martie 1871. Începând chiar din a doua jumătate a sec. al XII-lea și continuând tot sec. al XIII-lea. Pentru a-i caracteriza pruno-i stare de spirit ce cuprindea o bună parte a studențimii pariziene, ale cărei idei, obiceiuri și moravuri au dus la supranumirea locului „Sau: pământesc, ca sinteză originală, *Parisius paradisus mundi*.

Această vitalitate este legată de zona cu totul specială pe care o formau o categorie mare de studenți, numiți *prilegiați clerici vagabonzi* sau *ugurzan scholasticum* venați nu numai din Franța, ci și din Germania, Anglia și din multe alte universități, studenți hoinari care nu cunoșteau dascăl sau oraș în afară și erau cunoscuți sub numele de *goliarzi* un nume care se pare că-l are de la numele propriu *Golias* cunoscut din *Biblie* sub care se ascunde prin fapte diavolul. Dând alți tuturor la baza lui se află un termen latin *goliardus* cu înțelesul de „limpe blide" părând indiferenți de originea numelui, ceea ce caracterizează acești tip de foști studenți și de bineînțeles fugiți magistri proveniți din toate mediile sociale ale țărâi sau de la oraș, și chiar din familii nobile unora sclipitoare, era spiritul de bravură și de vehemență non-conformism de protest împotriva ordinii stabilite. E formată pătura protestatarilor dezorientați care încercau să câștige popularitate prin afișarea nonconformismului manifestat prin atacuri violente la adresa ierarhiei eclezeastice de la papă, episcopi și preoți, până la cei mai mici câlugări. O caracterizare globală a acestor *goliarzi* ne în vedere cele două aspecte în ceea ce privește conținutul vocalul și vagabondaj, lenea, mizeriile și sărăcia între cu ruvâns, elemente declasate de la orașe cu idei revoluționar-anarhice confuze și excluși distructive care nemăi și combat nici instituțiile vechi feudale precum și pe cele noi burgheze. Printre acești se numără și cei dintâi „poeți răzvrătiți" a căror poezie a fost numită *carmine rebelli* - cântărul cu grai acede purificate să obțină unele avantaje materiale. Așa se face că unii dintre ei au atras atenția personalităților de la curtea imperială este cunoscut cazul Arhipoetului din Colonia devenit prietenul unui arhiancelar german de la curtea împăratului Frederic Barbarossa.

Se reținut în chip de concluzie existența de importanță pentru școala noastră, în care decanizarea fapților istorice trebuie să se facă cu maximum de responsabilitate intelectuală și spirituală, este ideea potrivit căreia învățatul are datoria de realitate: reflecta o realitate avem o structură conformă cu realitatea, percepută de om în acea dată, cu mijloacele pe care le avea, observația fiind proprie, nu degrabă. Iarna aceea, decât prezentului care era în primul rând trist.

Această *„fortuna interioară"* este o concepție pesimistă care cuvintele sunt în mișcarea cu hazardul sunt conforme ale concordă cu ele, până într-atât încât pe de scopitor o prelungire a lucrurilor apa după cum va amintă cu perseverență Dante Alighieri *Nomina sunt consequentia rerum* - *numele sunt urmările lucrurilor*. Iată de ce Umberto Eco, închise scepticismul romanul *Le nom de la rose*, un adevărat avertisment, adresat contemporanilor și un îndemn la o cunoaștere profundă sau recunoaștere regăsire a celor ce a fost pierdut. *Le latine c'est perit je ne sais pour qui, je ne sais plus à propos de quoi. Un vers pressive a même nombre mais sonne mal - a rămas numele de dădeau și nu-și definiseră dar numele gol îl păstrăm* - fiindcă nam pierdut cunoașterea primară, bine cunoscută acolara din străchitate și apoi, prin rădăcinile celor din evul mediu.

Intercesând din acest punct de vedere, al degradării limbajului prin raportare la realitate este cartea *La crise du langage scientifique* a lui Andre Rainer, matematician francez, apărută în editura Anthropos din Paris în anul 1975, lucrare în care se critică limbajul tip-zis științific al școlii structuraliste psihanalitice a lui Jacques Lacan, modic și psihanalist francez (Paris, vol.) 95 și a pedagogului Jean Piaget, psiholog elvețian (Geneva 1896-1980), atunci când încercau să transpună și să utilizeze concepte matematice cu o terminologie specifică, dar care în disciplinele respective nu indicau concepte noi cu termeni noi, fără nici o acoperire științifică. Rolul acestor termeni a fost doar cosmic spre a impresiona cititorul prin noua structură terminologică, dorindu-se inducerea unei aparente concepții științifice noi. Acestor exemple și multe altele relevate de matematicianul André Rainer și prin alți autori ai existențialismului francez ale căror opere au servit ca bază ideologică, mai ales în dezvoltarea disciplinei sociologice ale societății franceze cu orientare politică de stânga, ne atrag atenția asupra receptării actului cultural. Fiindcă valori amanete de autor nu stat la loc de cinste și în societățile comunist din Europa de Est sau din lumea a treia, cu orientări atee, de stânga, în întreaga activitate instructiv-educativă.

Schisma din anul 1054, consemnarea sau atestarea ruperii unității creștine

Conexiuni pe plan spiritual, economic și politic

Spre a înțelege pe deplin fenomenul care va fi tratat în acest capitol, trebuie să explicăm termenul *schismă*, provenit din grecescul *schisma*, care înseamnă *ruptură, dezbinare, separare*. În cazul nostru, influența lui latină a dat realității exprimate acestui fenomen este nu numai pe motive dogmatice, ci și politice, dar mai ales cele economice și culturale.

Cauzele dogmatice au apărut de timpuriu, mărcate de diferite momente semnificative pe care le vom semnala în trecere, marcând date-cheie din punct de vedere cronologic: a) sinodul al IV-lea ecumenic desfășurat la Calcedon în 451 a decis recunoașterea Patriarhului de Constantinopol, acordându-i locul al doilea după Roma, cu aceleași privilegii ca și ale Patriarhiei de la Roma. Prezența împăratului legitimă papale este aceea de a proteja împotriva episcopilor ortodocși, iar papa, în unitate deplină cu reprezentanții săi, nu a subscris la canoanele care conferea acestui precedere și în acest fel privilegiile dintre cele două Rome devine publică și oficială; iar cele două părți de creștinătate orientală: monarhia papală în Occident și colegiul sinodal, în Orient, încep să se confrunte din ce în ce mai frecvent în planul ideilor, b) acceptarea de către sinodul local cu sensul de ecumenic, din Toledo, în anul 589, a introducerii a adaosului *filioque* (purcederea Duhului Sfânt de la Tatăl și de la Fiul) în Crezul stabilit la Niceea, în 325 și perfecționat la Calcedon în 451. Gravitatea neînțelegerii occidentului a mărit separarea lor, mai ales cu atât mai mult cu cât papa Leon al III-lea era împotriva acestei inserțiuni, prin motivarea respectării disciplinei sinodalelor ecumenice. Această inserțiune este prima cauză de ordin teologic a dezbinării Bisericii, deschizând evoluția propriu-zisă de acea separare între cele două Biserici creștine.

papal formulat de papa Nicolae [illegible] primul papă care nu [illegible] ca un fond de [illegible] în interiorul [illegible] Roma [illegible] [illegible] [illegible]

A secolelor care ruptura între cele două lumi de deosebirile diferite pere
cele ale societății feudale occidentale, în sec. al XI-lea și al XII-lea mai
în parte prin creșterea orașe și instabilitatea politică. După Jul
Jecklamb, observăm că în Occident are loc o reorganizare și a
borare între societate laică și cea ecleziastică, ai vederea înlături din
de vedere economic. Astfel în o depopulare a orașelor în care se dez
manufacturile și dintul diagnul de mai mulți ierni pentru cultur
dezvoltă în de pildă. Cea ce trebuie subliniat în care societate ce a
este minimea dintre laici și monahi în care trebuie evidențiată
două ordine Regulei. Iunrius (fondat în 910) nume preluat după o
Cluny în Paris și apropierea Sorbonei) și Cistercium (fondat în 1
mânile de la abatia de la Cîteaux), abații sau mănăstirile au fost amplas
așezată tradiționale, prin munte, pentru a practica pe care o efectuau și pentru
din munte, în vederea al dezvoltării economice. Noile ordine monastice
dezvoltă în mod deosebit pragmatic pentru reconvertirea autorității obligațiile
schimbările în papa Grigorie al VII-lea (1073-1085) asumat de Sf. Pe
reformă și al lui să înființeze o pus capăt unei anomalii din ființe
Bisericii, dintre care consta în sănătoasa funcțiilor sacre, numiți
termen provenit de la Simon Magul, de care a fost Apostolilor hirotoniți
dobândi puterea sacră. Întrebarea a pânzei pentru a definiți acest a
damnabili prin care se numea parlamentul, ajungând în rândul scriitori Bise
numeni Hrabanus Maurus în preoțime teologică, funcția preacheză chiar și cea mi
fiind cumpărată. Tot papa Grigorie al VII-lea a intervin total în
preoților care era încă practicată, și în același timp a stopat investirea
cuviosi în care regi sau împărați o acțiune generatoare de acte simo
asemănătoare dictate de interese strict temporale. Rezultatul cuviosi
fundatoare ale puteri politice prin care năzuiește să Biserica era privită
ca unii dominanți. Esența acest aspect al dualității instituționale este e
a marcat începutul unei lupte dramatice între cele două puteri, regală
papală. Amintim reacția lui Henric al IV-lea care în 1076 îl depune pe papă
Termenul *depune* este un termen medieval, folosit cu sensul de a de
un recunoaște autoritatea papei Grigorie al VII-lea. Papa Grigorie al V
la rândul său, îl *depune* și îl excomunică pe împărat, care este, în cele de
urmă, obligat să ceară iertare papei la Canossa în 1077 drept pentru o
cât. Henric al IV-lea găsește revanșa pe calea armelor și numește pe ar
ul său papă, pe Clement al III-lea, și ocupă Roma în 1083, primul a

... în 1061 din partea papei numit de el, Clement al III-lea. Prin
... de către papa Grigorie VII a urmărit o reformă morală, dar și
... a autorității papale printr-un control mai mare al Bisericii
... expresivă de împărații germani (o armă acerbă
... din 1090 capitalismul ghicește resursa ca să se mobilizeze și
... aflat în expansiune. Spiritul progresiv și războinic, cu
... cultural inerțiilor de se instruiau în școlile episcopale, po
... mobilizarea monahală a celor ce se declarau „amanți lui
... de viață a lumii pământești a ceea ce s-a numit mai târziu
... devenise sfinte prin mănăstirile divizate de Iisus și de
... transformate apoi în *cruciate*. Prin această acțiune orga-
... deplasare a pământului Europei Occidentale mai
... pelerinajul la Roma, Ierusalim și în Spania, mai
... Santiago de Compostela, unde se află mormântul lui Sf. Ap Iacob
... ca care elaborează în 1099 Ierusalimul de sub turci
... Godefroy de Bouillon, sub Baldwin, în anul 1100,
... Iisus epoca refacerii bisericilor primare, fondate de
... Maur și mama sa împărăteasa Elena, distruse de perșani și
... în secolul al XII-lea, care mai multe construcții de bisericii
... și mai care s-a numit roman confundat adesea cu cel
... deplasare a grupurilor mari de creștini, îngăduind într-o
... care reclamă numeroșilor pe aspirațiile ce cuprindeau
... valorilor materiale, un pas câștigat de progresul
... Pentru asigurarea protecției a siguranței
... deplasări se imaginează o formă de organizare cu caracter
... avem în vedere ordinele cavalerești, primul în ordine
... al *templierilor* numiți *Cavalerii Templului* după
... Ierusalim, ordin ce va primi recunoașterea oficială în
... care vor avea dreptul să poarte arme spre a apăra pe
... Țara Sfântă, un scop declarat, alături de multe altele răzbate
... templierilor. Nu este vorba de importanța lăcașului în
... dezvoltă o putere economică deosebită prin intermediul tezau-
... care păstrare de la pelerini, bani ce ajung în Europa și
... chiar și certificate de schimb, ajungând în acest fel
... a regelui și câștigând, prin puterea banilor, mari bogății ce
... dând secolului doua putere papale. Cu toate acestea,

Alte studii au urmărit cauzele care au dus la dezvoltarea diferită pe care în societatea feudală occidentală în sec. al XI-lea și al XII-lea au luat-o în partea răsăriteană. Aceste și instabilitatea politică. După opinia declarată, observăm că în Occident are loc o reorganizare și o întărire a bornelor între societate laică și cea eclesiastică, în vederea păstrării unui echilibru de vederi economice. Aceasta se reflectă în raporturile în care se află mănăstirile cu țăranii dregani de mai multe feluri pentru cultură, dar și cu cei defrișați ori de pădure. Este de remarcat subordonarea în care societatea ce nu a luat parte unitatea dintre laic și monahal. În care trebuie evidențiată existența a două ordine călugărești, *Cluniacum* (fondat în 910) numit prelucrat după abația *Cluny* din Paris și protejarea Sorbonei, și *Cisterciacum* (înființat în 1098) numele de la abația de la Cîteaux, abație sau mănăstire ce avea importanță deosebită în transformarea mod muncă practică pe care o efectuau și extrem de utilă din punct de vedere al dezvoltării economice. Noile ordine monahale, care depune și mult mai pragmatic pentru consolidarea autorității clericale, au schimbat din 1054 cu papa Grigore al VII-lea (1073-1085), inițiatul de curând reformei, în stilul carolingian, a pus capăt unei anomalități din Biserica Romano-Catolică care consta în vânzarea funcțiilor sacre (*simonia*), un termen provenit de la Simon Magul, cel care a oferit Apostolilor bani spre a dobândi puterea sfântă. Termenul va păstra pentru a defini acest act de damnabilă, prin care se mutau spiritualul, ajungând în răspăr serafimul Bisericii omenești fără nici o pregătire teologică, funcția ierarhică chiar și cea mai înaltă. Papa Grigore al VII-lea a interzis total cărțile preoților care era încă practicată, și în același timp a stopat ingerințele exercitate de către regi sau împărați o acțiune generalizată de acest fel a numeroase fondatoare ale puterii politice prin care acești au dobândit și au mai dominat. Acesta acest aspect a dobândit instituționale este cel a numirii în episcopii unei alte demnități între cele două puteri, regală și papală. Atunci când în Henric al IV-lea care în 1076 îl *deposes* pe papă Termenul *învestitură* este un termen medieval folosit cu sensul de *a da*, *a nu recunoaște* autorității papei Grigorie al VII-lea Papa Grigore al V-lea la rândul său, *excomunică* pe împărat, care este și el de urmă, obligă să ceară iertare papei la Canossa în 1077, doar pentru o scurtă Henric al V-lea găsește rezolvarea pe calea armelor în numele pe care îl are papă, pe Clement al III-lea, și ocupă Roma în 1083, primului

[illegible] din partea papei datorită de el Clement al [illegible] Prin [illegible] către papa Grigorie VII-a o armată o relativă morală, dar o [illegible] autorității papale, prestigiu un control mult mai mare al Bisericii [illegible] necesitate de împărații Imperiului german în urma acestui [illegible] fie, cât catolicismul găsește resurse ca să se redobândească și [illegible] atât în expansiune spiritul pragmatic și războinic, cu [illegible] cultul militar de ce se manifestă în școlile seniorale, pe [illegible] o mobilizare mondială a celor ce se declarau gata [illegible] de ale a lăsat posibilă naștere a cea ce s-a numit mai târziu [illegible] devenite sfinte prin asociația sfârșite de luptă și distrugere, transformate apoi în cruciade. Prin aceasta acțiune organizată [illegible] de deplasare a populației Europei Occidentale mai [illegible] cunoscută a pelerinajelor la Roma, Ierusalim și în Spania, mai [illegible] Santiago de Coposella, unde se află mormântul Sf. Ap. Iacob [illegible] este cea care eliberează, în 1099, Ierusalimul de sub turci [illegible] comandând regatul Ierusalimului sub Baldwin, în anul 1100, [illegible] deschide epoca refacerii bisericilor primare fondate de [illegible] Marț și marea lor înălțătoare Sfânta, distruse de persani și [illegible] cu secolul al XII-lea, cele mai multe construcții de biserici [illegible] epocii din care s-a numit *roman*, confundat adesea cu cel [illegible] deplasare a grupurilor mari de creștini, organizați într-o [illegible] adevărată sete renașterea cunoștințe pe suprafețe ce cuprindeau [illegible] valorilor materiale, un pas câștigat de progresul [illegible] de expansiune. Pentru asigurarea protecției, a siguranței [illegible] deplasări se înființează o forță de organizare cu caracter [illegible] avem în vedere ordinele cavalerești, primul în ordine [illegible] al *templierilor* numiți și *Cavalieri Templului* după [illegible] din Ierusalim, ordin ce s-a primit recunoașterea oficială în [illegible] are sub nivel drapelul să poarte mâne, apoi s-a răspândit pe [illegible] în Țara Sfântă, un scop declarat, nădăjduit de multe ființe călătoare [illegible] templierilor. Nu este apoi de importanță faptul că, în [illegible] o putere economică deosebită prin întreținerea [illegible] mai multe sute plătească de la pelerini, bani ce ajung în Europa și [illegible] bani și certificate de schimb, ajungând în acest fel [illegible] și câștigând prin puterea banilor, mari bogății ce [illegible] independența, dând societății două puteri pupile. Cu toate acestea,

Cruciada a IV-a (1202-1204) asupra Constantinopolului

După cum se știe Constantinopolul a fost capitala Imperiului Bizantin din [illegible] până în 1453. El rămâne decisiv pentru [illegible] Imperiul Bizantin. Din punct de vedere [illegible] Mare Dușcă supraîntinse pe [illegible] de spațiu [illegible] Constantinopolul este [illegible] Europei [illegible] Asia [illegible] Europa [illegible] Asia [illegible] Europa [illegible] Asia [illegible] Europa

[illegible] Balcanice. Acesta este momentul în care noua forță se va [illegible] cucerirea treptată a teritoriului diminuând prin aceasta și puterea numerică a [illegible] a [illegible] Balcanice. Este de reținut și faptul că [illegible] compartimentarea Albaniei a stârnit multă nemulțumire [illegible] în rândul creștinilor în anii în care musulmanii [illegible] o [illegible] a numeroase biserici printre care supraviețuiesc prin [illegible] [illegible] [illegible]

fellu de reacție sic au loc și preocupare către aceea în vedere numai aspectul religios și de aceea se grupează o mulțime religioase ce se vor deosebi [illegible] acest mod [illegible] de [illegible] și aparența ruptură între credință și [illegible]. Mișcarea [illegible] obștească, nu mai avea [illegible] în America în anumite [illegible] din [illegible] [illegible] [illegible]

...tendința de dominare a ordinelor religioase de sub ordinul direct al papalității. Un astfel de ordin este Societatea ...sus, fondată de Ignatius de Loyola (1491 – 1556) în Roma, societate ce va ...ului mandat papal, care activează îndeosebi în țările ...Ignatius de Loyola s-a născut într-o familie nobilă ...Spania. Fiind un cavaler, un ostaș ce are o experiență militară, care îl ...obligă la nemulțumire și la schimbări esențiale ...prin lectura vieții lui Iisus și a altor mari Sfinți, adevărata mutație a vieții lui. ...Prin cunoașterea adevărului ultim, cristologic, părăsește armata și după repetate ...pelerina de Ierusalim în 1523, studiază teologia la Paris și ...Salamanca. Prin studiu și experiență vaste devine un luptător ce știe bine să ...unitățile și centrele tehnică în Răsărit, aflată sub legea lui Hristos, ...construcția tradiției și politicii înfăptuirii ...ordin prin excelență misionar și ...prin o ascuță supusă papalității de care depindea. Papa Paul al III-lea este ...care în anul 1540 aprobă statutul acestui ordin, al cărui superior se numește ...Prepozitul general, cu sediul la Roma, deoarece acesta este supus ...nemijlocit papei. Scopurile ordinului sunt de la început clare și bine ...: ...misionar printre ...ortodocși și ...protestanți, cu care se află într-o permanentă ...; ...privire în primele linii, la gradul lor de credință, în ...; ...rândul tinerilor și apoi ...; ...; ...;

Arta cuvântului în literatura eclezíastică

Înainte de a începe o interesantă și atrăgătoare [illegible]

[illegible]

[illegible]

Pentru [illegible]

Ce se înțelegea cu acest termen [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

unui textului a noțiunilor esențiale. Tot la Alexandria, un mare număr de creștini începeau încercarea o altă traducere cu un aparat critic deosebit, care cuprindea Biblia, comparându-se traducerea în patru coloane de *Hexapla*, apărută în anul 245. Autorul, devenit clasic în literatura patristică din cele mai vechi timpuri, a încercat, lucrare dintre ei, să traducă textul o parte din vechiul Testament, *Septuaginta*, fie din grecă, fie din latină, dar mai târziu din grecă, în limba arabă, așa cum s-a întâmplat și cu alte lucrări de mare valoare, care au fost traduse mai întâi în latină și apoi în arabă. Traducerea în latină a unui textului biblic s-a acordat mereu acelor părți care reflectă deosebit interesului spre ai din punct de vedere dogmatic. Însă lumea bună a muncii și dăruirii omenești, numite *scriptoria*, era acres de a oferi o colecție de cele mai bune exemplare din punctul de vedere al exegezei biblice, al cărei impact a fost extrem de puternic. Aceste exemplare traduse care răspundeau și exigențelor artistice ale vremii, dogmatice, colorului, literii incorporate de capitală, au pierdut imediat cu ocazia și cu cheltuieli în lucrări ca *Evanghelia* și *Psaltirea*, *Apostolul* și *Epistolarul*, lucrare ce cuprinde cuvinte *Epistole* și *Scrisoare Apostol*.

Tocmai cea mai apropiată cunoaștere a celor două limbi de bază, latina și greaca, dar și a limbilor ebraică, aramaică și arabă, cunoașterea trebuia să se cunoaștere bazată pe exigențe gramaticale și de vocabular. De aceea și în școlile de învățământ a universităților sau a școlilor episcopale cu particularități de la o țară la alta, problemele de gramatică și vocabular, teoria și practica erudite, cât și problema stilurilor, specifică retorici, ocupau cea mai mare parte din filosofie de bază, ideal după care teologul după sec. al XIV-lea nu mai era traducerea în limba latină, ci cunoașterea ei. Aceasta a fost o perioadă în care limba latină s-a grecă, în limba națională, dar mai ales în forma ei clasică, pentru că vocabularul, legat de vocabule, problemele care îi erau legate au atras interesul de istoricul limbii și de compunerea vocabularului ei, de acolo o etimologie. Așa se explică faptul că multi dintre cei mai mari traducători ai textelor patristice *Etymologicum* sau *Glossae*, lucrări pe care le-au utilizat chiar din sec. al V-lea și până în sec. al XVI-lea. Despre traducerile *Bibliei* sau ale textului *Testamentul* în limbile naționale se poate vorbi mai târziu, în timpul de reformă, aceasta pentru faptul că aceste limbi au fost mai vechi, erau scrise limbi sacre, deci dorința de a studiază în toți cei ce ca legea de cultul divin.

Patrimoniul originalității, scrisă în greacă și latină

[illegible] opere alcătuite creatorilor literaturii patristice, deosebirea [illegible] altor apariții în care am prezentat pe larg unele geografice [illegible] de bază. Autorii [illegible] o temă[illegible] [illegible] fie particulare de vedere al artei, literare [illegible] [illegible] [illegible]

relatarea evenimențială până la Theodosie cel Mare (346-395) [illegible] implicat în acest demers pentru [illegible] de răsărit de către [illegible]

[illegible] a [illegible] acestei lucrări este [illegible] [illegible] [illegible]

se numeau cărți și cei de-al doilea, *bibliotheca*, *este* dicționar. Un alt cuvânt, *chartae*, *este* hârtie, *charta* înseamnă și papirus cu diferite sensuri, *bybliu* înseamnă și papirus cu diferite sensuri, *scriptor* înseamnă și scriitor, *librarii* înseamnă și copiști

[illegible] cu numele lui Cronicile. Cronicarul interesează redarea evenimentelor din viața [illegible] de contemporaneitatea autorului. *Eusebiu de Cezareea* prin lucrarea sa *Cronica* [illegible] mediu până astăzi, este socotit un [illegible] Reprezentanți pentru sec. al XI-lea este *Skylitzes*, urmat în sec. al XII-lea de *Zonaras*, cel mai important din punctul de vedere al [illegible] procesul-verbal al [illegible] dezbaterea [illegible] *Ana Comnena*, [illegible] *Alexios I Comnenul*, [illegible] [illegible] *Nicetas Choniates*, [illegible] [illegible] *Georgios Akropolites*, [illegible] [illegible] *Georgios Pachymeres*, [illegible] [illegible] *Nikephoros Gregoras*, [illegible] [illegible] *Laonikos Chalkokondyles*, [illegible] [illegible] *Doukas*, [illegible] [illegible] *Georgios Sphrantzes*, [illegible] [illegible] *Kritoboulos*, [illegible] [illegible] *Michael Ducas*, [illegible] [illegible] *Laonikos Chalkokondyles*, [illegible] [illegible] *Georgios Sphrantzes*, [illegible] [illegible] *Kritoboulos*, [illegible] [illegible] *Michael Ducas*, [illegible] [illegible] *literatura hagiografică* [illegible] [illegible] [illegible]

tradiția era dată a fi lucrarea unui cruciat, adus la Constantinopol în [illegible] Romania, ultima editare a romanului, apărută editură Romînă [illegible] editie îngrijită cu prestigiosul nom de cultură Virgil Candea, prefață [illegible] Europene de Bizantinologie în colaborare cu Mușeul Georgescu, o destinată cercetărilor de la Institutul de Lingvistică [illegible] Iordan" din București.

Ar mai fi de amintit, fără dorința de dezvoltare în amănunte, [illegible] *pamfletul* și *satira*, opere în care sunt ridiculizate viciile de la curtea [illegible] unii date în veacul fanariot cînd[illegible] [illegible] [illegible] [

după sec. XII se cancelariile își continuau să scrie legile actele oficiale și corespondența în limba latină menținută mult timp ca limbă de cultură și a științei, marile culturale naționale. Această stare de fapt a făcut ca în tot evul operele filosofice teologice, juridice și chiar cele literare să fie scrise în limba latină. Folosirea limbii universală cunoscută în Europa. După afirmația unui exeget E.R. [illegible] limba latină a [illegible] primitivă [illegible] a limbilor europene. [illegible] 1449 de către [illegible] limbă literară [illegible] a supraviețuit [illegible] [illegible] [illegible]

Beckett-ului. *Hărțile* se numesc *Atlasul lui Philip August*. Este autorul ce o[...] sau, care se ocupase mai ales prin lucrarea *Epoca utopiei sociale* [...] violență sa aderea integrului corp eclezeastic care pierdusese idealul [...] ce-l inchidea, mai ales după ce Philip August a sechestrat averile [...] bibliotecii din Occident: Cambridge, Munchen, Londra, Oxford [...] de manuscrise cu operele poetice ale lui Guiart, cuprinzând și [...] unui din celebrele manuscrise ale cărții *Cronica Regelui* [...] cu apt. ilustrații în 2 vol. și mai deschizător ochi o mașinărie de [...] surdă. Cavalierul Este scris pe 121 de file de pergament, cu [...] ilustrații cu tempera, și redactate atât în franceză cât și [...] medievală. *Roman* se explică prin termenul *ad Romanice*, [...] „vorbirea” prin care se înțelegea limba populară. Pe acest text a compus Carl Orff cantata pentru soliști, cor și orchestră *Carmina Burana*, în stil neoclasic [...] ritmico-melodică, ce evocă atmosfera stării de spirit a epocii. Poezia [...] s-a păstrat până târziu caracterul de poezie de societate destinată [...] adesea inspirată de curți sau de cruciați, instrumentală sau chiar [...] populare. Deși se derula în mediul orășenesc, acestă poezie era foarte [...] rară, decadentă, ea reflecta mentalitatea stăpânilor de pământ care [...] mir-ul sec. al cuțitului din oraș, cantând puterea pe de-o parte [...] privilegiilor și bogățiilor, pe de altă parte satira lor fiind exterm[...] lată cu prelucrare inspirată în scrierile oficiale, în limba cu papa, de [...] denunțat, sublimând și artă acestea. Ea poeziei, prin intelectualii [...] forma de satisfacție pentru de la decadența moștenită în clasa de curte[...] în limbile creatorul puncte care au atenuat interesul cum este a[...] naționale clăi, scrie deloc dată cu versuri ce aparține Sf. Ap[...] *Biblia* – *Summa Historiae divinae* – *Biblia* nu numai religie[...] de urgență [...] Nicolaus de Lyra, Hugo din Carmino, Burning care [...] explicarea. Limba minunilor, spiritul de humor pe plan[...] adesea poetul gotesc, versuri se sunt dimidiate de poetul Rutebeuf.

*Cine știe mai bine ca mine ce înseamnă [...] Dar nu vorbesc [...] nimeni durere [...] în pământ sunt prizonieri. Numai trecătorule [...] vine [...] Numai [...] de [...] Și [...] Și [...] Și

Cuvântul *limbă* în sec. al X-lea cel de-al doilea termen este preferat cu un înțeles foarte clar cu sensul de vorbire expresivă, frumoasă" decât un „Dulce (dulce) al vorbirii frumoase"

Poemele *hagiografice* sunt integrate în conținutul cronicii, al X-lea povestiri despre viața [illegible] sau viața și [illegible] ale unor [illegible] care, după părerea lor, au [illegible] în [illegible] creștină, [illegible] în literatura franceză cu numele [illegible] de *geste*.

În Spania, prima [illegible] în limba națională este [illegible] în anul 1140, *Cântecul Cidului*, pe la Italia, cu un secol mai [illegible] al X-lea. Francisc de Vinci a [illegible] poemul [illegible] Sacrificiul [illegible] [illegible] [illegible]

pentru Franța, cu bătălia de la Poitiers, în care cavalerismul, până la ultima sa formă de manifestare, a fost înfrânt de arabi. Ultima versiune din tradiția cavalerească a lui Arthur, *Le Morte d'Arthur*, a fost scrisă de Thomas Malory în închisoare, în timpul domniei lui Eduard al IV-lea. Ea a fost publicată în 1485 de William Caxton, primul tipograf englez. Cu toate că nu este o operă originală, ci doar o compilație a unor texte mai vechi, ea a avut o influență uriașă asupra literaturii engleze și europene. Malory a fost un cavaler care a luptat în Războiul celor Două Roze, iar viața sa a fost plină de aventuri, dueluri și chiar de închisoare. Opera sa reflectă idealurile cavalerești ale epocii, dar și tensiunile și contradicțiile acesteia. Arthur este prezentat ca un rege ideal, dar și ca un om cu slăbiciuni, iar cavalerii săi sunt adesea prinși în conflicte între datoria față de rege și pasiunea pentru Guinevere sau între onoare și trădare. Malory a folosit o limbă engleză arhaică, dar plină de vigoare, care a contribuit la formarea limbii literare moderne. Opera sa a fost tradusă în multe limbi și a inspirat nenumărate adaptări în literatură, teatru, film și muzică. Ea rămâne una dintre cele mai importante surse pentru studiul mitului arthurian și al cavalerismului.

Un alt mare poet englez, **Geoffrey Chaucer**, a trăit în secolul al XIV-lea și este considerat părintele literaturii engleze moderne. Spre deosebire de Malory, Chaucer a scris în dialectul londonez, care a devenit baza limbii engleze standard. Cea mai cunoscută operă a sa este *Poveștile din Canterbury* (*The Canterbury Tales*), o colecție de 24 de povestiri spuse de pelerini în drum spre catedrala din Canterbury. Prologul operei este o adevărată frescă a societății engleze din acea vreme, în care sunt prezentate personaje din toate straturile sociale, de la cavaler și călugăriță până la negustor și vânzător de indulgențe. Chaucer folosește ironia și umorul pentru a critica viciile și slăbiciunile oamenilor, dar și pentru a-i înțelege și a-i compătimi. El este un maestru al portretului psihologic, reușind să creeze personaje memorabile, care trăiesc și astăzi în imaginația cititorilor. Opera sa este scrisă în versuri, în diferite forme metrice, și demonstrează o mare măiestrie tehnică. Chaucer a fost și un inovator, introducând în literatura engleză forme noi, precum rondelul și balada. Influența sa asupra literaturii engleze este uriașă, el fiind considerat un model de urmat de toți scriitorii care au venit după el.

În Spania, un loc de frunte îl ocupă *Cântecul lui Sidi* (sec. XII), epopeea națională a spaniolilor, compusă cam pe la anul 1140 și care reprezintă literatura

[illegible] în care nu numai protagonistul, ci aproape toate personajele au [illegible] un mit istoric. *Sidul* reprezintă cuvântul arab *seyyidul* [illegible]. Mai are și sensul figurat de „luptător" și de „viteaz". Tema [illegible] este triumful și elogiul faptei unui cavaler care a fost lovit [illegible] mai aleș, în ceea ce avea el mai sfânt. Multele rugbeuri [illegible] bătălii cu sarcasm, texte hagiografice, ar pocni a fost [illegible] *Rolland*, prin unele paralelisme făcute între comportamentele [illegible] nu unor descrieri chiar și în exprimarea unor stări [illegible] părerea noastră, nu pot explicate numai prin influențe, [illegible] comun, o mare de aperi comună tuturor creștinilor [illegible] fost dominat de Biserică. De altfel, *Cântecul* [illegible] acționează ca prin Hristos în credință, suntem unii afectiv [illegible] *barbae sed, rab ori liber, ci toate intru noi* [illegible]. Ar mai fi de amintit, tot ca epopee eroică a [illegible] *Cântecul despre oastea lui Igor*, tradus și cu minuțioase [illegible] *Cântecul* [illegible] *poleau* în limba rusă are și sensul de [illegible] a reprezintă un fapt real, incleștarea și lupta statului din Kiev [illegible] a tătarilor, gol este cneazul Novgorodului de Nord, cel [illegible] expediția, dar este înfrânt și cade în captivitate. Aici nu [illegible] creștine obișnuite în caracterizarea personajelor, fiind [illegible] opțiile de arme ale eroi chemă în ajutor forțele naturii, o [illegible] ființă acestora în practica vieți, creștine. Lăsăm la o parte [illegible] a romanelor și povestirilor versificate *fabliaux* specifice [illegible] Mv, dintre care cel mai popular este *Romanul lui Renart*. [illegible] animal aproape patru secole. Numai așa se explică și curio- [illegible] prin care termenul latin *vulpeculum* care a devenit în [illegible] forma nouă, *goupil*, în sec. al XII-lea, a fost înlocuită [illegible] al cărui cel care reține atenția, fără a ne ocupa de [illegible] sul lui este *jongleru*, provenit din latinescul *ioculator*, [illegible] ca derivat din *ioca* cu sensul de joc, „divertisment" [illegible] în franceză a format nouă, *jogleor*, *jongleur*, în provensală [illegible] *joglar* și pentru a avem o creație autohtonă, [illegible] are desemna mitul *animal* din comedia antică, greacă și [illegible] *scamator*, dresor de animale, acesta nu prea era [illegible] imperiale, aici locul fiind rezervat histrionului cântăreților [illegible] ne. În Occident, o dată cu perioada carolingiană și otoniană,

cand fiecare din ei cânta aceeași ei acelaș număr, adevărat dogmatic și ser-
zinare a poeziilor cu pregiuri — acestea însă nevoind să audă nu pecetea rudă
a supraviețuit în ori ce se petrece excepțional cu noi și în noi în
XV-lea. Din sec. al XII-lea este rețeaua mai ales pericolată a imaginei
epoca în care un epitet omenesc cu atât mai caracteristic bine aplicat
alegeau poeme mozaic, e pun în scândă și naturalele adăugă [illegible]
eternul alegoriei. Cel mai reprezentativ pentru această categorie de
este *Romanul Trandafirului* sau *Romanul Rozei*, o operă de o dezvolta
nie de mii și mii de versuri, [illegible] ce ajunse să cea de proiecte a
didacticismul [illegible] este incontestabil cu scânda epocă sambeza
pretensia impresionă. Opa interesantă și plăcută vedem în spe
dificilă inteligență în decernerea [illegible] un atribut al [illegible]
clanșeaze sau pierde de [illegible]. Nu întotdeauna acest simbolism merge
ceiași de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
hopa și neapărat [illegible] [illegible] [illegible]
mai ales alunecă [illegible] [illegible] [illegible]

Prin mijlocul secolului [illegible] [illegible]
al XII-lea mijlocul evului nu mai [illegible] [illegible]
lume în [illegible] [illegible] [illegible]
pentr [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[

...ă creștină. specific și periodizare

...ile formării lirismului și artei romanice

...

Arhitectura în secolele VI și VII, cătova stiluri ale lăcașurilor de cult

Ne vom opri asupra unei lucrări de construcție în care a excelat poporul de la Constantinopol, cea care a folosit cărămida, de exemplu. Mici și bine uniformizate un procedeu adus de la Roma, acela ar fi fost

Se știe că mozaicul era [illegible] romanii, dar cera o diferențiere [illegible] este efectul unui de grandoare [illegible] reverența figurilor sugerează o [illegible] dar de nuanțele numite [illegible] Numeroșii autori de [illegible] antichității au menționat de vechii [illegible] umane și ai adăpostirea [illegible] cu o deosebire de [illegible] are pietre prețioase [illegible] bucăți mărunte [illegible] realizat mai [illegible] inițiază un [illegible] Ravenna [illegible] [illegible] [illegible]

Pictura murală

...rsitatea artei bizantine

... artei bizantine se extind în tot Imperiul, cuprinzând cu ea pe calea importului, nu a operelor, ci a artiștilor (artiști), ... aspecte în cazul unor opreniri provenite mai ales de pe calea influențelor ce se întâlnesc sub forma copierii ... ce nu vor fi opuse intereselor, ci vor sufera unele modi... impuse de cerințele și specificul zonei care o-a inspirat ... caz al *importurilor*, datorate ca rezultat al Imperiul ... teritoriile vaste ale Imperiului Roman, de aceea ... ce parte a Nordului, Italia, dar și Africa au avut raporturi ... Constantinopol mai vechi direct din părțile Orientului, ... cu experiențe deosebite ca cele ale școlii din Alexandria în epoca marelui imperiu, a suferit o influență de asemenea ... negustorilor străini care aduceau obiecte de artă pri... obiecte rafinate, obiecte din fildeș, cutarme, argintărie ... arhitectura și pictura sec. al V-lea și până târziu ... ... cupole dotate de vârfuri drept „coronamente" ... Tesalonic dedicată Sfinților Focioare Mari ... mului Sfântul *Dumitrie „Izvorîtor"* (de observat prezența lui dr). pate... ... ...

Arta carolingiană

seguit a adus cu el multe supuse și curți din Constantinopol, printre care
fără îndoială și creatori de obiecte de artă de mare lux, bineînțeles, cu
bune să reprezinte un chip de conducător pentru această perioadă, este
aveau o influență semnificativă în privința
religioase și a materialelor deosebite din punct de vedere al
stilistice de mărgini și fâșii.

Arta romanică, stilul romanic

Termenul *romanic* propus în lucrările de sec. XIX spre a
arta secolelor al XI-lea și al XII-lea, pentru că în acest interval de
a artelor europene aplicat deosebirilor aflate în subsidiar în
ansamblul arhitectura perioadei respectiv în tradiția romană. De
influențe ale tradiției clasice, recuperate de arta carolingiană
bizantin, derivând însă și ale Imperiului Roman, prin
Scandinavia până în Dalmația din Anglia până în Transilvania
Italia.

Arhitectura romanică propriu-zisă nu începe
decenii ale sec. X-lea, pe ma
cuprinde în centrul Franței, Provența, Lombardia și Toscana. Pl
vieții monahale a ordinului cluniacens, în regiunea Burgundia
dimensiuni deosebite, situată în centrul Franței.

Noutățile esențiale bisericilor, în forma de cruce latină, sunt
o navă centrală, mai înaltă decât cele laterale, despărțite de
arcade, care se sprijină pe coloane sau pe stâlpi. Deasupra
navelor laterale, se află o galerie, numită *tribună*, care
în Occident nu era cunoscută până atunci. Altă caracteristică
este absida semicirculară, cu o criptă, adică o încăpere
boltă, cupola pătrată, care apare începând cu sec. al X-lea, are
structură ogivală. Fațada romanică este sobră, prelucrată
fenomen invers de prelucrare din Occident este construcția
arhitecturii bizantine. Specific occidentală, clopotnița romanică este un
observare și apărare, fiind construită pe trei mari niveluri,
numeroase deschideri pentru refugiu și aprovizionare în
Campanile, remarcând celebru, prin eleganță și măreție, pe

[illegible] a străzilor Sântu Rupertului un turn mai
[illegible] în 1434. În Orient nu se folosesc cupolele
[illegible] introduse mai târziu, după modelul bisericilor
[illegible] Occidentului. O altă caracteristică a bisericilor romanice
[illegible] cu turnuri, pe care sunt aplicate foarte multe sculpturi.
[illegible] ferestre, aflate în galbe, înclinând și bolțuri
[illegible] formă de sculpturi. Ale sculpturii, în arta
[illegible] arhitectură în pânza picturii murale și a
[illegible] afirmă că în epoca romanică policromia era
[illegible] la decorarea, adică punerea în evidență a fig
[illegible] apărătorilor chiar și a basoreliefurilor din timpanne
[illegible] de expresia, gestului și atitudinile. Picturile murale
[illegible] prin modul lor reprezentativ deosebit de perfecțiune
[illegible] Ideea luminii pătrunzând prin vitralii, care nu erau
[illegible] vitralii de Occident prin care deja se
[illegible] deschise cu forme mixte și mai late ca în
[illegible] arhitecte de pictură capodoperă și în vitralii
[illegible] mai vechi și un decor accesibil, specific
[illegible] local în Albania din Chiny. Pictura
[illegible] romanice. Italia face mai
[illegible] arhitectura luminată spe
[illegible] proprie Italiei Centrale, din
[illegible] Florența. Față de Roma, cu o atitudine
[illegible] receptivă față de o artă care specifică regiunii
[illegible] Sicilia, unde este foarte puternică influența

[illegible] esențiale ne sunt elemente suplimentare de stil care
[illegible] mobilează și mențin bogăția ritualului liturgic dar și
[illegible] conului și pastei prelucrate, atât specifică de acum
[illegible]

[illegible] în Occident, începând din secolele IX-X, perioadă
[illegible] care începând *renașterea carolingiană* desigur sporadic,
[illegible] apoi desăvârșit și în culori deși în arta gotică. Lumina
[illegible] în interior, este scopul de a pătrunde lumina, factorul
[illegible] divină, după regimul concepția medievală despre lucrurile și

Arta gotică, elemente exemplare ale stilului gotic

Din punct de vedere spațial, gotică este situată în centrul de [illegible]. Evenția este numai una din cele mai de vârf temporal, [illegible] tul în mijlocul [illegible] de la sfârșitul secolului al XI-lea, [illegible] arate mult mai târziu, în a doua jumătate a sec. al XI-lea, [illegible] lea. Arta de specialiști a marilor [illegible] pentru care [illegible] nisipe [illegible] ce dezvoltă între secolul [illegible] și XV-lea. Care este [illegible] acestei arte ? Cu ce intervine în concepția [illegible]?

Se pare că este loc o trecere de la [illegible] exprimare a [illegible] o compoziție [illegible] artistic, în care [illegible] acum să reprezinte [illegible] forma [illegible] în arte [illegible] cu [illegible] ea [illegible] o experiență [illegible] poate în natura [illegible] a [illegible] plastică [illegible] [illegible] [illegible]

Sculptura

Spre deosebire de Orient, în Occident sculptura este [illegible] atât cea de personificări arhitecturale unde fiecare statuie [illegible] și mișcarea în conformitate cu propria-i psihologie și personalitate [illegible] din portalul principal de la catedrala din Amiens sec. al XIII-lea. Apostolii, plasați pe trei niveluri în ogivă, alcătuiesc o capodoperă purtând semnătura lui Thierry. Fecioarele diafane personalizate, cu sculpturile vechi ale [illegible] descoperim aspecte ale unui mediu lucrat în piatră dantelată. Chiar propriu-zisă este de o expresivitate fascinantă redând bine sentimentalismul [illegible] Mai dacă pupila ochiului nu este [illegible] redusă [illegible] a [illegible] sculptura gotică a secolelor XIII-XIV, personajele [illegible] atât de mari atât cu cât se [illegible] și prin autoritatea ființei de operă dacă ne referim doar la [illegible] două statuete din Reims și din Chartres în care [illegible] [illegible] [illegible]

de Prin colorismul și tensiunea narativă, evanghelicul, după în valoare de [illegible] ideii se se stilizează în interior vitraliul supremele iconografice [illegible]. Funcția lui este aceea de a inunda și pătrunde spațiile [illegible] bolnice obținute prin descompunere percepției evanghelice [illegible] vederii date și funcție estetică afectivă prin emoția simultane. În spațiul bolnic al bisericii vitraliul își [illegible] artistic [illegible] bolică de a sugera metafizică a luminii. Am mai amintit despre [illegible] ideilor teologiei patristice cărora *„lumina este sub-stanța și esența [illegible] de creație și eternă divină, lumina nu este pompita-ză simbolică [illegible] Dumnezeu, ea este atributul său cel mai [illegible] așezarea Sa"*. În [illegible] *lumina albastră* și *cea roșie* [illegible] o [illegible] ea este substanța capabilă să [illegible] alte substanțe de acest [illegible] în bisericile gotice sunt surse [illegible] divină. Primele, trăite au fost calitate modest, în perioada [illegible] a-au natural din soc. al XI-lea în o realizare [illegible] de să sub influențele [illegible] bizantine după cum se pot vedea în scenele *Răstignirea* [illegible] *pironirea spânzuraților* vitralii din această perioadă păstrate [illegible] în vitralii de *catedrala din Chartres* unde mai [illegible] și [illegible] *catedrala din Bourges* [illegible] 246 de ferestre cu 3 [illegible] de teme sau subiecte [illegible] mai mult decât impresionant. Episoadele unei narațiuni trebuie [illegible] vitraliu de pe [illegible] admirabil exemplu de început de sec. X [illegible] bisericii regale *Sainte Chapelle* din Paris [illegible] pe o [illegible] tură de șase mari [illegible] vitraliile terminate în 1248 și care [illegible] totul caracteristicile celor de la *catedrala din Chartres*. Mărimea [illegible] de la *Sainte Chapelle* a executat o influență de excepție asupra [illegible] în general în [illegible] expresie [illegible] dar și asupra [illegible] ansamblului. [illegible] fiecare fereastră este [illegible] [illegible] [illegible]

subiectele prezente acum în desfășurarea narativă de pe suprafețele interioare ale viruitelor, vor trece la ilustrarea operelor fără contrastante tematice. Trebuie subliniată pictura pe lemn, folosită mai întâi la decorarea *bisericilor din altarele* chiar din sec. al X-lea, în special în Spania, în provincia Asturia, unde tradiția romanică era mai puternică, dar și în Răsărit, unde folosirea mozaicului răspândită și ceea ce se păstrează până astăzi este foarte puțin. În Orient această pictură a dus la tehnica icoanei pictate pe lemn, care se pe stofă, mai ales în arta populară, cu predilecție în Țările Românești, unde în sudul Transilvaniei, regiune influențată de arta Țării Românești.

Arta în Peninsula Balcanică, Ucraina și Rusia

Arta bizantină s-a răspândit în Balcani. Țările Române, Ucraina și Rusia o dată cu creștinismul, deci datele de venerare diferă de la o țară la alta în funcție de data creștinării popoarelor barbare. În sud-estul Europei, în Grecia, slavii, spre deosebire de cei occidentali, goți, gepizi, vizigoți, Bulgarii au pătruns în Europa între sec. al V-lea și al VI-lea, peste care s-au suprapus slavii în sec. al VI-lea, supraviețuind numai numele de „bulgari" limba și arta de origine turanică fiind absorbite de elementul slav. Convertirea lor la creștinism a fost realizată prin activitatea misionarilor Chiril și Metodie în grafia latină. Vechea cultură a sec. al IX-lea, a fiost posibilă asimilarea artei bizantine, prezentă în numeroasele monumente ale civilizației romane și bizantine care funcționau încă în societăți organizate și vorbitoare de limbă romanică. Această societate era legată direct de populația romanică din nordul Dunării, creștinată în timpul formării ei ca țară unde încă cea română. Această unitate culturală a fost întotdeauna romano-bizantină venește din marginile în greacă și latină până la începutul Bulgariei actuale (conform V. Beševliev, *Spätgriechische und spätlateinische Inschriften aus Bulgarien*, sec. V-XIV (Berlin, 1964). O mare parte din Bizanț, construcția și decorarea bisericilor este bizantină, dezvoltându-se într-o despărțită continuitate până la cucerirea turcească a Bulgariei. Bulgarilor în popoare. Monumentul cel mai vechi cu arhitectură și anume monumentalitate specifică epocii cu influențe directe bizantine este biserica de la Boiana, construită în anul 259 e.n. construcție pe două etaje, care se găsește cele mai frumoase exemplare iconografice de frescă și portrete ale ctitorilor și suveranilor. Foarte multe biserici medievale au fost distruse în cele două războaie și în ocupările succesive ale turcilor. Serbia a fost

[illegible] care a dat dos bazilei, pe **Constantin cel Mare** păstrează la [illegible] în **Justiniana** nouă în Tauresium [illegible] până în 483 [illegible] mare, după ce a devenit un centru cultural, creat chiar [illegible] *Prima*. Tradiția culturală, în această zonă era influențată [illegible] ție, mai ales pământ, pământ se până târziu, ca în cazul [illegible] din Rascia indicate în sec. al XII-lea de Ștefan Nemanja [illegible] Arsenia au [illegible] singură navă, acoperită de o cupolă apoi [illegible] în formă de pătrat mare. În care se poate observa o influență [illegible] de origine lombardă, aplicată ferestrelor și pentaforilor. De [illegible] a meșteri bizantini au acoperit interioarele acestor biserici [illegible] ale ctitorilor stabiliți sârbi, pictură care amintește de [illegible] apogeului în sec. al XV-lea. **Mihuilo** și **Ștefan Dușan**, [illegible] particulare ce o mută în componența stilului sârb, au ca [illegible] grupuri de biserici impunătoare pentru care nu există [illegible] contemporani pe care mai bun dintre ei, care la 300 au cuprins Mănăstirea Athos, numită bisericii a mănăstirii Mihaeli, Hilandar. De [illegible] este legată biserica din Nagoricino 1312-1313 și cea de la [illegible] 2 [illegible] toate aceste biserici sunt respectate planurile de construcții [illegible] cruciforme cu cruce grecească, cu imitarea decorațiunilor [illegible] modelul celor de la Rascia în domnia de stăpânire și mărire [illegible] de la Constantinopole până la Dunăre. [illegible] arhitectura bisericilor ridicate în această zonă este [illegible] din Rascia, cu moderne arhitecturală orientală, în [illegible] și bizantine din Muntele Athos.

[illegible] este exemplul de zugrav din școlile deja amintite, [illegible] ea prezintă remarcabile pentru acuratețea desenului, [illegible] culorilor prin armonia contrastelor, care se definește [illegible] o bună. Este semnificativ că pictul artiști greci decorează [illegible] din Nagoricino a fost descoperită semnătura lui [illegible] *Bisericii Lmovno* din Macedonia, construită între anii [illegible] remarcă prin pictura fidelă ce respectă integral ciclul de [illegible] (scenele au semnul *Patimilor ale lui Hristos*, [illegible] *Dumnezeu, Botezul, Schimbarea la față* etc.), iar [illegible] influențate cu o desfășurare narativă complexă.

Arta bizantină în Țările Române

Țările Române, o categorie a căror trecut este legat de [illegible] de două principate [illegible] Muntenia și Moldova [illegible] Dunăre, [illegible] catedrale [illegible] a [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

Transilvania va cunoaște un climat politic și cultural apusean, care nu va reuși să elimine tradiția autohtonă păstrată în mediul rural. Regii Ungariei au urmărit scop dezvoltarea vieții orășenești după modelul apusean, vor aduce cu ei din Flandra și Saxonia. Sașii, proveniți din aceste zone sunt harnici, pricepuți constructori, o calitate ce se remarcă și pe de-a dreptul pământul secolul XI-lea, când un număr considerabil de fortificate pe care le-au ridicat în hotarul de sud-est. Cei care s-au impământenit în defrișatele pădurilor educarea de mănăstiri au fost cistercienii: un ordin călugăresc pe care Franța. S-a păstrat abatia lor, în stil romanic de la 1202, din orașul Hârțibaciului. Toți romanicele sunt mănăstirile de la Alba Iulia și biserica Herina. Acele și Ațeag, datând din sec. al XI-lea și al XIII-lea. Biserica Imprejmuite asemenea cetățuie fortificate au dăinuit în zona Brașovului. Prejmer, Hărman, Cristian și alte localități. De fapt, Țara Bârsei este formă unei Diplome regale a lui Andrei al II-lea din anul 1211 cavalerii teutoni, trimiși aici cu scopul întăririi granițelor cu regatele și domnia binecuvântare pentru alți confesiuni pentru care "fiicea devotați pe toți sași". Retinem câteva rânduri din textul Diplomei, pentru a vedea ce scopuri acestei au colonizări: *Am știrut cruciaților Ungariei că în Țara Bârsei, care se vremuri au fost în totalitate, din dreptate drept pământ pustiu, pentru a Transilvania lângă cumani.* Serban Papacostea, *Românii în secolul al XIII-lea, între cruciadă și imperiu*, București, p. 3-35. Așa se explică faptul că în secolele XIV-XV numărul bisericilor gotice crește. *Sf. Mihail* în jur de 1349. Biserica Evanghelică din Sibiu, 1390 și celebra Biserică Neagră din Brașov, în stil gotic flamboaiant începută în sfârșitul de secol XV. Stilul arhitectonic pătrunde și în Țara și se răspândește în Moldova și Țara Românească. În sec. al XIV-lea și al XV-lea mănăstirea numită biserica din Câmpulung-Muscel este cea cu hramul Nicolae din Rădăuți.

Este de la sine înțeles că arta românească în sec. al XV-lea și al XVI-lea este comunul să se afle sub autoritatea ecleziastă, pentru arta bizantină propriu-zisă. Reforma se propagă și aici prin mijlocul pus pe înțelesul deasebit pentru scrierea în limba națiunii, pentru cele

[illegible] în limba română, din greacă, slavonă și latină, cele trei [illegible] de pe cancelarie. Am văzut și cu ale preoți Mănăstirea[illegible] care a influențat [illegible] [illegible] [illegible]

...dură. Admirăm biserica de la *Mănăstirea Prislopului din Bihor* (1532), *Biserica* ... (1533) din Sucevița, seria bisericilor care s-au conservat foarte bine în Moldova de Sus. Bucovina ne-a dat până acum puține opere de acest fel. În cazul bisericii mănăstirii *Probota* ctitorită de Petru Rareș în 1530, pictura mănăstirii *Moldovița* pe biserica mănăstirii *Humor* cu pridvor deschis prima oară rând pe rând pe aceste monumente.

Elementele noi care se întâlnesc în mănăstirile din acest ... ca *Bisericile* ... *Humorului* din Sucevița sunt ferestrele gotice ... din exteriorul bisericii *Humorului* (a. 1530), pictura ... mănăstirii Moldovița (a. 1537), ... bisericii se remarcă influențele ...

Pe lângă ... ...ă, ...ă a vremii, exista și ... ...ă de ... ...ă ... ...ă ... ...ă

care are fațadele acoperite cu picturi, o tehnică ce nu poate fi apropiată explicată prin influențe fațadele bisericilor moldovenești fiind în mare parte acoperite cu picturi (o mănăstirea Humor, 1535), influența apusului este prezentă în fiecare gotice, prin arcade suprapuse cu forma de viță-de-vie, fiul Cu temerică, tema *Judecății de Apoi* este prezentă în sfera sa bolțească explicată prin influența *Sf. Munte Athos*, dacă ar fi să amintim de mănăstirea Cavra (c. 1512). Putem face o paralelă cu *Judecata de Apoi* a lui Michelangelo. În capela Sixtină, artistul relatează tragedia umanității.

Așa cum remarcă **Virgil Vătășanu** în *Istoria artei europene* (București, 1972, p. 200), dacă comparăm cele două arte, Occidentul și Orientul remarcăm unele deosebiri în tratarea acestei teme biblice tragice. În Apus este evident sentimentul *implicabilității*, în Orient prin detaliile și poezia unelor ale epocii, cu alăsătorii și cu viața, în mod sarcastic sunt introduce sentimentul *culpabilității* și *reflexiei adânci* asupra omului, poate să se aducă prin practicarea *virtuților creștine*.

Tema moldovenească a *Acatistului Constantinopolului* este prezentă rat în Balcani, ca este întâlnită către sfârșitul sec. XIV în pana văzută, în *Biserica Sf. Petru*, pe o rotulă a lacului Prespa. Interesant este faptul că pe tâmpanul portalului bisericii catedralei Moldoviței este înfățișată *Domnului cu Primeni* după imagine. *Fiului*, dar nici el este numită *Eleuza* Mitulcenea înalta de sud a bisericii cuprinde și acest *Constantinopolului* centrul având în centru *Icoana* în fața *Maicii* terminată și *Icoana Mari Domnului*. În centrul apărul zidurile cetății înglobează tot, se află Sfânta Pârâpă.

Pe lângă de mobilier și de cult, portalurile unele elemente se pornește să o înțelegerea circumstanță a mănăstirii, practicat în Tetinica acestei picturi se ede în mănăstirea Arbora, situată Arbori (bolțeri) rulează și pictată în 541. Mirela menționată pictura cu *Imnul Acatist*, și mai des *Acatistul Constantinopolului*, în care asistăm unui peisaj care în vremea lui Heraclius au impresionat în două rânduri *Minunea Maicii*, împrumutul cel care apare în bisericile *Tăutere* din punct de vedere cronologic exact în această perioadă (a. 626), în vremea împăratului Leon cel Înțelept.

Mănăstirea Arbore (a. 1547) se caracterizează tematic printr-o picturi ce reproduce tematic: *Imnurile cu Acatistul*, *Arborele Genezei*, *Icoana Acatist*. Din punct de vedere cronologic este considerată ca bijuterie

...ardor, aplicate pe fundal albastru, devenit celebrul *Albastru de*

...un singur rând realizarea unuia de acele splicate de *ortoverdox* ...ui sau ferecătarea *Evangheliilor* bisericile de pe tot cuprinsul ...ului, unele lucrate cu prețuroase atât în redarea Sfinților cât și în ...ul cu caracter grecesc sau elavone. Ferecătura ...ude și Dragomir, *Biserica Sf. Nicolae* Beagov, 1543, cu ...ul bisericii *Sf. Nicolae* central, *Ferecătura Evangheliei lui Nicodim* ...pentru argintăria din Țara Românească, *Evangheliarul de la* ... *Sfânt Evangeliar* ferecat la cererea lui Ștefan cel ...ului Humor are în Muzeul din Putna ...ul smălțuit păstrează unele relicve străine și porțiuni de căptușeale ...ul cu o tehnică a cruciuliu, specifică și azi tradiției populare ...e este un exemplu de formele geometrice ce atrăgeau ...ul, ...plinitorule sub forma brâului ce înmănunchează trăi *Sfânta* ... de trei provinci

...ul artei în toate formele sale, ecleziale și populare în tot ...ul, a făcut posibilă apariția unor artiști de geniu la sfârșit de ...ul sec. XX, deoși de cuiți la număr, dar ne oprim la cea ...ul cunoscute artiștei, Nicolae Grigorescu și Constantin Brâncuși.

...a bizantină în Rusia și Ucraina

În Rusia și Ucraina arta bizantină a pătruns o dată cu creștinismul, cu ... secol și jumătate. Vom prezenta pe rând cele două ținuturi istoria ...ale ale acestora. În cea de-a doua jumătate a sec. al XI-lea, ... de Kiev până mijlocul bizantin care au decorat-o cu ... deosebit de frumoase pentru acești greci aspirați acum de creștin ...ul de creștinare a popoarelor lor. La început, planul bisericii ... a absidele ieșite în afară, ar cupola înlocuită cu ...mnitală. Se menționează cele a lui Iaroslav, o catedrală creată după modelul ... Kiev după invazia mongolilor care au distrus Kievul ...lemea supremația politică, centrul administrativ s-a mutat la ...ublică comercială, aflată în relații cu lumea germanică și cu ...ul. Aici s-a dezvoltat o puternică școală de artă de inspirație

brăzdată din apă și elemente caracteristice, unele amplificate, altele modificate, cuprinse în forma de *hydria* în bazinul vulgii are loc... colonizare rusă și apar centre noi ca *Suzdal*, *Vladimir* și *Yaroslavl*... care arhitectura înaintează cuhoane noi influențe, până de exemplu... Suzdalul și Vladimirul sunt distruse de mongoli în 1238 și construcție... Moscova... localitate care va deveni cu timpul punctul central... politică și religioasă a întregii Rusii. La începutul sec. al XIV-lea... Ivan Kalita... și tot cuhoneze în catedrala arhiepiscopală a Kremlinului... *Adormirea Maicii Domnului* sau *Sf. Serghie* (Serghie a întemeiat... mănăstire care poartă numele) și pe hramul *Nașterii Fecioarei*... determinând în Arhanghelsk... culturii noastre, construite... al II-lea cu Sofia Paleolog, care era fiica ce avea tatăl Moscova... pretenție a Bizanțului, prin intermediul domeniul al turnei de a aduce... ces mai vaste după acela în Italia. Este apogeul culturii bizantine... determinată în zonă ideologie în limes spre ținuturile aceea o idee... mutate a străluci Orientul bizantin, ceea ce... Moscova a fost numită cea de-a treia Romă, capitală a lumii creștine...

Școlile de pictură mai importante care au folosit modelele... și în pictură nu numai în arhitectură, au fost cele din Novgorod... unde meșteri greci și-au format discipoli. Din păcate foarte puține... mai... ajuns până astăzi în Rusia din Vladimir, datorită că în 1941 ce... o cutremurătoare pana în epoca Paleologilor, frescele ei fiind puse în valoare... renovare se va face în anul 1918. Rodată, singură imagine... *Judecata de Apoi*, în care Apostolii sunt înfățișați, așezați pe trepte... de ființe cerești și sfinți, biblice, de eminte persoane. Scenele de... are caracter de descriere de natură exactă, pe Mistica pe care le... În Țara Românească, celebrul **Teofan**, un mare pictor pe care... Vladimir și Moscova... a avut o școală în care **Andrei Rubliov**... Cu... cărui nume... în care... pe mănăstirile de... de renaștere... apa locului... ce sfeștă pe... pe Apostolul Nicolae, sfânt pe care o consideră... Mihail... fiind cea mai... pictură... pictură plastică a unui chipuri... Apoi... trei... a... frățiori... Sfinții... Sfinții... în simbolica celor trei îngeri, aceștia... pavul... Sfânta Treime... Sfinții Sfinți

Apostoli. Trăsăturile etnice transpar și în figurile personajelor bibl... expresiv fețe, cât și în atitudinea lor în gestică și vestimentație. Ce în ... lui Iisus și a soldaților săi, ce poartă armură grecească și calcihe ... lucru nu se întâmplă în iconografia propriu-zisă, unde se păstrează ... bizantin, prin faptul că în Cappadocia și alte părți locuite de ... Constantinopol. În Armenia Mare și Cilicia s-au manifestat unele ... afiate sub influența ... Alexandrina cu excepția Armeniei de sud unde lucrurile se petrec ... Orientul arab cu o influență stilistă puternică, în care domină ... patronat.

Arta muzicală sacră

Arta muzicală constituie un domeniu fascinant prin natura ... a desfășurărilor de genuri și instrumente în muzica folclorică, ... la curțile imperiale și principale muzica orientală dar și a spațiilor ... din celelalte părți. Din economie de timp și spațiu tipografic, de ... în cadrul informațiilor ce privesc spațiul românesc, cu precădere, *cântul bi...* ale, deosebire ce este față de trecerea între antichitate și arta europeană clas... modernă. Cântul bizantin a fost scris din mănăstirile din Bizant ... Orient, fie din preamita Constantinopolului, după cum o arată ... grecești scrise) păstrate și pe teritoriul românesc începând din sec. ... Școlile de cânt, dar și de creație și notare a melodiilor s-au aflat în ... Neamț, Putna, Dragomirna, Curtea de Argeș, Târgoviște, Buzău, Râ... Câmpulung Muscel. În școlile în care s-a dezvoltat arta psaltică ... scrierii în caracter religios, școala românească de cânt s-a filtrat de ... cunoscută recitativ sub unele vremuri mai ales după anul ... atitudine ortodoxe de empirismul, după cum reiese din ... scrisoare a domnului Moldovei. Au fi împrumutat datată la 8 iulie 1488 cu adresată ortodoxă ... din Lvov. *Termitul se desprindea pentru sănătatea tuturor și pentru ... vrem să ne ... pentru ... arta ... și ... depinde ... vrem ... vrem ... trebuie ... cu ... bine* (Vasile Tomescu, *Muzica românească a diferite culturi universale*, ... I, 1991, p. 20). *Cântul gregorian* este ... de bisericii occidentale ... secol ... Numele ... se ... de ... succesor al cântului ambrozian ... de Sf. Ambrozie, episcop al Milanului, în sec. IV, care inovă cu ... cursul ... cursului degradări prin amestecuri de melodii profane cu religioase, ... ce ...

... ce ... ...

Spiritualitatea românească, o suprastructură circumscrisă în tradiția bizantină

Tradiția basileului teocrat și autocrat, de origine bizantină, la domnitorii români

Din punct de vedere strict politic Țara Românească întemeiată [illegible] mentor în începutul sec. al XIV-lea, și Moldova (la juridicare sec. al X [illegible] nu au regimuri pe care li le-ar fi dat cu sec. al X-lea venerabilele ducate [illegible] sau chiar de suzeranitate sau de situații imperiale. Totuși, este atestată [illegible] care toți de integrare în formele de viață politică, economică și culturală [illegible] Europei Centrale și de Est. Prin mijlocirea Bisericii, cele două principate [illegible] sfânt direct legate de Bizanț, atestările documentare coborând până în [illegible] al XIV-lea. Odată cu stabilirea organizării Bisericii în episcopii și mitropolii [illegible] egală patriarhatului ecumenic, și cu acordul basileus-ului. În structura [illegible] două [illegible] *state românești întocmite modelele bizantine este [illegible] bizantin*" (V. A. Georgescu, *Bizanțul și instituțiile românești până la mijlocul [illegible]*, București, 1980, p. 41). Vom arăta, pe scurt, în ce constă integrarea [illegible] modelele bizantine în ceea ce privește consacrarea „dreptului [illegible] domnitorului în haine sau cinste și în schimbul trimiterii [illegible] coroane și însemnelor regale sau *despotice* de la terminii grecești [illegible] despotes, despot – bizantină, situație atestată mai târziu, deoarece [illegible] romanilor a terminat imperială și în familia monarhilor se [illegible] folosirea simultană bisericească cu referință la *unia de [illegible]* [illegible] puterea sau voința lui Dumnezeu, sintagmă devenită [illegible] mijlocul sec. al XV-lea, cu [illegible] acordul de biserică ecumenică [illegible] Ideea puterii seculare temporale și spirituale atemporale, cea de a [illegible] este exprimată de voievod și urmare cu Biserica prin recunoașterea [illegible] dacilor acestora alte referințe directe ce ne conduc spre Bizanț: sunt [illegible] de *domn* și *domnie* și doctrina virtuților imperiale cu daloria de filantropie

[illegible] *state românești întocmite* [illegible] *și filantropia*. [illegible] de *basileu* [illegible] *supremă* [illegible] [illegible] [illegible]

...spirit de credință, urgiile și suferințele din toată țara au făcut ...
...mare mănăstire din Sf. Munte Athos precum și un dormitor de ...
...pelerini din Țara Sfântă, în Țara Românească sunt multe ...
...Neagoe Basarab, prințul acestei de remarcat este fru...
...a Sfântului Munte, la mănăstirea Hilandar în septembrie 1521 ...
...comunicație este legată splendidul și misterioasul baladă ...
...simbol de pune la valoare jertfa de sine, după modelul lui ...
...Neagoe Basarab apar trăsăturile de artă cu caracter ...
...Brâncovenesc și anghelic. Merită evidențiată și scrierea ...
...Neagoe, o mare adevărat compendiu filozofic din marea ...
...Dacă după obiceiul existent în Bizanț și răspândit ...
...Neagoe Basarab pare fiul său Theodosie. Din păcate numai ...
...pătrate, două dintre ele în versiune slavonă traduse în timpul ...
...Rezumăm pe scurt aspectele esențiale ale ale celor două ...
...Neagoe exegeții epocii despre înțelepciunea acestei lucrări în cul...
...Mai întâi caracterizarea dată celui savant Bogdan Petriceicu ...
...și elogiază de mare forță în analiză și eminență pătrunzătoare ...
...Neagoe Basarab, în Țara Românească principe ...
...ne-o, ca o pereche cu almanahul de pace și cel...
...ce mai mult decât scurtă, interval ...
...Dan Zamfirescu, autorul edției citate a cărții cu note și ...
...de reguli menite să interpretare clasică. Tradiționa ...
...înțelepciune în Neagoe Basarab, o caracteristică ...
...a ei după o anumită ...perță de măsură și ...
...a ei, ...ea ...ea ...ea

ar fi dedicat aceste scrieri fiului său, Ivan cel Groaznic (1530–1584). Acesta din urmă avea nevoie de ele pentru a-l convinge pe patriarhul grec de Constantinopol să-l sprijine spre a deveni bazileu cu drept de far pe [illegible]. La decizia ei luată în 1547 în acest scop a fost luată opera lui [illegible] Basarab și copiată de Mamakichon, cu modificările de norme și texte [illegible] care a jucat în lumea ortodoxă sfaturile apărătoare ale Sfântului Locuri, în Argumentum [illegible] 1988, p. 661–700.

Ștefan cel Mare, domnul Moldovei (1457–1504) este [illegible] din IV-lea domnitor român cu numele Ștefan, fiul lui Bogdan al II-lea. Prin trăsăturile sale de caracter specifice domnitorului moldovean, prin stilul [illegible] vitejie prin diplomație, dar și prin arma energiei și prin geniul său [illegible] domniorul moldovean a reușit să mențină independența Moldovei [illegible] vecinii cei puternici și mereu cu ochii pe Moldova dorind deversiuni [illegible] pelor, prețul de o luptătoare de veac în numele dreptății. Ștefan este [illegible] mână și strălucitor, dacă îi judecăm după permanenta urmărire a lui [illegible] Petru I-l Aron, ocupând tatălui său, pe care îl prinde și-l pedepsește [illegible] tatul I bate pe tătari ajutați de Nestru și face incursiuni în Țara Ardealului [illegible] Mugiemia, neînțelegerile dintre frați nu a creștere vremuri grele. Ceea ce face pe Ștefan vestit în toată Europa timpului său este minunata [illegible] victorie, cea 12[illegible] de oștași, în bătălia de la Racova 1475), victorie [illegible] creștină tuturor europenilor amenințați și ei de turci, o adevărată [illegible] lupt este menționat în documentele vremii, mai ales în corespondența [illegible] de papa Sixt al IV-lea, în care a și declarat pe marele luptător [illegible] *athleta et confessor christianae*. La 13 ianuarie 1473 papa Sixt al IV-lea [illegible] cercetat de ajutor în formarea unei cruciade care să vină în ajutorul lui Ștefan [illegible] împotriva turcilor. *Ștefan, cu un adevărat atlet al credinței creștine*, este [illegible] să rețină pericolele și dificultățile turcilor impuși și pentru a-i [illegible] [illegible] proprietăți în interiorul unei [illegible] [illegible] [illegible]

Manuscrisul lui Petru Movilă, păstrat la Vatican, este o culegere de texte bisericești, alcătuită în timpul episcopiei de la Rarău (1632–1646). Un alt manuscris din același timp, aparținând lui Petru Movilă, conține o traducere în limba română a Liturghiei lui Ioan Gură de Aur. Manuscrisul este scris cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac, și are 120 de file. Textul este însoțit de note explicative, care arată că traducerea a fost făcută pentru folosul clerului și al credincioșilor din eparhia de la Rarău.

Dimitrie Cantemir (1673–1723), domn al Moldovei și cărturar, a scris în limba latină o lucrare despre religia creștină, intitulată *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea*. Lucrarea a fost tradusă în limba română în secolul al XVIII-lea și a circulat în mai multe copii manuscrise. Cantemir folosește forma dialogată pentru a prezenta diferite concepții religioase, pe care le discută cu ajutorul rațiunii și al Scripturii. Lucrarea reflectă influența scolastică asupra gândirii sale, dar și o anumită independență de vederi.

Antim Ivireanul (1650–1716), mitropolit al Ungrovlahiei, a tipărit la București, în 1705, prima carte românească despre datinile creștinilor, intitulată *Învățătură pentru cei ce se botează*. Cartea explică semnificația botezului, a cununiei și a înmormântării, și a fost folosită timp de mai multe decenii în școlile de la curțile domnești. Exemplarul păstrat la Biblioteca Academiei Române are 96 de pagini și este scris cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac.

Nicolae Milescu Spătarul (1636–1708), diplomat și cărturar, a tradus în limba română o parte din Vechiul Testament, folosind ca izvor principal Septuaginta. Traducerea, cunoscută sub numele de *Pentateuhul de la Târgoviște*, a fost realizată în jurul anului 1688 și a rămas în manuscris până în secolul al XIX-lea. Milescu a folosit și alte surse, printre care Vulgata latină și traducerea lui Martin Luther, pentru a verifica sensul unor pasaje dificile.

Dosoftei (1624–1693), mitropolit al Moldovei, a publicat la Uniev, în 1673, *Psaltirea în versuri*, prima carte tipărită în limba română cu caractere chirilice. Volumul conține 150 de psalmi traduși în versuri silabice, cu rimă, și a fost destinat atât folosirii în biserică, cât și lecturii private. Dosoftei a folosit ca izvor principal Psaltirea slavonă, dar a consultat și traducerea latină a lui Sante Pagnini.

Varlaam (1590–1657), domn al Moldovei, a tipărit la Mănăstirea Trei Ierarhi, în 1643, *Cazania*, prima colecție de predici în limba română. Cartea conține 56 de cuvântări pentru duminici și sărbători, scrise cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac. Varlaam a folosit ca izvor principal Cazania slavonă a lui Meletie Smotrițki, dar a adăugat și explicații proprii, adaptate la mentalitatea credincioșilor din Moldova.

Mitropolia Ungrovlahiei (înființată în secolul al XIV-lea) a fost, de-a lungul timpului, un centru important de păstrare și de transmitere a tradițiilor bisericești. Arhivele mitropoliei conțin documente referitoare la hotărnicirea moșiilor, la judecățile bisericești și la relațiile cu celelalte eparhii ortodoxe. Multe dintre aceste documente au fost publicate în colecții de izvoare, dar o parte importantă rămâne încă în manuscris, în fondurile arhivelor din București.

Mănăstirea Cetățuia (ctitorită în 1644 de Vasile Lupu) a fost, timp de mai multe decenii, un important centru de copiere a cărților bisericești. Aici au lucrat mai mulți caligrafi, printre care ieromonahul Ioanichie și diaconul Grigorie. Manuscrisele copiate la Cetățuia se remarcă prin calitatea hârtiei, prin claritatea scrierii și prin ornamentația sobră, realizată cu cerneală roșie și neagră.

Mănăstirea Dragomirna (ctitorită în 1609 de Anastasia Crimca) a fost, în secolul al XVII-lea, un alt centru de copiere a cărților bisericești. Aici a lucrat, printre alții, ieromonahul Gavriil Uric, care a copiat mai multe manuscrise, între care și o Liturghier din 1691. Manuscrisul are 210 file, este scris cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac, și conține rânduielile pentru săvârșirea Sfintei Liturghii în cele mai importante sărbători ale anului.

Mitropolia din București a fost, în secolul al XVIII-lea, unul dintre cele mai importante centre de copiere a cărților bisericești. Aici au lucrat mai mulți caligrafi, printre care ieromonahul Macarie și diaconul Ioan. Manuscrisele copiate la București se remarcă prin calitatea hârtiei, prin claritatea scrierii și prin ornamentația sobră, realizată cu cerneală roșie și neagră.

Dimitrie Cantemir (1673–1723), domn al Moldovei și cărturar, a scris în limba latină o lucrare despre religia creștină, intitulată *Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea*. Lucrarea a fost tradusă în limba română în secolul al XVIII-lea și a circulat în mai multe copii manuscrise. Cantemir folosește forma dialogată pentru a prezenta diferite concepții religioase, pe care le discută cu ajutorul rațiunii și al Scripturii. Lucrarea reflectă influența scolastică asupra gândirii sale, dar și o anumită independență de vederi.

Antim Ivireanul (1650–1716), mitropolit al Ungrovlahiei, a tipărit la București, în 1705, prima carte românească despre datinile creștinilor, intitulată *Învățătură pentru cei ce se botează*. Cartea explică semnificația botezului, a cununiei și a înmormântării, și a fost folosită timp de mai multe decenii în școlile de la curțile domnești. Exemplarul păstrat la Biblioteca Academiei Române are 96 de pagini și este scris cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac.

Nicolae Milescu Spătarul (1636–1708), diplomat și cărturar, a tradus în limba română o parte din Vechiul Testament, folosind ca izvor principal Septuaginta. Traducerea, cunoscută sub numele de *Pentateuhul de la Târgoviște*, a fost realizată în jurul anului 1688 și a rămas în manuscris până în secolul al XIX-lea. Milescu a folosit și alte surse, printre care Vulgata latină și traducerea lui Martin Luther, pentru a verifica sensul unor pasaje dificile.

Dosoftei (1624–1693), mitropolit al Moldovei, a publicat la Uniev, în 1673, *Psaltirea în versuri*, prima carte tipărită în limba română cu caractere chirilice. Volumul conține 150 de psalmi traduși în versuri silabice, cu rimă, și a fost destinat atât folosirii în biserică, cât și lecturii private. Dosoftei a folosit ca izvor principal Psaltirea slavonă, dar a consultat și traducerea latină a lui Sante Pagnini.

Varlaam (1590–1657), domn al Moldovei, a tipărit la Mănăstirea Trei Ierarhi, în 1643, *Cazania*, prima colecție de predici în limba română. Cartea conține 56 de cuvântări pentru duminici și sărbători, scrise cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac. Varlaam a folosit ca izvor principal Cazania slavonă a lui Meletie Smotrițki, dar a adăugat și explicații proprii, adaptate la mentalitatea credincioșilor din Moldova.

Mitropolia Ungrovlahiei (înființată în secolul al XIV-lea) a fost, de-a lungul timpului, un centru important de păstrare și de transmitere a tradițiilor bisericești. Arhivele mitropoliei conțin documente referitoare la hotărnicirea moșiilor, la judecățile bisericești și la relațiile cu celelalte eparhii ortodoxe. Multe dintre aceste documente au fost publicate în colecții de izvoare, dar o parte importantă rămâne încă în manuscris, în fondurile arhivelor din București.

Mănăstirea Cetățuia (ctitorită în 1644 de Vasile Lupu) a fost, timp de mai multe decenii, un important centru de copiere a cărților bisericești. Aici au lucrat mai mulți caligrafi, printre care ieromonahul Ioanichie și diaconul Grigorie. Manuscrisele copiate la Cetățuia se remarcă prin calitatea hârtiei, prin claritatea scrierii și prin ornamentația sobră, realizată cu cerneală roșie și neagră.

Mănăstirea Dragomirna (ctitorită în 1609 de Anastasia Crimca) a fost, în secolul al XVII-lea, un alt centru de copiere a cărților bisericești. Aici a lucrat, printre alții, ieromonahul Gavriil Uric, care a copiat mai multe manuscrise, între care și o Liturghier din 1691. Manuscrisul are 210 file, este scris cu caractere chirilice, pe hârtie de bumbac, și conține rânduielile pentru săvârșirea Sfintei Liturghii în cele mai importante sărbători ale anului.

Mitropolia din București a fost, în secolul al XVIII-lea, unul dintre cele mai importante centre de copiere a cărților bisericești. Aici au lucrat mai mulți caligrafi, printre care ieromonahul Macarie și diaconul Ioan. Manuscrisele copiate la București se remarcă prin calitatea hârtiei, prin claritatea scrierii și prin ornamentația sobră, realizată cu cerneală roșie și neagră.

Terminologia instituțională românească, o mărci a dezvoltării civilizației de tip rural sau pastoral

Vechiul creștinism românesc de origine latină, o creație a limbii române

se poate distruge în multe întrebări din sfera elementelor temporal relativ. [illegible] în limba română.

Mai mult, opinia unui mare istoric care a [illegible] de cultură mediteraneene Fernand Braudel. *Mediterana în epoca lui* [illegible] un exemplu de acest impact de la [illegible] [illegible] [illegible]

fizice cu identitate istorică, ce au trăit între ele epoci istorice determinate [illegible] logic și alcătuit documentarul de identitate ce îl aflăm în [illegible] hagiologiei, a tabulelor, definită ca un peridu [illegible] ei evaghelizare [illegible] luri creștine a realităților religioase orientale de *Sfânta* [illegible] hagiologie cu exemplu [illegible] specific este o dovadă de grad [illegible] ație dintr-un [illegible] religios-teologic [illegible] a sensului creștin literar popular, în care realitatea se amestecă cu mitul, cu legen-

[illegible] *Bisericii Creștine tradiționale, un deziderat [illegible] timpului nostru*

[illegible] ...ri pentru Bisericile tradiționale privită în [illegible] ...e a marilor efecte între modernitatea lumii și cerința ei de [illegible] ...ritual, misionar, mângâietor și sufletului omenesc, acelaș în [illegible] ...ecol.

[illegible] ...ului mileniului al III-lea, în o criză ce a [illegible] ...le două războaie mondiale din prima jumătate a sec. al XX-lea, [illegible] ...ormării, constant omogenizarea sau globalizarea lumii, prin [illegible] ...ă experți ce aveau ca scop eliminarea valorilor tradiționale cu [illegible] ...ocialiste de o nouă societate secularizată, de pulverizată, so- [illegible] ...ă. Aceasta reprezentau acelaș nihilism dominator instalat în [illegible] ...dezvoltarea societății de consum și a reimpărțirii prejeliei de [illegible] ...ă spirituală, cauzele reale ducând în culmea grijii adânzie [illegible] ...ă să reprezinte instituția Bisericii, creată de către Isus [illegible] ...ă pentru mântuirea sufletului omenesc, ca cele două coordonate [illegible] ...ă *timpurală* sau cerească și cea *temporală, muntană*, for- [illegible] ...ă, [illegible] ...ului în societate ca să adopte un mod de viață după [illegible] ...ă, spre *a se mântui*, sens reiat de termenul grec *soteria* [illegible] ...ă, salvare, mântuire. Scopul Bisericii este acela de [illegible] ...ă altă valoare acelora care este acela mare dar de cultură, vin- [illegible] ...ă de prețul posibilă numai prin *Întrupare, Moartea și* [illegible] ...ă. Dumnezeu, prin Biserică prin care se restabilește starea de [illegible] ...ă a omului care crede în Iisus ca Unul Fiu al lui [illegible] ...ă Mântuitor. Iată de la care pornește viața veșnică. *Această* [illegible] ...ă *a cunoaște pe cel unul singur și pe trimisul lui este în* [illegible] ...ă. [illegible] Depășirea accidentului spre *temporal*, spre *interior*, [illegible] ...ă, spre *veșnic* pentru putere prin supremația economică și politică, [illegible] ...ă. Dezvoltarea în cadrul Bisericii Occidentale începând cu sec. [illegible] ...ă, urmărind cu rigoare sau *scăderea* [illegible] ...ă Bisericii creștine. [illegible] ...ă, deoarece ce a avut loc în primul mod al mântuirii a [illegible] ...ă, a adus [illegible] ...ă bine spus o parte a ei, în majorul valorilor lumii, și, prin con-

punct de vedere *temporal, mundan* (a unui regulat specific umanului revenit la o parte din afirmațiile lui E. Ionesco, care răspund cu complicitatea lucid al vremii noastre: *L'Eglise catholique semble commencer à remplacer la métaphysique par la morale et le catholicisme depuis longtemps en train de se perdre dans le monde. Elle n'a plus de contemplation et une absence de métaphysique dans la prière – c'est un grande partie à cause du catholicisme de l'histoire sans classe* (ibidem p. 246). În traducere românească: *Biserica catolică părea să înceapă să înlocuiască metafizica prin morală și contemplația mai mult timp pe punctul de a se pierde în lume. Și dacă în lume se poate o absență a contemplației și absență a metafizicii este în mod deosebit de catolicism, de interiorizarea catolicismului*" Ce înseamnă aceasta? Prin acest termen dramaturgul român înțelege integrarea Bisericii în istorie, problemele ei fiind de natură *istorică, temporală* de *mântuire*, de viața veșnică, de care ce este evenit Bisericii în rămasă vie în Biserica Ortodoxă. *L'Eglise orthodoxe tend ce qui est à César ce qui est à César tout en acceptant apparemment l'Histoire hors de l'Histoire. Il est resté dans l'Eglise orthodoxe quelque chose de caché de pur d'immuable* (ibidem 247). În viziunea „Bisericii ortodoxă dând Cezarului ce este cu Cezarului, acceptând aparent Istoria, a rămas în afara Istoriei. *A rămas în Biserica ceva tranzitoriu (neprețuitor), ceva ascuns, pur ceva de nemișcat.* (ibidem). Desigur că această imobilitate apuseană în Hristos. Același în Biserica creștină și astăzi, căci în Ea nu este schimbare, regie veșnică, sunt oameni, există doar tehnici și mode ce țin de uzură și servesc lumea. Această esență caracteristică ortodoxiei, a conceperii Ființei „în Hristos, dăltire de sine și fost descoperită de mistic, altor conținuturi, ce nu face protestantele sau neoprotestantele) care au acționat în direcția schimbării structurilor în cadrul Bisericii răsăritene. Vă amintiți de cartea *Rendirea religiei răsăritene*, a lui John Meyendorff și de ideile care le-au inițiat din studiul terminologiei grecești a Sfinților Părinți, și care au scris cartea „Nostalgia ortodoxie a părintelui Placide Deseille care ne-a trimis sugestiv, nu face altceva decât să caute originile ortodoxiei de astăzi în Apusului declarând: *Aparut a fost mișcării vreme de un secol a durerosul rupturi*. Cei interesați vă găsi și alte răspunsuri la mișcările curente ale politicienilor globaliști, care văd „chipul fericirii celor mulți o Europă a tehnologiei și a științei, fără transcendental, fără istorie fără Dumnezeu cei care vorbesc despre anacronismul Ortodoxiei, nu au sul pozitiv al lui E. Ionesco de autoritate" cu în cel pesimiste de negativ valoru ei în *contemporaneitate*. Pentru că folosim termenul fără să de la

[illegible] ultimă, dorește să vă fac cunoscută calitatea de a fi contempo- [illegible] așa cum a definit-o marele psihiatru, Carl Gustav Jung în [illegible] la descoperire de sine" capitolul IV. *Le problème [illegible] moderne. Entendons-nous bien ce n'est pas l'homme [illegible] qui est moderne car alors tout ce qui vit aujourd'hui te- [illegible] seulement celui qui a le plus profonde conscience du présent, [illegible] arrive à cette conscience du présent est inévitablement soli- [illegible] homme moderne, selon notre sens, vit dans le présent parce [illegible] une conscience du présent*" (p. 166-167). *Să fim bine înțeleși. [illegible] acum este modern, căci în acest caz tot cel ce trăiește [illegible] este numai acelo care are în cel mai înalt grad conștiința [illegible] Cel care ajunge la această conștiință a prezentului este în mod [illegible] omul modern, în sensul nostru, trăiește în prezent, [illegible] are o conștiință a prezentului*" Iar Jung subliniază faptul că [illegible] se delimitează în raport cu trecutul și viitorul. *Ieri le passé et [illegible] ce que l'on présent seront mensonge pur. Aujourd'hui n'a de [illegible] ni entre hier et demain. Aujourd'hui est un processus, une [illegible] qui s'écarte d'hier pour marcher vers demain. Celui qui le com- [illegible] a le droit de se dire moderne*" (p. 168). *A nega trecutul și a nu [illegible] pre entuziast să fii o pură minciună. Astăzi nu are sens [illegible] ieri și mâine. Cel care înțelege astfel are dreptul să-și [illegible] modern*". De altfel, problema timpului este foarte bine [illegible] Testament. Mântuitorul nu folosește ca timp ai acțiuni decât [illegible] atunci când se adresează tâlharului („Adevărat grăiesc ție, [illegible] astăzi vei fi cu mine în rai" Luca, 23, 43), sau lui Zacheu („*Astăzi s-a făcut [illegible] casei acesteia*" Luca, 19, 9-9). Acest timp ai faptei este splendid [illegible] Maria Lunnescu, în poezia Cu mâne zadarnic, adaog: „Cu mâine [illegible] ieri vaiet la o viață. Și a cu toate astea-n fiță. De-a [illegible] ață". Iată conținutul real și adânc al termenilor definiți în [illegible] după banul nisc a ignoranților sau ai acelora care în mod [illegible] mână semnificația *Modern*, în concepția lor este o calitate [illegible] a ființa *trecutului* și a *viitorului*, o rupere și încercare în [illegible] [illegible] [illegible]

Ortodoxia și catolicismul, reevaluare și reconciliere

[illegible] acea ce privește noțiunea strictă de *ortodoxie* și [illegible] experiența [illegible] [illegible] [illegible]

și altă veche prelucrare de către provinciile românești, după căderea Bizanțului: a rolului salvator al creștinătății ortodoxe, fie prin daruri de la domnitorii români Șăineanu Munte și Țara Sfîntă, fie prin dezvoltarea permanentă românității a mănăstirilor bisericilor edificiilor de pretutindeni culțe, în toate timpurile cartea de învățătură religioasă și cultică a românilor trebuie valorificată în reînvierea puterilor sufletului românesc trebuie să redevină o energie constructivă a salvării valorilor adevărate. În perspectiva atemporalului își pot exprima cu claritate și de Eugen Ionescu în afirmația marcantă a: Idea, creștin, și într-un spațiu cultural românesc. Accentul pus de Nichifor Crainic pe specificitatea pe care o are un neam, fiecăruia definită prin istorie limbă și credință vine aducă în contextul de puternică încât nici numele colectivității nu a ocupat o bună parte. România europeană nu s-a schimbat ci a evoluat fobetic spre care e în Intr-un spațiu mai restrâns România redevenit pe care altă Românie

O idee cu totul remarcabilă valabilă și astăzi mai mult ca • este cea potrivit căre a prin creștinism autentic un spațiu cultura locuș, culminând dar și un eroic ortodoxia în concepția lui Nichifor este ecumenică în spirit e particulară sau națională în forma de organ autocefală în administrație și universală în dogmă și aspirație" rebeliune tul că etnicul și religia sunt cuplu pozitive ale lui Dumnezeu, de acest interacce natură umană" (op. cit. p. 8)

În ceea ce privește specificitatea etnosului românesc se poate afirma că acestuia specificitate se reflectează în credința trăită, în muzica prelucrat mod constant cu universul, și mereu înnoită datorită condițiilor vitrege ale de dușmani creștini nu ai națiunii române ca națiune dușmană afară românității, fie de cei din păcate mulți din interiorul ei. În [illegible] și român (1989 p. 42-43 Dumitru Stăniloae precizează noțiunile și umanism între o terminologie care odată cu revoluția franceză, a de poate integrantă diferit în discurs ce se menită înțelegerea sfîrșitului sfîrșitului două noțiuni care nu ar fi compatibile cu umanul și, mai ales, cu omul social. Și antagonismul care a acoperit multe atrocități comise în societățile declarate naționa creștine. Dumitru Stăniloae analizează umanului și subliniază că "umanul există numai în forma naționalului naționalul așa cum există numai determinat individual" sau "a național nu este un accident adaus umanului pur. Calitatea națională a ființei umane, întrucât umanitatea formă a lui, și umanul pur nedeterminat de umanitatea formă nu se poate închipui". De fiecare dată analiza pertinentă a îmbucă în calitatea termenilor spre a vedea dacă aceștia sunt utilizați definirea conceptului, adică au un conținut propriu, adevărat sau fals, parte de sloganuri, adică sunt „forme fără fond"

este o națiune și prin ce se deosebește ea de o colectivitate etnică [illegible] ce pe care și-au pus-o mai mulți gânditori români, sociologi și [illegible] ne pare și nouă unul singur și anume că nu se poate vorbi de [illegible] a colectivitatea respectivă nu se vrea independentă și [illegible] ființa ei

[illegible] ale specificitate este *Ortodoxie* și *latinitatea limbii* [illegible] este aceea dorul ar dar o haină specială, sublimată nu [illegible] a spre a-și [illegible] istoriei limbii, ci și de teologii ortodocși veniți [illegible] occidentali. Amintim afirmația părintelui monah Simeon [illegible] Mănăstirea Sihăstrei) care dotezătorul din Essex Anglia, [illegible] a vrea să învețe limba românească, purtătoare de ortodoxie este cea mai [illegible] înțelegerea celorlalți creștini occidentali românii, mai anglo- [illegible] al alfabetul și pronunțarea sunt mult mai accesibile pentru cei [illegible] apropiați de ortodoxie în comparație cu alfabetul grec sau rus, [illegible] al părinților ai celor două mari comori ale ortodoxiei sau [illegible] Părintele

[illegible] și universalul nu sunt incompatibile. Fiecare națiune [illegible] a recuperat valoare poate fi un instrument într-o orchestră [illegible] a mai mare în care instrumentul își cunoaște bine instrumentul [illegible] ului contribuie la frumusețea întregului frumusețe [illegible] a diversității și completare românând distinctă fiecare armonie [illegible] în particularul ce exprimă în același timp, cu claritate sonoră [illegible] universalului

[illegible] ul creștin a Europei unită înseamnă, în primul rând, o Europă [illegible] atașată cu tenacitate valorilor naționale, nu numai în conținutul [illegible] ci și în cea spirituală, o cristalizare de asigurat calitatea [illegible] a umanității europene prin instituția Bisericii tradiționale. În [illegible] gândi o semnătate la cel de-al treilea mileniu întrezărit [illegible] nu va unui spiritual nu deosebit de cele două în care s-a [illegible] în mod istoric "bestia umană"

[illegible] ul asupra specificului românesc aduce o deschidere gustul de [illegible] ere a științei, în general, și a culturii românești. În [illegible] în deosebi formulări și de Mircea Eliade care scria „*Cândva* [illegible] *ere istoria culturii românești altfel decât o putut fi scrisă pe până* [illegible] *le va scrie într-o zi, istoria culturii române integrale, adică a înțelegerilor, a creațiilor lingvistice și folclorice*" „Prefață" la [illegible] Georgescu Racoviceanu, *Umanism și frumusețea cea divină*" p. 6)

[illegible] ă a culturii europene în afara dezvoltării culturii și civilizației [illegible] de o neputință de realizare, specificitatea creștinismului este marca, [illegible] a întregii culturi universale, un punctul de plecare, leagănul ei, este în

biblioteca Europei (Creștină Europeană). *Europei trecutului „Bună dreptate”*
recunoaștere a patrimoniului universal. Secolele spre rețea. Contribuții a
Ioan. Acestea sunt deschidere și trebuie să se reflecte și în viața
prin acumulările experiențe și sinteze cuprinsă în cele două
cărțile de viață. Istoria a cărților tipărite. Istoria
Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul de la Lavra Angelor de la Sfântul
Sfinții și contemporanii noștri. Cuvinte și despre pentru
mănăstirea Dintru veșnic. Vol. I–II (Arhimandrit Sofronie
și alții) [ ] 1998, p. 631)

[illegible] Este una exemplu redactată și comentată de Bartolomeu
[illegible] Editura Institutul Biblic și de Misiune al BOR. București
[illegible]
[illegible] Sandu. *Istoria culturii și civilizației*. vol. III. Editura Științifică,
[illegible]
[illegible] Editura Științifică. București, 1996
[illegible] *Cuvintele Mântuitorului rostite pe Cruce*. vol. I–II. Editura
[illegible]
[illegible] *Arta icoanei, a teologia a frumuseții*. Editura Meridiane.
[illegible]
[illegible] *Cuvinte despre credința creștină și principalele datini creștine*. Editura
[illegible]
[illegible] *Primele scriori patristice în literatura română, sec. IV–*
[illegible]
[illegible], *Mistica în pădurea creștină românească*. Editura
[illegible]
[illegible] *Tradiționalismul românesc*. Editura Anastasia,
[illegible]
[illegible] *Sfinții și sfințenia în viața lumii*. Editura Mitropolie
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Sibiu, 1997
[illegible] Editura
[illegible]
[illegible] Editura Institutului Biblic și de
BOR. București, 1996
[illegible] București, 1996
[illegible] București, 1974
[illegible] București

ILUSTRAȚII

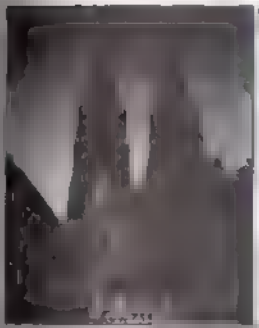

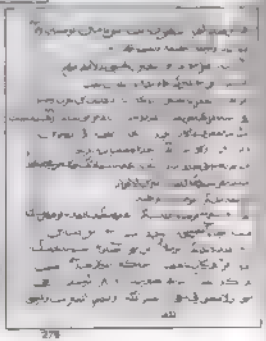

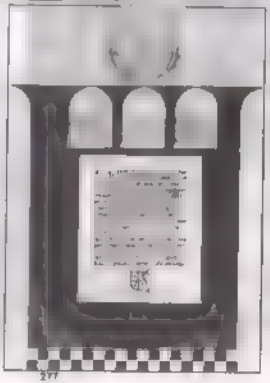

277

278

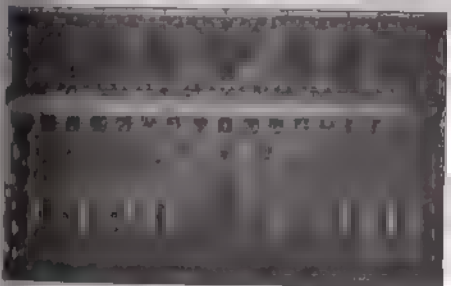

Fig. 31 – Biserica Mănăstirii Sf. Nicolae, sec. XVI (de origine moldo-bizantină), azi „Muzeul de Etnografie", pictură exterioară, Sf. Ierarh Nicolae în Catedra arhiepiscopală

Fig. 32 – Schitul Mănăstirii Sf. Ierarh Nicolae, Cetatea Neamțului, 1765, Pictura

Fig. 33 – Schitul Mănăstirii Sf. Nicolae, sec. XVI (de origine moldo-bizantină), azi „Muzeul de Etnografie", pictură exterioară, Sf. Ierarh Nicolae în Catedra arhiepiscopală

Fig. 34 – Schitul Mănăstirii Sf. Ierarh Nicolae, Cetatea Neamțului, 1765, Pictura

Fig. 36 - Tsarevo, Bulgarie, église Saint-Nicolas, Le Christ en majesté, fresque, 1601.

Fig. 37 - St. Apostel et évangéliste Luca, Wandmalerei, Tsarevo, Bulgarien, 1601.

Fig. 37 - Peintre Simeon Sofiyski, Nicolas XIV, le saint, prosélyte Constantin et Hélène, Pichet, nommé de Nikolaevo, Monastère Mavrovo, Macédoine, env. XVII, Galerie.

Fig. 38 - Cathédrale Constantin-Hélène, détail des peintres nommés, Bouteau Monastère Moldavie, 1401 [illegible]

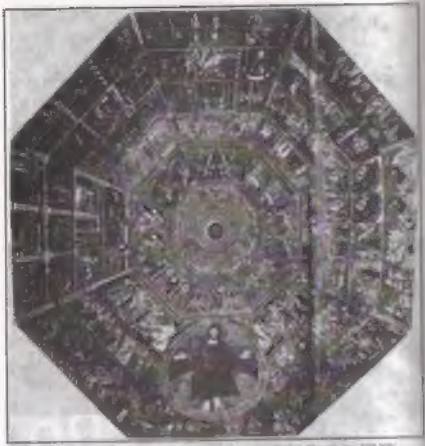

Fig. 39 - [illegible]

Fig. 40 - [illegible]

Fig. 41 - [illegible]

Fig. 43 - Plafond fresque de Michelangelo, la Capelle Sixtine, Vatican.

Fig. 44 - Pieta de Michelangelo, la Cathedrale
dette Pieta des Bourbon, la Pieta Bandini
San Pietro din Roma, 1499.

Fig. 45 - Plafond fresque de Michelangelo, la Capelle Sixtine, Vatican.

Fig. 46 - Plafond fresque de Michelangelo, la
Capelle Sixtine, Vatican.